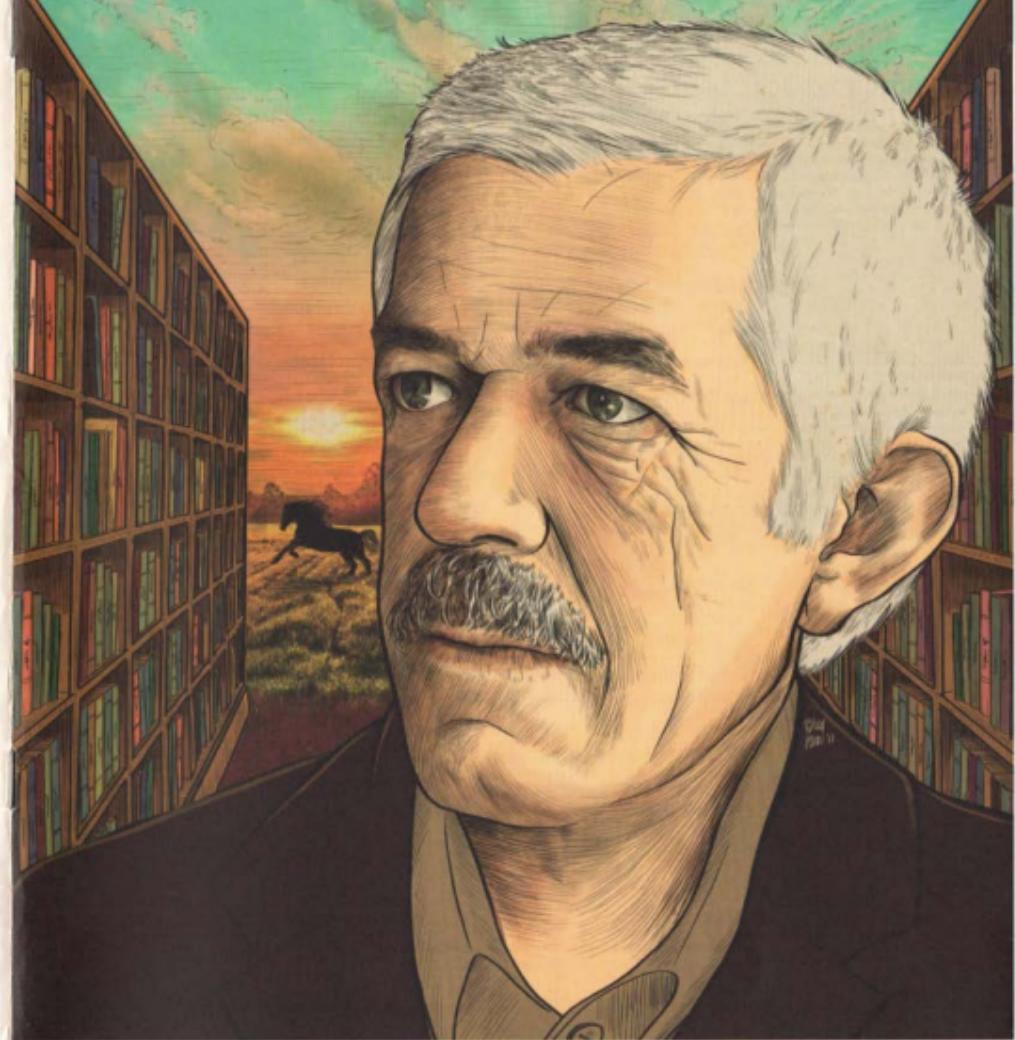

Fikir Sonat ve Edebiyat Dergisi

KAFKAOKUR*

İki Aylık Edebiyat Dergisi · Sayı 17 · Yıl 3 · Mayıs-Haziran 2017 · 8 TL

*...ben edebiyatın ibretim.

"...ben edebiyattan ibaretim." K.

KAFKAOKUR

SAYI 17 • YIL 3 • MAYIS HAZIRAN 2017

Hasan Ali Toptaş DİLEKATLI	2	28 Gölge ASLİHAN UYSAK, Anlatı
Gürültüde Yazmak ECE TEMELKURAN, Deneme	8	30 İki Kara Kuş MERVE ÖZDOLAP, Anlatı
DasDas: Joseph K. MERT FIRAT, Tiyatro	10	31 Göğüs Kafesi ATILAY AŞKAROĞLU, Anlatı
Değişen Dünyanın Adıyla AYŞE UZUN, Deneme	11	32 Yeraltı BÜŞRA BİÇER, Film İnceleme
Yolculuk SERKAN KARADAĞ, Şiir	12	35 Takas SELCAN AYDIN, Anlatı
Kızıl Kiremitli Evler ÖMER OKATALİ, Şiir	13	36 Rıdvان - Görev - III EMRE POLAT, Kafkaesk Bilim Kurgu Yazı Dizisi
Anımsamak NİHAN ÖZKOÇAK, Anlatı	14	38 Buğday Tanesi ERAY YASİN İŞIK, Anlatı
Yoksa Zeus Haklı Mıydı? EVİNDAR ÇAKIL, Anlatı	15	39 Kendime Ait Bir Oda ESRA PULAK, Afırızma
Nakavt CANSU CİNDORUK, Anlatı	16	40 Bir Ayla Algan Röportajı NAZLI BAŞARAN, Röportaj
Silüet MURAT GÜLEN, Öykü	18	44 İçselleştiremediklerim MUSTAFA SİLİCİ, Anlatı
Safderun KAAN MURAT YANIK, Deneme	20	46 Can Dostum, 1997 Film Alıntı
Mengene BURAK KARADUMAN, Anlatı	23	47 Raflarındaki Çığlıklar Didem Yıldız, Anlatı
Açık Mektup EZGİ AYVALI, Anlatı	24	48 Yağmurlu Hava Güncesi SUMRU UZUN, Öykü
BERGER, AYHAN, TOLSTOY, CAMUS SÖZLER	26	50 Kitaplardan Filmlere NURDAN BAYSAL, İnceleme

Kafka Okur

Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi

"...ben edebiyattan ibaretim."

Franz Kafka

İki Aylık Edebiyat Dergisi

Sayı 17 - Mayıs-Haziran 2017 - 8 TL

www.kafkaokur.com

● [kafkaokur](http://kafkaokur.com)

● [kafkaokur](http://kafkaokur.com)

● [kafkaokurdergi](http://kafkaokurdergi.com)

İmtiyaz Sahibi

Gökhan Demir

Yayın Yönetmeni

Gökhan Demir

gokdemir@kafkaokur.com

Editor

Merve Öz dolap

merve@kafkaokur.com

Sanat Yönetmeni

Rabia Genger

rabia@kafkaokur.com

Kapak Resmi

Tülay Palaz

tulaypal@gmail.com

Arka Kapak Resmi

Rabia Genger

İllüstrasyonlar

Tülay Palaz

filiz_icem_ozbas

Eren Caner Polat

Reklam

Fatih Cerrahoğlu

fatih@kafkaokur.com

İletişim

e-posta: okurtemsilci@kafkaokur.com

Online Satış

kafkadukkan.com

bilgi@kafkadukkan.com

telefon: +90 530 727 15 23

ISSN

2148-6824

Yayın Türü

Yerel, Süreli Yayın

Baskı

İmak Ofset Basım Yayın

Tic. ve San. Ltd. Sti.

Merkez Mah. Atatürk Cad. Göl Sok.

No:1 Yenibosna, İstanbul

Tel: 444 62 18

Matbaa Sertifika No: I2351

Dağıtım

DPP: (212) 622 22 22

Her hakkı saklıdır.

Bu dergide yer alan yazı, makale,

fotoğraf ve illüstrasyonlar elektronik

ortamlar da dahil olmak üzere yazılı

izin olmaksızın kullanılmaz.

02 TOPTAŞ

dilek atlı

ToptAŞ, mütevazı ve ürkük kişiliğini metinlerinde sakin tutan, insan ruhunu hem olgayan hem de yılan hikâyeleri anlatıyor. O, "Edebiyat" anlamına inanıyor. Kendini roman sanatına gönül vermiş bir işçi olarak kabul ediyor. Günümüzün "hayat gallesi" izni verinse yazmak istediklerini yapıp dehizlerine geri çekilmek için uğraş veriyor. Sadece okuyor ve yazıyor. Heyecanına yenik düşmekten, fazla konuşmaktan korktuğu için söyleşilere katılmıyor.

08 GÜRÜLTÜDE YAZMAK

erce temelkuran

Hayat, devam etmeyeceğidir. Hayat her şeyden daha fazla devam etmeyeceğidir. Yazmak, devam etmeyecek. Ağacı, balkı, çeylan, hepsi devam etmeyeceğidir. Yazı, ağacı, balığa, ceylanı benzer: bermelimdir. En azından onlardan aşağı kılır yanı olsunamalı, diye düşünmüştür insan.

10 DASDAS: JOSEPH K.

mert fırat

Aşında metinde görülmüyor ki, K.'yı suçlamak yeteri ve ne yazık ki suçun ne olduğunu öne的路上 dir. Parmaklı işaret edilen, herkesin izlediği o kişi artık eskisi gibi olmaz, doğası bozulur. Bir kere suçluğunuş ve suçu kanıtına kadar masumdu. Tabii eğer kanıtlanırsa... Neyse suçlandığını bile bilmeyen Joseph K. zamanla kendine suç içat etmeye başlar.

23 MENGENE

burak karaduman

Yolduk ne verebilir ki insana? Sadakatiley'e boyagıştırmış ucuzlatmalar onu. Nasıları, kimse yolduklu duymuyor mu? Hibrit şeyi duyalıyıbm, görevbiliyorum kim kimsel. Yani olacaklar hiçbir şeydi ve din gördüğüm suratlar hiç kimse. Katran kadar yapış yapış bir yoğunluk bulursa tenime, derimi sıyrı gizli aşkıya çekiyor. Yolduk bu kadar ağır olma-

30 İKİ KARA KUS

merve özçolap

Sen her geyden haberiniz gülmüşselerin kırı suyunu yudumluyorsun, bense elimde bir tüfekle koşuyor; tepeende dolanan kara kuşları varuyorum. Kara, yumuşak bir gol oluşturuyor ayak uçurmazda. Dörtte üç koyu kurnazlıkla kapılı beyaz bedenini sıhhiyahı uzatıyor, yanna üzüyorum. Bir uykuya dayanırız. Hikâyelerimiz dövüşür döşemizdede; hangi miz daha güzel kaybetmiştiz kavgası

40 BİR AYLA ALGAN..

naşlı başaran

Tiyatro kolektif bir sanatır. Teknik ekibin, ses teknikleriyle veya kapıda bilet satışı yapan kişiin olmadıkta sonra senin sahnedeki oyuncuların eğitimi gözük. Hayatta tıpkı burada gibi kolektif bir süreçler. Çünkü herkes bilmelidir ki senin kalıktığın masaya senden sonra başkası oturacak, senin yürüdüğun yollarda senden sonra başkası yürüyecek. Kasasız; kendinden sonrakını düşünün ona göre davranış, paylaş ve hattla yaşa!

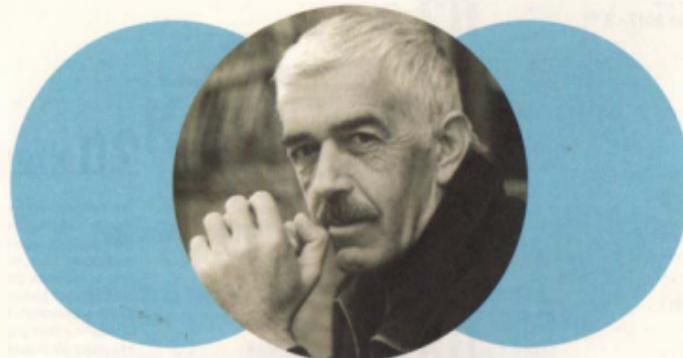
44 İÇSELLEŞTİRİREMEDİKLE...

mustafa silici

Ne yazık ki; nöronlarımızdaki elektriğinlemlerin agramış kanalları tercih etmeye mahkûm olmuş. "Dur" diyeymiyoruz arzuyla. Alıplımlı da sevişmek gibi zorunda kalılmış bir şey aslında. Alışmayıamemur bırakılmamış. Bir başkası tarafından. İnanılmamaya, güvenmeye adanılmamış. İşte hep bir başkası tarafından.

Hasan Ali Toptaş

DİLEK ATLI

“...İNسان BİR SAVAŞ ALANIYDI.

Ceket, gömlek, pantolon ya da etek giymiş, kravat takmış,
tiraş olmuş, kokular sürmüştür bir savaş alanı. Gülmeyen bir savaş alanları.

Öpen hatta, okşayan, koruşan, su san, çiçekler alıp çiçekler veren bir savaş alanı...

Peki, bir barış bahçesi olamaz mıydı aynı insan? Şöyle, gülérin kuş cıvıltılanna, kuş cıvıltılarının
güllere karıştığı, mutlu yüzlerle dolu rengarenk bir barış bahçe si?”

Roman sanatının günümüz yazarlarından Hasan Ali Toptaş, Kafka ve Bor ges'in topraklarında doğmuş edebiyat ikizlerinden biri olarak okurlarınca kabul ediliyor. Toptaş, mütevazı ve ürkük kişiliğini metinlerinde saklı tutan, insan ruhunu hem okşayan hem de yırtan hikâyeler anlatıyor. O, "Edebiyat Tanrısı"na inanıyor. Kendini roman sanatına gönül vermiş bir işçi olarak kabul ediyor. Günümüzün 'hayat gailesi' izin verirse yazmak istediklerini yazıp dehlizlerine geri çekilmek için uğraş veriyor. Sadece okuyor ve yazıyor. Heyecanına yenik düşmekten, fazla konuşmaktan korktuğu için söyleşilere katılıyor. Okurlarıyla yazdığı kitaplarda ve düzenlenen imza günlerinde buluşuyor. Kadim edebiyatçı dostlanyla aradabir de olsa toplantıpinye edebiyattan konusuyor. Onu yazmaktan alıkoyan her şeye karşı huzursuzlanıyor. Güllerin ağını eliyle kapatıyor. Uzunsüreli göz temaslarından kaçınıyor. O, sadece insana karşı değil, dün-yayakarşı da çekiniyor. Ankara'da küçüküzünbüyümesini bekliyor. Günün birindebir Ege kasabasında yaşayıp kitaplarını yazmaya devam etmeye háyial ediyor. Kendini sözcüklerin arasına sıkıştırıp harflerinarkasından dünyaya bakmayı yeğliyor. Denizli'deki kasabasını, gidemediği yeri, var olmayan insanların kalemininin ucunda yaşıyor, yaşıyor ve ekliyor:

"Böylece, aslında hiçbir zaman hiçbir yere gidilmiyor da, yalnızca gidilmiş gibi oluyor. Ancak kelimelerle gidiliyor veya, kalınaca ksa kelimelerle kalınıyor, kelimelerleyaşanır, kelimelerle gülinüyor, kelimelerle ağlıyor ve sonunda gene kelimelerle kös kös geridönülüyor..."
-Bin Hüzünlü Haz-

Denizli'nin Çal ilçesine bağlı Baklan kasabasında 1958 yılında dünyaya gelir Hasan Ali Toptaş. Beşparmak Dağı'nın dibinde, elektriksiz ve susuz bu kasabada üç odalı kerpiç bir evin iki erkek pococuğundan biridir. Üç odalı evin bırodası ahir olarak kullanıldığı için evdeanne, baba, iki çocukla birlikte eşek, inek ve birkaç koynun birlikte yaşıyor giderler. Toptaş ailesi, yılın belli bir bölümünü yaylada geçirir. Çan sesleri, türküler, kırma tüfeklerin parıltısı, ekşi ekşi kokan keçiler ve kara çadırlar o dönemden bu güne Toptaş'ın aklında kalan hatırlardır. Savaşta esir düştükten sekiz yıl sonra kasabasından önce Hasan Dedesi'nin adını taşır Hasan Ali Dede Hasan onca yıllık esaretten sonra arada bir Beşparmak Dağı'ndaki kayalıkların tepesine çöküp kurt gibi uluduğu için kasabalılarona "Canavar Hasan" adını takarlar. Değesininadı gibi kaderini de yaşıar; bu ad takma illetidaha sonra Hasan Ali'nin de başına musallatolur.

"İŞTE AYNALI DA GELİYOR..."

İlkokul mezunu olan baba Toptaş, askerde şoförlik öğrenip kasabaya dönürince komşukızı Hatice ile evlenir. Uzun yol şoförlüğü yapar. "Sonsuzluğa No kta", "Kuşlar Yasına Gi-der" romanlarında olduğu gibi evden sık sık gider baba Toptaşama seyrek döner. Hasan Ali ise ilkokul veortaokuldöneninde hafta sonlarında, yaz tiltillerinde babasının satın aldığı minibüste muavinlik yapar. Yolculardan para toplamak konusunda utangaç olanküçük Hasan Ali, oyillardababasıyla pekalaşamaz. İlkokulcını sınıfta kendihalinde okula gitip gelen Hasan Ali' ninbaşıının arkasındabır yara çikincaya hayatımda bir başka dönem başlar. Kasaba kadınları bu yaraya otlarla müdahaleederler. Yarıailleşeceğiyerde azar. Denizi Devlet Hastanesine gitmek en doğrusudur. Böylece 8 yaşındaki Hasan Ali, ucundan kıyasından ilk kez şehirle tanışır. Toptaş, o günden sonrasında sözlerle aktarır:

"İkihaftasonra kasabaya döndüğümde arkadaşımın markasında saçılıktır. Saç olmayan yerinneye benzediğini görmek için iki ayna kullanarak zaman zaman bakardım ve vuç içi büyülüyündeydi ve tıpkı eynisini abenzerdi. Utanırdım tabi o saçsızerdem... Başımınarkasındaki o parlak vesaçız yerdən yayılan ışılın benim yüryüş ritimine göre kerpiç duvarlarda oynadığını, yanından gelip geçenlerin yüzne gözünde yansıtıldığını düşünüründüm. Sonra ilginç bir şeyoldu: Bir gün, oyun oynamaya ki içinkanaklınlımlarına doğru yaklaşıyordum. Beni görünce, içlerinden şom ağızlı biri parmağını uzatarak: 'İşte aynalı geliyor' diye bağırdı. Şimdi düşünürüm da, galiba benim kaderimi bu cümle belirledi. O günden sonra bütün çocukların bana 'Aynalı' diye hitap etmeye başladılar. Çocukların peşinden yetişkinler de katıldı bu kervana daha sonra. Böylece, kasabada benim adımnuttuldu. O yaşıt beni derinden yaralayan bir durumu bu."

SÖZCÜKLERİN ARASINA SAKLANMAK...

Derken Aynalı'nın mutsuz ve insanlardan kaçak hayatında bir iğiz belirir. Kasabaya Halil Ahmet Erdem adında, uzun boylu bir adam gelir. Postacılıktan emekli olunca doğduğu kasabaya dönen bu uzun adam, kimsenin kılina gelmeyen birise soyunmuştur. Toptaş'a göre bu uzun adamı kendisine gönderense Edebiyat Tanrı'sından başkası değildir. Toptaş, o günlere söyle anlatır:

"Derizli den poçaçe, gazzz ve kılıf gelirerek bız çocukla-rı saltmaya başlamıştı. Biz onu okul bahçesinde, yanında ya da Kayıp Hayaller Kitabı'nda ki Sinermacı Şerif'in salonunun önünde görünce hemen başına üşüşüyorduk tabii, Zafer gazozıyla poğaça satın alıyorduk. Kitaplara daha ilhali davranıyordu sanki, Sonsuzluğa Nokta'nın ilk sayfalarında anlatığım gibi, rüzgâr alıp götürmesin diye üst-

lerine de küçük küçüktaşlar koyuyordu. Sonra, gazoz ve poğaça alırken her defasında: 'Kitapda alm çocuklar, kitap da alın.' dievyuyordu bizi... Günün birindeonundan birkitap satın aldım. Şehrazat'ın anlatığı masallardan biriydi bu; adı 'Konuşan Katur'dı."

Bu masalda hikâyeyin kahramanı olan Hasan'ı kötükalpli büyütüler bir katra dönüştür. Zavallı Hasan çırpinip dursa da, avazıçıktığı kadarbağırsada katır olmadığını, adının Hasan olduğunu kimselere duyuramaz. Küçük Hasan Ali, Aynalı adınınçine sıkıştırılmış kendini bulurlu masalda. Buhikâye ona, dünyanın kasabadanibaret olmadığını ve kelimelerle bambaşka dünyalar kurulabileceğinin mümkün olduğunu gösterir. En önemlisiyse, insanlara görünmemek için saklanabilecek en iyi yerinsözcüklerinarasıoldugu anlaşılmıştır.

Bundan sonra Hasan Ali, hanıhانı kitap okumaya başladığı bir dönemde adın atar. Halil Ahmet Amca'dan satın aldığı kitapları okuyup bitirirince sıra Kemalettin Tuğcu kılıfıthana gelir. Onu, Muazzez Tahsin, Kerime Nadir, Oğuz Özdeş, Orhan Kemal, Yağar Kemal kitapları takip eder. Gazetedede çıkan pehlivan tefrikalarını kesip deftere yapıştırır. Ortaya Koca Yusuf defteri, Kurt Yusuf defteri çıkar.. Ortaokul ikinci sınıfı gelince isedünya edebiyatından yapıtlar okumaya başlar Hasan Ali. Balzac, Tolstoy, Hemingway onu sırada bekler. Sayfalarınarasında kendine burduruya kuran Hasan Ali, o illet sıfattanuzaklaşır, ona Aynalı diyenleri unutur. Hasan Ali, zamanla okuyarak kendinikelimelerinarasımasakladığını fark edince aklına bunuyazarak yapabileceğini fikri gelir.

İLK ROMANI 13'ÜNDE YAZAR...

Ortaokul ikinci sınıfı, yani 13 yaşında, Türkçe öğretmeni Gürol Tokluçlu bir portre yazmasını ister Hasan Ali'den. O da her gün evlerinin önünden geçen keçi çobanını yazmaya karar verir. Çobanın adı ne hikmetse Kel Hasan'dır. Öğretmen portreyi çok beğenir ve okulun duvar gazetesine asar. Gururlanan Hasan Ali, bu başındansonra kasaba bakkalından birdefteralarak romanyazmaya koyulur. Orhan Kemal'in "Gurbet Kuşları"ndan öykünen minik yazar, metinlerinde deftere sayfasının ikinciçinsinayazar. Zira arkadaşı Hamdi, bu roman için resimler çizecektir yazdırın boş kalan alanlara. Romanda kahramanlar Gurbet Kuşları'ndaki gibi çocuktur. Deftere yazılan ve resimlenen roman, kasabada yaşamaktan sıkılıp büyükshire gitmek isteyen çocukların anlatır. Hiçbir zaman tamamlanamayan romanın adı da bellidir: "Tahayül Çemberi" veya "Esrar Kumkuması"...

Liseye geldiğinde kasabada okul olmaması nedeniyle Baklan'dan ayrılr ve Çal Lisesine kaydını yapmıştır genç Hasan Ali. Arkadaşıyla kaldığı kerpiç bir evde yaşamaya başlar.

Bu dönemde artık öyküler yazmaya koyulmuştur. Günler geçer. Çal ilçesinde "Orman Haftası" nedeniyle bir hikaye yarışması düzenlenir. Hazırladığı "Tov be" adlı hikâyeyle birincilik kazanır. Karşılığında da kitabıp setleri, defter ve kırtasiye malzemelerinin yanışarak piş evlerinin bir yıldık kirasını ödeme ye yetecek kadar bir para ödülü de takdim edilir kendisine. Tam belini doğrultacakken hikâyecilik ünү okulun ikinci ve üçüncü sınıfı giden ağabeylerinin kulağına çalınır. Bundan sonraki bir yılını çaresiz, bu ağabeylere istek üzerine erotisk hikâyeler yazmakla geçirir. Toptaş'ın yazdığı bu hikâyeler okulun büyük öğrencilerinden elden ele dolasıır.

Çal Lisesini bitirdikten sonra 1975'te Uşak Meslek Yüksek Okuluna gider Hasan Ali ama dönemin sansürlü -solçatışmaların okula gidişini güçleştirir. Uşak'ın birçok şehir gibi fokur fokur kaynadığı budönende baba Toptaş, bir gün gelir ve oğlunu öğrenci evinden alıp kasabalarına geri götürür. Bundan sonraki yıl boyunca dayısının kahvesinde çalışan Hasan Ali, askere gider, döner ve evlenir. O artık ailere isidir ve para kazanmak zorundadır. Denizli'nin Çivril ilçesinde bu defataksılık yapmayı dener. Onun gibi naifbiri için tatsız bir iştir bu. Böyle bir yıl boyunca iş bulmak ve tutumak için debelenirdir. Bu ara yıl sisrasında Denizli Defterdarlığının bir sınıvına da girer, kazanır ama ataması bir türlü yapılmaz. Bir benzin istasyonunun yağılama servisi servisinden iş bulur sonunda. Bir gün sürektir bu iş de aynı gün eve döndüğünde ata mektubunu alır. Ertesi gün Çivril Vergi Dairesinde veznedarolarakisinin başındadır. Cam bir bölmenden içinde 5 yıl boyunca para sayan Hasan Ali, 1985 yılında Ankara'nın yolunu tutar. Ankara Mali ve Bakanlığına ait iki yıllık birokula öğrenci olarak gelen Toptaş, okulbittikten sonra Ankara'da kalmak istediği için Sincan Vergi Dairesine icramemuru olarak atanır. Bundan sonrası ise şöyledir:

"Söylermeye gerek yok, berbat bir memuriyetti, gün boyu kırılık duygusu kat kat birikiyordu üstümde ve geceleyin kaleme kâğıda sanlıcağıım, kelimele-re tu tura cağım anı iple çekiyordum. İcra memurluğundan kurtulmaya çalışmadım mı? Evet çalıştım, 1994'te "Yunus Nadi Roman Ödülü"nu aldıktan sonra bir an gaflete düştüm ve iyi bir kütüphane memuru ola cağımı düşünmeye başladım. Beni herhangi bir semt kütüphanesine memur yapın diye Kültür Bakanlığına başvurdum. Verdikleri cevap olumsuzdu e be te, boş kadro yo ktu efendim, Tur-

kiye'nin hiç bir yerinde yoktu. Müdürlerimin ve diğer memurların gözünde ben tuhaf bir memurdum. Az konuşan, dalın ve aklı devamlı başka bir yerde olan bir memur. Yazdığını bilirlerdiama ne yazdığını pek bilmelerdi. Bazen de şiir yazdığını sanırlardı. Memuriyet hayatım boyunca diğer memurlarla olan ilişkim mesai saatleriyle sınırlıydı. İçerinden hiç arkadaşım olmadı."

Yazmaya başladığım ilk zamanlar metinlerini yayımlamak gibi bir düşüncesi olmayan Toptaş, bir arkadaşının önerisiyle yazdıklarını "Denizli Gazetesi"ne gönderir ve yazıları yayımlanır. Yıllar sonra (1983/1984) hikâyelerini "Edebiyat 81" dergisine gönderir ve üç hikâyesi de dergide yer alır. Derginin bir sonraki sayısını bekleyen Toptaş'a kötü bir haber gelir. Dergi kapanmıştır; ne yazık ki bu, onun ilk şansızlığı olmayacağı. İzmir'de yayımlanan "Dönem Dergisi"nde "Dili Mühürü Gelin" adlı hikâyesi yayımlanır. Hikâyesini dergide görünce gözleri dolu dolu olmuş araya bu derginin de bir sonraki sayısı olmayacağından korkar. Bu da yeter gibidi; "Gölgesizler" adlı romanıyla 1994 yılının Haziran ayında "Yunus Nadi Roman Ödülü"nu alan Toptaş, "Simavi Yayınları"ndan kitabı çıkacak diye beklerken yayınevî kapanır.

İçra memuru Hasan Ali Bey, yazar Hasan Ali Toptaş olma yolunda adımlarımıza başlamıştır artık. İlk hikâye kitabı "Bir Gülüşün Kimliği"ni 1987'de Ankara'da maliyetini kendi karşılayarak yayımlatır. Kitabını yamalıtanca yeryüzünde bir şeylerin değişeceğini düşünün Toptaş, hiçbir şeyin değişmediğini fark etse de ertesi yıl dijital hikâye kitabı "Yoklar Fısilitsi"nden kendi imkânlarıyla yayımlatacaktır. Bu defa bir farkla... Bu farkı ise şu sözlerle anlatır:

"Ankara'da 1988'de İzzet Kılıçlı, Tamer K. Bilgin, Gulağ Öz, Cemil Kavukçu ve ben 'Yazıt' adlı bir dergi çıkarmaya başlamıştık. Sonraki yıllarda Şükran Kozař ve Sabahattin Yalçın da katılmıştı aramızda ve biz böylece dergiyi dört yıl yaşamıştık. O yıllarda kitaplarını yayımlama fikri doğdu ve bu kez de her ay kitap yayımı için para topladık. Bir ay Cemil Kavukçu'nun 'Temmuz Suçusu'nu yayımladık mesela, bir başka ay Özcan Karabulut'un 'Hüznünle Bazı Günler'in, bir başka ay benim 'Yoklar Fısilitsi'ni..."

Henüzortaokul ikinci sınıftayken roman yazmaya kalkışan Toptaş, hikâye yazımından romana ne zaman venasıl geçtiğini hatırlamasada başısanlıklasına çalan kendihikâye kitaplarını yirmiye serenini onu, ede biyatıyi birokur olarak devam etmeye kararlılaşmış bir kişi bırakır. Yine dekendi deyişle eline hâkim olamaz ve şirsel kısa metinler yazmaya başlar. Derken bir gün bu kısa şirsel metinlerin bir dosya oluşturduğunu fark eder. Dosyanın adını çöktankoymuştur: "Yalnızlıklar" (1993). Nihayetinde Ede biyat Tanrı, Toptaş'a yeniden sîhrini dokudur. Bu sîhrin hikâyesini yine Toptaş söyle özetler:

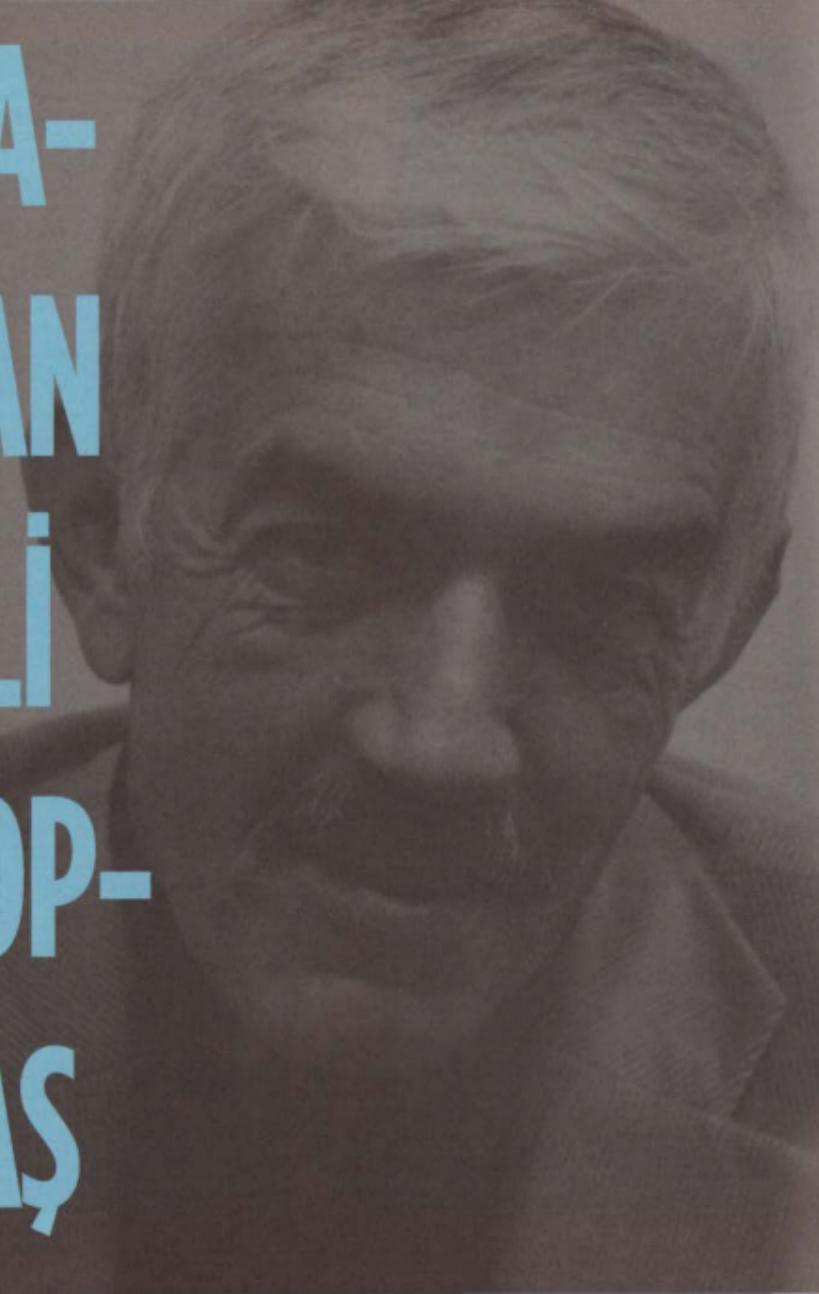
"Kimse yayımlamadığı için, o sırada 'Ölü Zaman Gezgînleri' (1993)'yle 'Sonsuzluğa Nokta' (1993)'da daktilo edilmiş halde, çekmecede bekliyordu. 'Yalnızlıklar' da onlann yanına koymak istedim çaresiz. Fakat tam o günlerde İşveç'te yaşanan Gürkan Uçkan'dan bir mektup aldım. Bana, neler yazdığını soruyordu. 'Yalnızlıklar' dan söz ettirm ona. Görmek istediği için, postayı gönderdim daha sonra. Aradan aylar geçti. Gürhan Uçkan birgün Türkiye'ye geldi. Birden çantasına doğru eğildi ve oradan on on beş tane 'Yalnızlıklar' çipkan önemre koydu. Çokşarırmış ve duy gulanmıştım. İşveç'te bir yere sunulmuş, ka bul görmüş ve Türkiye'de yayımlanması için parasal destek verilmiş. İşte böylece, maliyetini benim karşılamadığım ilk kitabı oldu Yalnızlıklar. Kapığında 'şii' ibaresi vardı. Sonraki baskılarda bu ibarenin olmasını istemedim, olmadı. Çünkü Yalnızlıklar benim gözümde şîr değil. Öykü de değil. Hele roman, hiç değil. Ne olduğunu ben de bilmiyorum."

TİYATRODAN BEYAZ PERDEYE...

Toptaş'ın neoldugunu adlandıramadığı "Yalnızlıklar" metni, öyle etkileyicidir ki sanat insanlarının gözünden kaçmaz. Hollanda'daki "Theater Rast" in Türkiye'netmenlerinden Celil Toksöz, Antalya'da bir kitapçıda karşılaşlığı "Yalnızlıklar"ı satın alıp okuduktan sonra bu metni sahneleme fikri ortaya çıkar. 2006 yılında Amsterdam'daki prömiyerine katılmak için hayatında ilk kez yurtdışına çıkan Toptaş, başka birdilde sahnelenen Yalnızlıklar'ın sözlerinden hibritçe anlamasada, o esnada, daha önce aklının ucundan dahi geçmemiş bu olayın başlangıcı olan evinde oturup metinlerini yazdığı günlere düşünürsadece. Oyun isedahı sonra Theater Rast ile "Tiyatroyunevi"nin ortak projesi olarak Türkiye'de de sahnelenir. Farklı yerlerden davetalan oyuncular, Viyana, Köln, Duisburg, Bonn gibi şehirlerdede tiyatro seyircisiyle buluşur.

Hasan Ali Toptaş'ın basıtılanlarından biri olarak bilinen "Gölgesizler" (1995), Ümit Ünal imzasıyla 2009 yılında beyazperdeye uyarlanır. Sev gili yazarımız için kitabı sinemaya uyarlanmasının büyük sürprizi. Hermen tekliği ka bul eder. Heyecanlıdır. Yapımçılığını Hakan Karahan ve Candan Erçetin üstlenir. Filmin bir planında yeri olan Gölgesizler'deki yazar canlandırılan Hasan Ali Toptaş'ı çok kısa da olsa beyaz perdede görmek okurları için heyecan vericidir.

HA-
SAN
ALİ
TOP-
TAŞ

ARDI ARDINA GELEN İŞÇİLİKLER...

Bundan sonra Toptaş, "Kayıp Hayaller Kitabı" (1996) ve 1999 "Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü"nu alan "Bin Hüzünlü Haz" (1998) romanlarını birbirinin ardi sıra yayımlar. Araya bir de "Ben Bir Gürgen Dalıym" (1997) kitabını katarak çocuk bilincinin eşsiz ve yaratıcı dünyasının kapısını aralar. Artık o roman sanatının mütevazı ıçcisidir. En önemli eserlerini ardi ardına Türk edebiyatının göbeğine bırakınca Toptaş'ın yazım serüveni ise kişiliği kadar sade, detaycı ve tedirgindir. Yazım evrenini şu sözlerle ifade eder sevgiliyazanımız:

"Bana önce romanın duygusu gelir. Zihnimde uzak ve dağınık bir bulut halinde gezinmeye başlar. Bazen birkaç yıl taşınım bunu kafamda. Memurluk yaptığım yıllarda, akşam yemeğinden sonra hem uydurum ve gecenin ortasında uyaniş sabaha kadar çalışır, sabah da yeniden işe giderdim. Roman bitinceye kadar dört ya da beş yıl süründü bu durum. Sonra birkaç ay bu düzennin dışına çıkar, yeni bir romana başladığında da tekrar eski düzene dönerdim. Şimdi emekliyim, günün her saatinde çalışıyorum. Nasıl yazdiğim gelince, ben asla tuşlarla yazmam, mümkün değil. Masada da yazamam çünkü alışmamışım. Çocukluğumda ben hep kilimlerin, minderlerin üzerine uzanarak ders çalıştım. Şimdi gördüm o konumu almadıkça beynim harekete geçmiyor; dolayısıyla ya yere ya da kanepeye kurbağa gibi yüzüköyun uzanıyor, kâğıdı önüme çekiyor ve elime dolma kalemi alıp öyle yazıyorum. Aynı sayfayı defalarca yazdırıldık ve tamam artık, oldu dedikten sonra da kalkıp onu bilsigaya geçiriyorum. Şükrü Erbaş'la yaptığımız bir söyleşide ağızmdan şöyle bir cümle çıkmıştı; yazmaya başlarken yalnızsan, bittığında da yalnız."

Bir süre sonra 2006'da "Orhan Kemal Roman Ödülü"ne layık görülen "Uykuların Doğusu" (2005) adlı romanıyla çıkar Toptaş okurlarının karşısına. Romandaki 'Dayı' karakterinin, "Hikâye anlatırken kelimeleri ha bire kuşmayacaksın Hasan Ali, birçoğunu yutacak ve kağıdın üzerinde de yuttuğun kelimelerin boşluğunu bırakacaksns" diye tembihlemesi boşuna değildir. Roman sanatı söz konusu olduğunda Toptaş da ayını düşünür.

2007 yılında "Harfler ve Notalar" adını taşıyan deneme kitabından sonra bir roman ve bir ödül daha gelir: 2013 "Sedat Simavi Edebiyat Ödülü"lu "Heba". Ardından yeni bir deneme kitabı olan "Başlarken Yalnızsan Bitirdiğinde Daha da Yalnız" (2014) ile okurlarını selamlar Toptaş. Yazmanın kendisi için yemek gibi, su gibi bir ihtiyaç olduğunu hemen hemen her özellikle ortaya koyan Toptaş, "Geçmiş Şimdi Gelecek" (2016) adlı kitabıyla öykülerini yeniden okurlarına sunar. Yakın bir süre içinde "2016'in En İyi Romanı" seçilen "Kuşlar Yasına Gider" okurlarıyla buluşur. Toptaş'ın dili bu son romanıyla farklılık gösterecektir. Bu farklılığı Toptaş, şu sözlerle açıklar:

"Bu farklılığı şaşırırlar oldu biliyorum. Ama "Gölgesizler" romanının bir benzerini yazmanın hiçbir anlamı yok. Hasan Ali Toptaş'ı çoğaltmanın bir anlamı yok. Farklı bir şey yapmayıacsam yazmamayıym. Olabildiğince az kelime kullanarak 'eksiltme' denilen tavırla yazdım bir roman 'Kuşlar Yasına Gider.'"

"Romancılardan ne iyi baba olur, ne de iyi koca olur" diye düşünden Hasan Ali Toptaş, şimdilerde 10-11 yaşlarında olan Zeynep Feraye'yi okula götürüp getirmenin dışında, Ankara Eryaman'daki evinden çıkmayıp sadece yilda birkaç sefer, o da mecbur kalınca, Kızılay'a bir soluk gidip gelir. Oğluğlaysa arkadaş olarak zaman geçirir, üzerinde çalıştığı romanları onunla da tartışır. Toptaş, zamanın yavaş aktığı Ege kasabalarının birinde yaşamayı hayal etse de şartların bunu şimdilik mümkün kılmadığını düşünüyor. Yine de elinde kalemi, yüzüköyun yatıp kahramanlarından birini, hayal ettiği Ege kasabalarına gönderip orallardan iğde kokulan, nar çitirtılan, mevsim rüzgârları toplayabilir bize. Kendiyle birlikte bizi de sessizliğin yolculuğuna çıkan bambaşka bir insan dilinin konuşıldığı edebiyat ülkesine konuk edebilir. Bize, Hasan Ali Toptaş'ın kaleminin ucunda sabırsızlıkla beklemek düşer."

Ah o kalem, o kâğıda bir değse

Gürültüde Yazmak

ECE TEMELKURAN

Şimdi, ben bunlanyazarken kaderimiz belirleniyor, bugün Kalp atışlarının sesi gök gürültüsü gibi. Hayal kırıklığı korkusuyla kalbine umutetmeyi bile yasaklamış insanların kalpçarşıntısı bu. Bu gürültüde nasıl yazılır?

Ne yazılır bu gürültüde?

"Geleceğe yazıyorum" diyor bir çökan, "Çocuklarımız için, tariheyazılımız da." Bu günü şimdiden dünulan etmiş gibi, neacı. "Hzla yaşanıp bitsin gitsin" dediğimiz bir hayat-ta asılınadahiç hatırlamak istemeyeceğimiz şeyleri gelecek içinkayedip durmak ne acıklı解释. Bugün geçip bitip gitsin istedigin şeylericocuklarımızını bilmek istenir? Biz onlara bunları biliyorduk. Değil mi? Gelecek içinyazmak ne umutsuzşey.

"Herkes bilsin diye yazıyorum" diyor bazları. Tarih hiçazı ile değişti mi? İnsanlar, dönüp bakınca tarihe, yazıyla mı de-ğiştirdiler dünyayı, dünyalarını?

Değişim bir ceylanın doğuşu, bir çiçeğin tomurcuğu patlatışı ve bir balık yumurtasının okyanusa yem olmadan büyüğü gibi kanlı, acılı, savaşçı şey. Yazı kim ki? Yazı, kırılan. Herkes kim hem? Tarihi herkes hep birlikte yapmaz. Rahmi geyiği doğurken yırtılan, tomurcuğu yırtıp çıkan, savaşan balık yavrusu yapar. Ömrünün kısaisına alırdımayan kelebekler, kendini rüzgara veren karahindiba çiçekleri, kendini unutmuş çocuklar...

Bütün bunları, sonra, yazı yazan yazar. Yazı, tarihin küvez. Ne doğuranı ne büyütene. Kan akar, çocukların doğar, kötüleri yener, iyiler yola devam eder ve sonra bir "Zamanların en kötüsüdü. Zamanlann en iyisiydi" diye başlar hılkayeyi anlatırma

"Aklimkorumak için yazıyorum" diyen devar, çıldırtıcı kabalaklıktan ayrılmak için.

Akıl, kabalaklıktan ayrı bir şey değil.
Kabalaklıktı içinde oluşan şey akıl;
öteki delilik, öteki açılı, öteki yalnızlık,
adlı adında.

ESEN ÇİÇEK POLAT

Eğer yazarkenka balya kapları kapiyorsan koruduğunşey aklın değil. Koruduğun başkası; korkuların. Ah, insan! Ne çok karıştır kendinikorunmakla korkularınıkorunmayı. Neür-kötücidür korkudan kurtulmak. Korkmamaktan korkmak ne yanlış bir tanrıdır.

Ben niye yazıyorum bu gürültüde?
Çünkü tarih yaz diyor. Tarih, söyle fisildıyor, gürültüyle: "Sonunda mutlaka iyi bir şey olur. Sonra yine kötü bir şey olur. Ardından yine iyi bir şey..."

Hayat, devam etmeye ilgidir.
Hayat her şeyden daha fazla devam etmeye ilgidir.
Yazmak, devam etmektir. Ağac, balk, ceylan... hepsidevam etmeye ilgidir. Yazı, ağaca, balya, ceylana benzer, benzemeliidir. En azından onlardan aşağıkalırıyan olmamalı, diye düşünmeli insan.

Bu gürültü gelecek. Yeni bir gürültü başlamadan önce bir sessizlik olacak. Tarihe göreher gürültüyü birutançatık eder; çok bağırınları utancı. Kalpçarşıntı seslerini bağırrarak başırasileceklerini sanan, sonrasilesi kırılınca yenilipti utanmaya başlayanların zamanı. O zaman gelecek. Çünkü hep geldi. Bu gürültüyü de o sessizliği deyazıpsonra yeni gürültüde yazmaya devam etmek gerekyor. Çünkü düşümek, sadece insana ait olduğunu inanmayı eğlediğimiz buyuteneğ, ancak hatırlamamı mümkün, Hafızası olmayan düşünemez.

Yazı, dün, bugün ve yarın; hepsi birden, tektek hicbirideğil

Bir defterde kendine. Küçük bir defter, cebe sığacak büyüklikte. Herken yazır olmak zorunda değil ama herkes yazmak zorunda. Bir birkirip yanına bu günün rezaletini aktarmak için değil. Bugün gürültüsünden kaçmak için değil. Dün aklına kazıyp durmak için değil. Devam ettiğimi kendine göstermek için yaz. Devam ettiğimi yaz o deftere. Çünkü ceylanlar, balıklar seyir tilantomurcuklar bulgiley devam ettiriyor dünyayı. Onlardan geri kalma

Yaz şimdi büyük harflerle.
Devam!
Ağırıగır insan olacaknsın.
Yazdıqça daha çok,
Once birdefterde kendine

JOSEPH

İstanbul'un anadolu yakasında kültür ve sanat alanında, özgün dokunuşlar yapacak bir mekân açıldı: DasDas. Mert Fırat, İde m Balçın, Harun Tekin, Koray Candemir ve Muzaffer Yıldırım tarafından açılan bu mekânda müzik, tiyatro, dünya mutfağı bir araya getiyor. Artık Dasdas Mutfak'ta gürün her saatı çeşitli lezzetleri tadabilir, haftanın altı günü rock, caz ve bağımsız müziğin onde gelen isimlerini performans sahnesinde dinleyebilirsiniz. Dasdas Atölye'de resim, müzik, dans, edebiyat atölyelerinden faydalanabilir ve Dasdas Sahne'de modern, klasik oyun uyarlamalarını deneyimli isimlerin oyunculuğuyla izleyebilirsiniz. Bizi özgürlüğü ve samimiyetiyle heyecanlandıran bu mekânda, heyecanımızı bir kat daha artıran bir oyun var; Mert Fırat, Didem Balçın, Onur Dilber ve Özgür Aydin'dan oluşan oyuncu kadrosuya "Joseph K.". Sevgili Mert Fırat oyun hakkında yazdı:

Merve Öz Dolap

Tuna PASE

Tom Basden'in zeki ve mizahi yaklaşımı her daim önünde tutan uyarlaması, metni sevmemizde etkili oldu. Uyarlamayıverdiği işi imzı en baştan heyecanlandırdı. "Joseph K." hem Şato'da hem de Dava'da farklı karakterler olarak yazılmış olsa da aslında herkes gibi dört Yani yaşananlar herkesin başına gelebilecek sıradan meselelermiş gibi görünür. Sonrasında tanrısel olarak bönüm hadisiz varyansıyla, hem Katip Barley'ye demura, hem de "Kük Mantolu Madonna" romanındaki Raif Efendi'ye vedahası tüm edebiyat dünyasına ılaham arketiptir.

Kafka'nın, Gogol'dan sert fakat en az onun kadar insanı ve mizah dolu metni, karakterlerine rol, kişilere boyut ve değer katıyor. Kendisi de hikâyeyi bilinmezden bilinenne doğru kuruyor ve okuyucuya izleyiciyi tam da buradan yakalıyor.

"Kafka'nın eserlerinde esprisini görememek ya 'doğal' olarak yorumlamak ya da doğaüstü bir olay gerçekleştiğ gibi anlamakla mümkün olabilir." demiş Walter Benjamin. Aynı zamanda eseri sadece psikanalitik ya da teolojik yorumlamak da asıl meseleyi iskalamak olabilir maalesef. Deleuze ve Guattari'nın Kafka'yı sosyal sınıflar, cinsiyetler, nevroz, mistisizm, politik ehlileştirme, ideolojik iyileştirme gibi ikilemlerden uzak tutarak okumak için harcadığı çabayı görmek mümkün. Bu bağlamda Walter Benjamin çok güzel bir soru sormuş; "Kafka hakkında ne düşünmemizi istiyor? Basitle okuyup anlamak yerine neyi deneyimlememizi istiyor bu adam?"

Aynı Geo ge Büchner'in "Woyzeck" oyununda deliye sorulduğu gibi "İnsan ne içindir? Hangi aygıtlara, mekanizmlara, sistemlere hapseştirir kendini ve bu sistemlere iten acımasız kural koyucu kimdir?"

Aslında metinde görülüyor ki, K.'yi suçlamak yeterli ve ne yazık ki suçun ne olduğu önemlidir. Parmaklı işaret edilen, herkesin zedeliği o kişi arkadaşlığı gibi olamaz, doğası bozulur. Bir kere suçlanılmıştır ve suçu kanıtlanana kadar masundur. Tabi eğer kanıtlanırsa... Neyle suçlandığını bile bilmeyen Joseph K. zamanla kendine suç icat etmeye başlar. Avukatını metresi, savcının kansıyla yaşa dışı ilişki onun masumluğunu zedeler, gittikçe kendine icazalandıracak gerekçeler yaratmanın peşindedir. Artık,

Kafka eserlerinde iki yüz yıl ilerisini görerek ve bunu devlet daireleri, karantık odaları, sonu gelmeyen koridorlar ile betimleyerek aktarıyor. Atmosferi kurarken karşılaşlığımız asistan, avukat, yargıç asla idealize edilmeyen, fakat varlıklarla sistemi tesis eden ve kendini dayatan binalar gibi, atmosferi kurup durumu koşulluyorlar.

Sözler kanunlara, bedenler kendini hapsetmiş demir parmaklıklara dönüşüyor. Tüm memurlar yetkililer, yetkisiz bir Baba, bir hoca gibi parmak sallamaya çalışıyor. Her an yargılanıyor Joseph K. Sistemin oyununu oynamak istediği kadar oynuyor, sonra da 'bir köpek gibi' ölmeye yakıştırıyor bu illüzyona yenik düşen...

Değişen Dünyanın Adıyla

Sayı 17 | Deneme

AYŞE UZUN

"Bu dünyanın insanı irkilenen yanık korkunçluğu değil, olağan görünümüdür." demiş sev gili Adorno. Dünyada giderek "biz" olmadan yaşamaya devam eden toplumlar artık, sözde İnsanoğlunun değişim yaşıadığı çekirdektenişmez, Gre- gor Samsa'nın başkalasım geçip bir saat kalktığindan- dini böcek gibi bula bileceği bir dünya.. Maddeolmadan- şuncunun var olmadığı bir dünya çizdiğ tarhlerce.. Tüm top- lumsal süreçler o eşsiz güç nedeniyle bölünmüş oldu bö- lece.

Her organik varlık hem aynı şey hem de aynı şey değilken çözümlendik bir birimizi.

"İnsanın hayvandan ayrılmamasıydı" özneolan

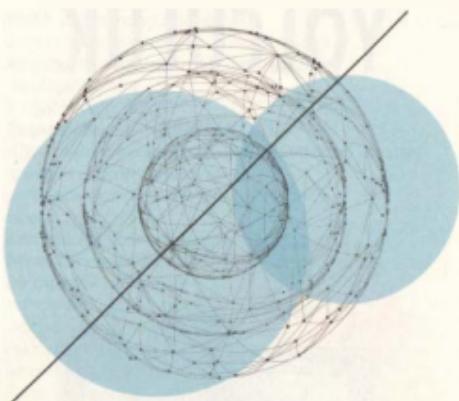
Bizler giderek neşneleşiyorduk

Okuduğumuz her kitabı artık alınma amaçları farklıydı, olu- turulma biçimleri değiştirilmişti. Oysa insan değiştiriridi doğayı. Dinlediğimiz her müzik, her beste, her türkçe. İlpaklı kızaçınığını çevirilerini kolaylaştıran tüm çığlıklar, yer- yüzünde artık kafiyelerin varlığını insanları eğlendiren bir biçimde dönüştürüdü

Tüm den gelerin yitip gittiği bir dünyada şayiye "artık". Nils Christie'nin de dediği gibi, çeşme başında bir araya gelen kadınların türküler yok artık, iş yaparken fikir alış- verişlerinde de bulunmazlar. Modernleşmeye birlikte ku- rulan makinelerin gücü söz konusu olmuş, dünya artıktan- nik yüz göremeyeceğimiz kadar kala balık ve ya balı. Çünkü böyle düzenlenmiş şehir ada bir. Gözlerini vitrinlerden alamayacak, iki çift lafın birini bükmemişti, bükmeyeceğini. Tez gahta sergilenen nesneler dışında başka birşey düşünemediği

Modern hayatıni şeyler öğretmişti insana, İnsanı insan yapan tüm duygular yitip gitmiş, doymak bilmediğimiz bir hayat var olmuştu artık. İnsan emeğiyle vedalaşmış, bencilliğin hakimiyetini sürdürdü araçlar söz konusu oldu. Düşünce yoluya gerçekleşen her şey değiştirmiştir dünyayı

Şairler düşler dünyasında değil, çağın gerçeklik ülkesinin yurttasları olmuşlardır. Dev akasya ağacının solmuştu yaprakları, kulelerin göl gesinde. A hıkkediniyiñeninden şaet- miş, bir başkasının zen giriğini halede olmuştı

Shelley, "Zincirinden Kurtulan Prometheus'un hikâyeleri geride bıraktıktır artık. Kuzyede parlayan yıldız gibi, değişmez olma isteğimvardı insanoğlunun düşlerinde Yalnız para gizlemiştir her türlü haksızlığı. "Zen giriñik en üst değerlerlesmesiştiköleyi, öz gürüz öz gürültülerinden ederken yokşulluk."

Vicdan... Vicdan neredeydi? Şeytan alıp götürmüş, satar- man getirmiştir. Büyük balığın, küçük balığı yuttuğu deniz- lerde boğuluyordu. Sev gizliyor, dostluklar bozuluyordu

Gerçek hayalkadar yakın, yıldızlar kadar uzaklaşıyordu. Dündündeki Amerika, kaldırımlarından altın toplana bilecek bir El Dorado, Cork'a kadar yapması gereken tren yolculu-ğundan, denizleri aşmaktan ama kemiklerin ancak İrlanda toprağından dirlene bileceğinden bahseden birköylü gibi hayat çelişkilerle doluydu. İnsanlarancak topraklarında ra- hattı ve yine insanancak topraklarında

Onları göç ettirmeye zorlayan engebeli, zor yokuşlu yollar. Washington'ın 16. caddesini göremeyen, göremeyecek olan insanlarla doluydu hayat. Boğulma korkusu içinde yelen aşıkları Ummam'ın genişiğinde, gemidekilerin ka- derinin ufkundan bir rüzgarla belirlenmesi gibi yollar... Engebeli ve yokuşlu

Geot he'nin "Faust'u gibi; "A hşuan öyle güzelsin ki ebedi- yen öyle kal!" diyebildiğimiz bir dünya görmek dileğiley..

YOLCULUK

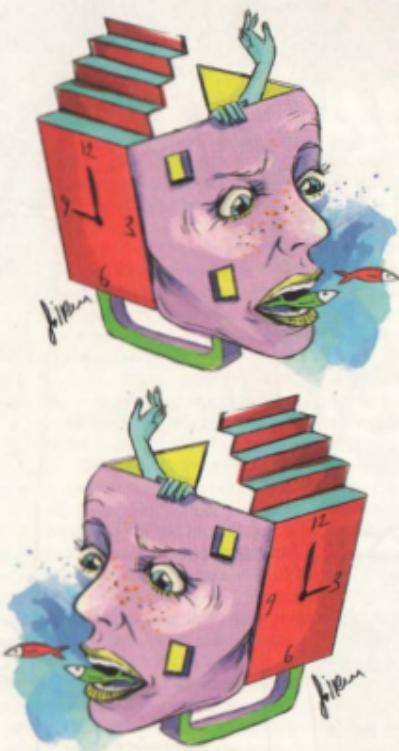
SERKAN KARADAĞ

Yorulanmotorun ağlamaklı sesi, bir de kırılcam
Müphem, ince, saydam bir çizgi gibi gerçekle aramda duran,
Ağaçları hızlı, bulutları ağır ağır gezerken,
Bakislarını topluyor yanındakadan yeşili.
Çocukken önmüze açılsanı hırılırtular gibi,
Biktinci ve neşeli beşiginizde sallayın beni.
Yerçekiminetsut sakolmuş durağanlığa inat,
Gökyüzüşavasalarını sanki, tannılardövüşüyor,
Çatılarcasınakışineyen atlannıve
çarşıankılıclarınsesleri arasında,
Kähköy bir lacivertkaranlığı,
kähiyimser birmavilli sunarak uzaklaşıyorlar.
İnsanadair bir şeyarıyor gözlerim.
Bilyorum; sağımsolum insan kaynadığıhalde,
Insankustuğuhalde zihnimin içindeki evren
Herkes yabancır; bana bakan, bilmayan bütünyüzler,
Denin bir çukur gibi karanlığını sunan bu gözler yabancı,
Kırldaoyanançocuklangörüyorumsonra
Hepsinin cehresiayınu uzaklıktan.
Turuncu toprak zeminde,
öülerinistündediziplayip duruyorlar.
Nedensiz neşeleri eğip bükyör herşeyi.
Bende olmayan ne varsa üstüme hücum ediyor,
Paslı bir mengerinen arasında,
sessiz çıkışıklar atarak eziliyorum
Öyle derin öyle kuvvetli,
Büyük bir yarayı kanatıcasınakurcalayan,
Bu yabancılık da neyinsey?
Bu olmamışlık!
Henüz hamurkokususalan etrafı, çığ bir ekmek gibi
Başka bedenlerden uzanan şu eller kollar,
İhtiyan bir ağacınsonük,cılız dalları
Vegözlerime bir hırsız gibi usulca sızan, başboş mavilik.
Ve de ben!
Benim derken bile fersahfersah uzaktaolan,
bu terk edilmiş beden.
Ne kadar da sahipsizsinizyle!
Bütün titiktiler, o etrafını yiyecek büyuen,
Kara deliklergi canlıcansız sesler gidiñartık.
Gürültünönutesindeki o huzurlu çöl nerdesin?
Bak önlümde açılıyor mavi ,yuvarlak top
İçimdeki sarmallarçözüldükçe o da düzleşiyor.
Kuşlarsonunakadar uçabilindiye huşu içinde
Ve insanlar, onlar ata bilsin diye kendini uçurumundan.
Hayatiley aramdayı o ince çizgi;
Şu pencere camı, kahrolası renksizlik
Beni azarlayıp duranzaman
Ve içimde her daim duran sadık yeis,
Bırakın tartışmayı ben buradayıste,
Tam da unuttugunuñ yerde
İlktoprağıkim atacaksa atsınüstüme,
Ne fark eder! Buradayım.

KIZIL KİREMİTLİ EVLER

ÖMER OKATALİ

Farklı yakalarndayız dudakların
bir zaman sessiz harflerin konuşulmadığı
İki yahut üç kesikten fazlasıdır elcağızın
ve ulaşılmaz olur
bir kaherengi nokta
Başkadır havası
Ağlan delinmiş balıkçının civadrasında kuş yuvaları
içinde el değimemiş kadınlar
aynı kadınların üzerinde kirli çamaşırlar
Sonra gece gelir
Sen yıldız olursun, yere göge sığamazsun
Söner tüm deniz fenerleri
Bir beyazlık kalır geriye
orman yeşili paltondan
Gözlerinde kızıl kıremitli evlervar
Ne demiştüm hem
İki yahut üç kesikten fazlasını anlatırelcağızın
Farklı yakalarndayız dudakların
bir zaman türkülerin söylenenmediği
Rıhtımda birkaç çocuk bekler
çiftler oynasır limanında
Bacakların ani hareketi güzel
çürük kasımpatlarının arasında
Hırkamın tüylemiş noktası
Senden bahseder
Hatıralar demlenir eski kılımların püskülünde
Deniz yıldızlarının kolların kadar amaçsız perişan
Farklı yakalarndayız dudakların
bir zaman insanların hoyratlaştığı
Kocakanlar pencere önünde
taze fasulye kırmıkta
gereksizgürültüler çamaşır iplerinden nasıl anlatılır
Boş lakkıdalar sana göre değil
Bir sebebi olmalydi elmacık kemiklerinden
dökülebilmesi için sözcüklerin
Kafamı çevirmezsem öteki yana
cılvesinden yürümez yolları
Her kaldırım köşesinde bir ot biter
ayaklarından dolanır
baldırılmasına dokunur
kasıklarında budaklıları
İnce titremeler sarar vücudunu
Güz geldiğinde nihayet
yaprak döker göğüslerinin arasından
Bilirim oysa
En hoş kokulan saklar göğüslerin
yağmur değişliğinde topraklarına
Bir gece beğen
bir gece seç
son bir defa gölgесinde yatakların
Farklı yakalarndayız dudakların

NİHAN ÖZKOÇAK

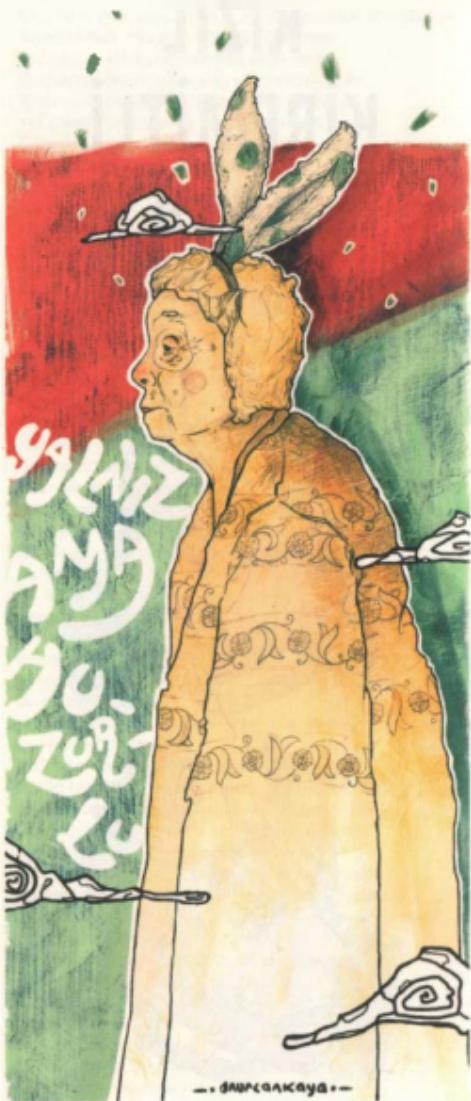
Yalnız geçiren bir pazar günü sonrası... Yataktan uykuya dalma ça balan... Hiç bir şey olmadan biten hafta sonu. İnsan hayatı genel olarak bu günlerden ibarettir yalnız. Mutlakamılı eden bir pazar gelecektir şüphesiz. Fakat şimdilik içinde olduğun bu "an" da tek mutlu olma sebebi birazuyuk

Yataktan kalkıp camdan dışarı baktırmaya yelteniyorsun. Yağmur böülüyor sessizliği. Yine nisan yağmurları... Bu havalan sevmeyen sen. Karşı apartmandaki tek bir dairenin ışığı açık. Kitap okuyor yaşılsak. Onu hiç, bir başkasıyla görmediğini anımsıyorum. Ne büyük bir yalnızlık! O da seni çok uzun zamandır bir başkasıyla görmemiş hâlbuki. Bu gerçek böülüdürdüşünceni. Acılmaktan çok, hüzünleliğinin vakittesinmişimdi

O gitmişti. O gittiğinde bir mektup yazmak istemiştim. Aklına hiç bir şey gelmemiştir. Söyledeyecek sözün kalmamıştı. Mutluluklar uzun değildi fakat sen de mutsuzdeğildin. Eşyalanın atmak için yeltendiğinde yor gundun. Onu eskiden çok istemiştim, onunsa seni ne kadar istedığını hiç bilemeyecektin. Bir sürü yağmur yağımış, bir sürü yalnızlık olmuştu. Dayanılmaz geldiğinde unutmak yerine vaz gece bilmediyi dileydim. Zaman bulandi. Yenik düştüm

Yenil gini ka bul edişinin bilmem kaçını pazarı. Yaşlı kadın yalnız ama huzurlu. Sen değilsin. Herşeyi yok edişin sekizinci ayı. Geriyesi yarısındasın sürekliyin anında. Bir odada ikiniz... Karşılıklı oturmuşsunuz, nefesler çokyakın. Uzunca sana baktığı bir anda neden diyesorusun ve seni er beriliyorum deyiş... Onu sevdığını hissedsin... Bu anı herseferinden denisirin yapıştırılmışın orsenin. Tüm hislerinde yaralaranened olyor, Ondan nefret ediyorsun. Sana beklemeyi öğrettiğin için ise onu asla affetmiyorsun. Nihayetinde sevmiyorsun bu yaşadıklarını. Çoğuksen teke döndüğün o "an". Devamında yalnızlık, çöküş...

Oda karanlık, dışarıdayağmur. Işıklarınnı yakmaya başlıyor sokaklar. Sen ışıklara dokunmuyorsun, Aklındakoskoca bir boşluk. Kendine birsa hne kuruyorsun yine. Onunla biten son gece... Söylediyemediklerini söyleyorsun bir bir. Herseferinde... Farklı sonlar yazıyorsun, başka bir zamanda başka bir yolda kesişen. Ezbere bildiği yüzünü hüzünle gördüğünde kolundan tutup gidemezsin dediği... Onun kalmayı seçtiği. O düşlediğin zamanda yaşlı kadında mutlu, kitap okuyor bir sevdigine. Sen ışıklara dokunmuyorsun, Onun uykusu bölünmesin diye. Bunisan yağmurları da dert edilecek kadar uzun sürmüyor bir de. Yanına uzanyorsun, omzunun soyanına. Senin yerin orası, öylece huzur. Ve delilik...

EVİNDARÇAKIL

"Jir için..."

Nefes alıp veriyor. Aliyor.., Veriyor... Verdiği her nefes yaşam oluyor bedenimde. Kiralanan bir eve kanepelerden birinde kiralanan hayatımızın asıl sahibi olduğumuza şķı yaşıyoruz. Biraz önce aşk yapmamıza tanıklık eden kanepesi şimdî de onun kollarında uyumasına benim de onun her bir zerreşini ezberlememetankılıkdediyor. Köşede duran tüplü küçük televizyon hiç açılmamış olmanın kırılganlığını yaşıyor. Yanı başımızda duran elektrikli so bayı kisanıyar olduğu aşkı arıma hiç biri umrumda değil o an. Belki biraz sonra olacak ama o an değil. Kollarının arasındaki varlığı bakiyorum. Öyle bir his ki sanki kalbimi beynimi sariyormuşum gibi. Yüzüme çarpan nefes tenini hissetti, kulaklarınından duyduğu ve burnumun aldığı en güzel koku. Açıkkıñ başımı döndürün gözler, kapalıkyen midemi alt üst ediyor. Sakallarının arasındaki kızılıklar güneşen ha bersiz. Güneş de onlardan habersiz. Kozmik çelişki diyorum. Güneş sev gilimin sakallarında. Peki dünküne kandırın dışarıda o ateş parçası da ne? O da umrumda değil. Belki sonra olacak ama o an değil. Şimdî küçük hayatımın en huzurlu anlarını yaşıyorum. Biraz önce tamamlanmış bedenlerimiz. Tamamlanmış. Eksik mi ki? Yoksa Zeus haklı mıydı? Yarım elmamızı aramakla mı geçirdi ömrümüz? Bu kadar şanssızlığının içinde böylesi şansla bulmuştum diğer yanımı, yanımı. Boynunu oynatıyor biraz daha yaklaşıyor göğüsüme. Nefesini biraz önce boynunda bıraktığı iże değiyor. Dünden yalan geçmiş olan en iyi çekilmiş fotoğrafından, resmedilmiş tüm tablolardan daha muazzam bir iz, daha benzeriz. Bedenim de kalbim kadar şanslı diyorum kendime. Dudaklarının değiştiği her zerreşin şanslı. Kiralık duvarlar,

kanepeler, elektrikli so ba, tüplü televizyon şanslı. Gözü ona degen her varlık şanslı; canlı, cansız. Ve yine yüzüne bakıyorum. Sonra nedense Charles Bukowski düşüyor aklıma. Nasıl diyorum nasıl tek bedene saklıkalıp aşkı ayak uçlarına kadar hissetmek varken her gün farklı bir kadına sevişerek aşka başkalındıp işyan edebiliyor? Belki o da Zeus'un peşine takılıp her kadında diğer yansını aramıştı ama benim kadar şanslı olamamıştı. Charles Bukowski benim kadar şanslı değildi! Canım elma çekiyor ve devam ediyorum baktmaya. Bakarken binbir çeşit düşüncenin beni heyecana getiriyor. Aynı anda yüzüne bakıp bir geyler düşünmek, hayal etmek. Pencere açıkken yağımurdan kaçıcıpçıri sıçınmış bir bahar yaprağı kırıdırıyo O da benim gibi heyecanı. Gözüm ona kayınca duruyor bir anda. Mahcup bir ifadeyle bakiyor rahatsızzetmekten korkmuş. Televizyonun aksine hiç de arsak değil. Ve benim aksime. Kirpik tanesi düşüyor yanaklanna, Parmak uçlarımla öpülesi teninden koparıyorum onu. Alıyorum kutsal kirpiği. Öyle bir kutsallık ki benim içim; yedi/yirmi dört tapmak istiyorum ona. Benim cinsiyetsiz tanım da tannıcam da o. Kirpiği parmaklarımın arasında hapsedip uyanık olsayıdı, alt mı yoksa üst mü derdi diye tahmin etmeye çalışıyorum. Sonra vazgeçiyorum. Sadece üflemek istiyorum. Tipki onun dileğimini tutması için benim kirpiğimi var gücüyle üflediği zamanlardaki gibi üflüyorum. Uçuyor kirpik ve uyanıyor sev gilim. Sonra canım elmaçekiyor. Uykulu gözleriyle ve dağınık saçlarıyla öpüyor dudaklarından. Beni kendin̄ iyiçe çekip boynuna saklıyor. Elma tadi alıyorum ve o an hiç bir şey umrumda olmuyor. Belki sonra olacak ama o an olmuyor.

Nakavt

CANSU CİNDÖRÜK

Dik bir yokuş var ama, O yokuşu da çıkarsın evelallah...

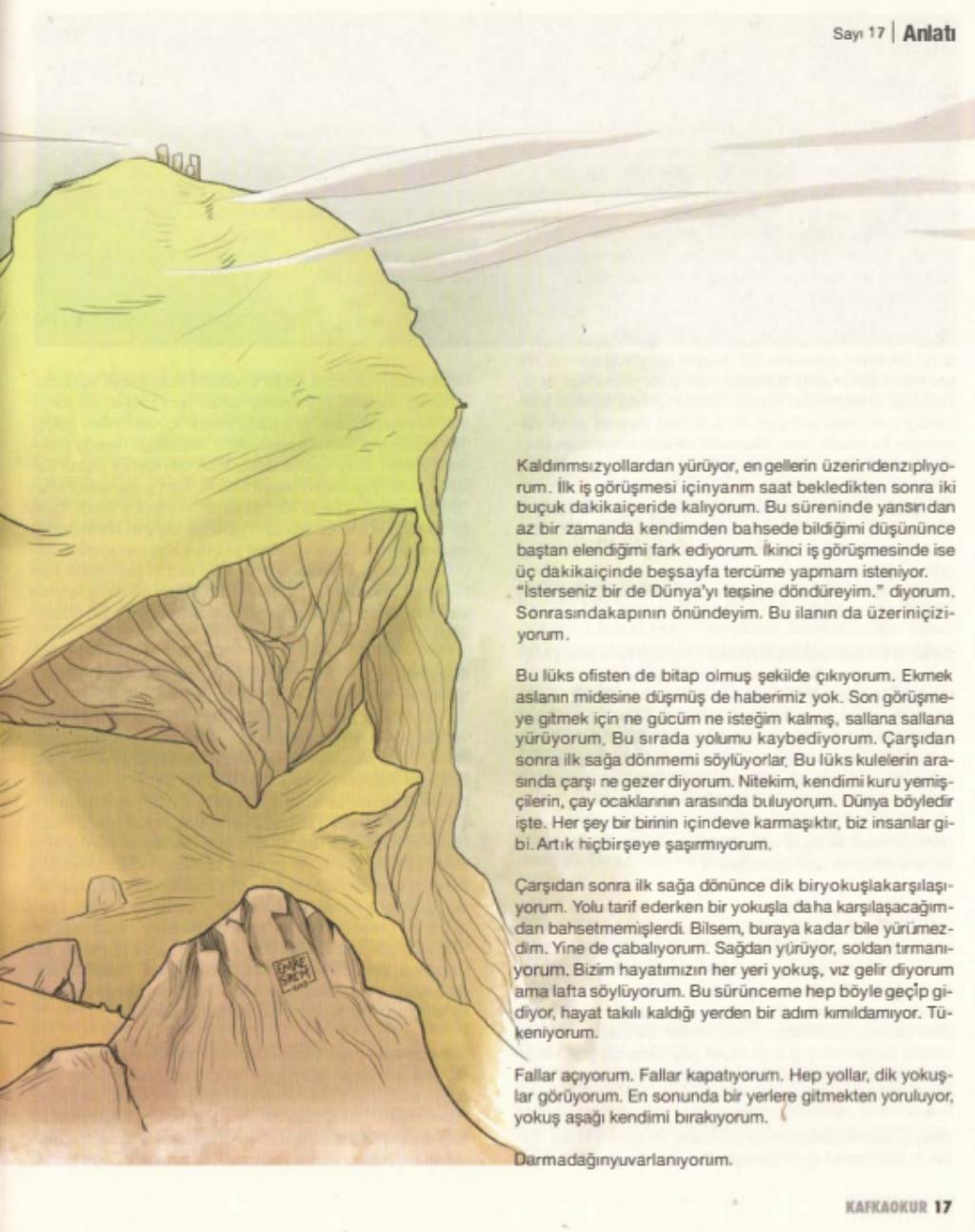
Tırnaklanmına kazıyorum. Bildiğim, gördüğüm, başardığım her şeyi. Geldiğim yeri unutmamak için duvarlara küçük notlar yapıştırıyorum. Doğduğum gün çırınç bir fotoğrafımı çekmişler. Ayaklarında patiklerimle, ne hikmetse, bir kaptıumbağaya benzıyorum. İnsan dünyaya nasıl geldiğini hep hatırlamalı diye, o fotoğrafı baş ucuma koyuyorum. Gözümüzü açtığımız o ilk an ne denli ácız ve fakat güzel varlıklar olabildiğimizi hiç anlayırmıyorum. Bu işte muhakkak kutsalbir seylerolması gerekligini düşünüyorum

Birkaçhaftadır biriktirdiğim gazeteleri postacı çantamatickiştinpiyola koyuyorum. Ne zamandır bu işin peşinedüşmek için kendimi iktina etmeye çalışıyorum, sonunda bugüne kismet oldu diye seviniyorum. Kendime hemen ufak bir rota çiziyor ve uğramam gereken adresleri not ediyorum. Tam üç farklı yel ile görüpmem gerektiğini hatırlıyorum. Dokuz aydır envaiceşit iş arayan ve hâlâ beş parasız gezen bir insanınçın aslında bununfenabir sayılmadığını bilmiyorum. En azından üç görüşmeden birinin iyi geçmesi gerektiğini umuyor, fakat pek tabii bunun böyle olacağına inanıymıyorum

Birotobüs durağında, insan en fazla ne kadar ayakta durabilirse, o kadar bekliyorum. Ön tara flara doğru daha çok nefes alınabilir alana sahip bir otobüse adım atmeye çalışırken kapıya sıkışıyor, inmek ve yola devam etmek arasında kalyorum. İkisi de birbirinden çetrefilli segenekler olduğu için ne yapmam gerektiğini biliyorım ve şoför ne derse onu yapmaya karar veriyorum. Sonra, bir konserveye sıkışmış şekilde harekeye geçiriyoruz. Bu haldeyimri yedi durak gitmem gerekiyor, ben de başıma geliri ne ise çektiyorum. Son durak olan bir köprü altında otobüsten iniyorum. Tam derin bir nefes alıyorum ki yere yakınbir arabanın egzozu üzerime patlıyor, lanet ediyorum. Gelmişime geçmişime

Emre Sancar

Kaldırımsız yollardan yürüyor, engellerin üzerinden zipliyorum. İlk görüşmesi içinyarım saat bekledikten sonra iki buçuk dakikaiçeride kalyorum. Bu süreninde yansından az bir zamanda kendimden bahsede bildığımı düşününce baştan elendığımı fark ediyorum. İkinci iş görüşmesinde ise üç dakikaiçerde beşsayfa tercüme yapmam isteniyor. "İsterseniz bir de Dünya'yı tercüme döndüreyim," diyorum. Sonrasında kapının önündeyim. Bu ilanın da üzeriniçiyyorum.

Bu lüks ofisten de bitap olmuş şekilde çıkyorum. Ekmek aslanın midesine düğümüş de haberimiz yok. Son görüşmeye gitmek için ne gücüm ne isteğim kalmış, sallana sallana yürüyorum. Bu sırada yolumu kaybediyorum. Çarşidan sonra ilk sağa dönmemi söylüyorlar. Bu lüks kulelerin arasında karşı ne gezer diyorum. Nitelikim, kendimi kuru yemişçilerin, çay ocaklarının arasında buluyorum. Dünya böyledir işte. Her şey birinin içindeve karmaşıktr, biz insanlar gibi. Artık hiçbirşeye şansırmıyorum.

Çarşidan sonra ilk sağa dönünce dik biryokuşlakarşılışıyorum. Yolu tarif ederken bir yokuşla daha karşılaşacağım dan bahsetmemişlerdi. Bilsen, buraya kadar bile yürümedim. Yine de çabalyorum. Sağdan yürüyor, soldan tırmanıyorum. Bizim hayatımızın her yeri yokmuş, viz gelir diyorum ama lafta söylüyorum. Bu sürünceme hep böyle geçip gitdiyor, hayat takılı kaldığı yerden bir adım kimildamıyor. Tükıyorum.

Fallar açıyorum. Fallar kapatıyorum. Hep yollar, dik yokuşlar görüyorum. En sonunda bir yerlere gitmekten yoruluyor, yokuş aşağı kendimi bırakıyorum.

Darmadağınyuvarlanıyorum.

MURAT GÜLEN

Heradımırıñat adalan keşfeden bir kaşifin ürkükligiyle atıyordu. Bahçedeoturduğunda onu ziyarete gelip parmağına tünegen kuşlarsayesinde dokuriyalıyordu Tann'ın elerine. Duyduğu her hisşirda Tann'ın ona seslendigiini düşünüyor, kimi zaman evreni koklayarak Tann'ının şaheseri ni gezdiriyordu bedeninde. Pinhanlarna sarmaladığı sesiyle "Ah" diyor. "Görebileseydim bu anlatılan yaprakları, görebileseydim bu anlatılan dağları, anlatılan göğü ve anlatamadığım Fidan'ı."

Adı Ezrak'tı. Kadim anlamlı Mavi. Doğumu sırasında ölüdüğü söylenen annesinin göz ringini taşıyordu adında. Bir kez olsun göremediği dünyada maviyi tanyamamıştı ama, pejmürde kıyafetlerinin sol yanınadiktırıyordu, tezahüredemediği o renkteki yamaları. Köyü ilk kez ziyarete gelen yabancılar bu hâliyle onun hikayesini dinlerken hayatlarındaki siyahlıkların maviye aktıp umuda büryanlardı geleceklerini.

Birkaç gün önceki hissiyatlaçağırmıştı âmâ gözlerinedüşü. Birkaç gün önce dokunuştu ona. Adının Fidan olduğunu da birkaç gün önce öğrenmişti. Yanı başlarında sevdayı görmeyenlerin, görse de sahip çıkmayacesaretîlmeyanın gezegeninde karanlığın içinden ayrıntımsıti Tann'ın gülümseyişini; aşkı.

Ezrak'ın babası o daha küçükkenmadan faciasını dakabetmişti hayatı. Babasının üstüne kapaklı karantikanın bahsetmemişlerdi Ezrak'a. "Gitti," demişlerdi sadece, gitti Dönüş yollarına benzememişti Fidan'ın elmacık kemikleri boyunca uzanan çatlaklarını. Orada durup beklemek, onun kırıkkıklarının içinden geçen yollarda, babasına, annesine, geleceğine seslenmek istemişti. Kendi gidememiştikünden bir kalandı.

Hem bir insan en fazla nereye kadar gidebilirdi ki, hayatın da bir kereliğine kalan olmuşken?

Teyzesi birkaç gün önce ona yan köyden evlerine ilk kez gelecek misafirden söz etmedi, odadaher şeyden habersiz sessizce oturmasını öğütlemedi. Bu Ezrak'ın huyuydu. Çoğu zaman kendisine aynılan odasında oturur, uzun zaman önce uğraş edindiği sanatıyla ilgilenirdi. Ezrak kil ustaşıydı. Kendi can sıkıntısına çırak bulmak için başladığını öne sürüdü. Yıllar geçtikçe yalnızlığını gösteren bir ustalık dönümüştü. Gerekirse o gün de hiçbir şey olmaması gibi, kilden şekillendirdiği nesneleri onuna koyup onlara çaresizliğinin altındı. Öyle de yapmıştır.

Sesinin yükselsinginden midir bilinmez, misafirleri Fidan, Ezrak'ın odasından içeri girmiştir. Ezrak ilk baştagiren kişiyi

teyesi sanıp seslenmişti lakingelen kişi ona "Ben misafirim," demiş, birkaç adım attıktan sonra "Sessizce yanında oturmak istiyorum," diye bitirmiştisözlerini. Ezrak, gelen kişinin müphem tavırlarını incelice karşılık verilerindeki tozu büyük bir cevvalliklerkasına surmuş, sonra ona dırı diz kapaklılarıyla paralel tutup gelen kişinin yanına oturmasını beklemiştir. Zaten yalnızların hâkâyesi olum sessizliğinin doğurduğu bekleyişerde gizliydi

Yalnızlık, ölen düş kahramanınız için ayırdığımız bir kim-sesizler mezarlığıdır.

Fidan otururoturmaz Ezrak'ın ellerini incelemeyekoyuldu. Derakap gözlerini şişirerek tutulmasını izleyen bir çocuğun meraklısıyla Ezrak'ın üstünütardı. İçinden nelere gettiğini anlatmamış, sadece sususuyordu. Sessizliği, nerede olduğunu merak ettiği kadınadıkonumak için hamleyapan Ezrak'ın devirdiği kilden tabak böldü. Tam o esnada Fidan "Buradayım." diyerekellerini Ezrak'ın ellerinesardi. Öyle bir şanlıtı ki bu, tarihi tüm yükünü taşıyan bir sıcaklığı barındırıyordu. Ezrak yüzceยวince köle pazanından kaçan bi kölenin, onlarca yıl önceyeni doğan yavrusunayem bulan biranne kuşun, saatler öncükllerde sürütpuşamın soğukluğundan arrındırıldı ellerinin sıcaklığını o an hissetmişti.

Susuyorlardı. Ezrak bir müddet Fidan'ın ellerinde gezeindikten sonra onun yüzüne ılıstırdıllarını. Fidan izinverdi bu na. Ezrak'ın çukurlaşmış gözlerine, yaşantisının mahcubiyeteyle çekilmiş yanaklarına, orta yaşlarının gelmesine rağmen gitgide moraran dudaklarına, kalın kaşlarına, özensiz büyüğensakallarına, kederiyle küskün suratına bakıpsesizlikle akit anı. Ezrak'ın amacı karşısındakiyabancının yüzünü ezberlemekti. Önce gözlerine dokunmakistedi. Fidan gözlerini kapadı. İste o an eğitirdi. Geceleyin gerçeklerin üzerini örten siyahayaklısırdılar anımlamları. Ezrak'ellerini Fidan'ın kirpiklerinden aldığızinle kaşlarını, kaşlarından aldığı izleme göz kapaklılarını attı. Bir müddet ıstı orayı. Sonra her an gidecek olusundan endişelerendi misafirinin yanaklananagötürdü ellerini, sonra alınına, sonra burnuna, dudaklarına, elmacık kemiklerine, şakaklarını. Fidandakikalar boyunca bu dokunuşları arazin verdi. Ezrakkalmıştı bir kere hafızasına, avuçunda kavrıldığı suratı.

Son hamlede onun çenesinden elini çekerken fark etti; parmağına damlayan göz yaşını. Ne olduğunu sormadan sildi Fidan sessizce Ezrak'ınellerini öpüp doğrudu yerinden. "Gitmeliyim," dedi, nazerin bir cababaya. Ezrakkalkmak istese de arasına sözüne uymadığı için ona anlamsızca davranan teyzesine sorun yaşatmak istemedi. Bunun yerine

Sarıca Şenliği

kadının odadan çıkışmasını bekleyip içinde konuşulanları dinlemeye koyuldu. Ancak Ezrak'ın bilesmesini istemedikleri şeyler konuşuyor olacakları ki, sesleri git gide kışılıyordu. Ezrak'ın o anı merakla misafirin bir daha gelip gelmeyeceğini duyguydu. Birkaç dakika sonra kapıda çırkarken duymuştu o zamanı, Fidan birkaç gün sonra yeniden gelecekti. Fidan çıktıktan sonra Ezrak beynine git gide eriyen bir buzsürüklemiş, o buzun üzerine isıtarak düşlerini doyurmaya çalışmıştı.

Nihayetin de bekleyişleri tavaf ettiği günler geçti. Adımları günde döndüren güneşin nefesik adıksılaştı. Çünküuz önce teyzesi ona Fidan'ın geleceğini haber etmişti, Buyüzden bir an evvel, ona vermemeyi düşünüp hediyeyi hazır etmeliydi. Evden dışarı çıktı. Duvarlar atutunarak Fidan'ın gelişine yetiştiğinden diye ve onların arkasında kuruttuğu hediyeyi neulaştı. Çırkaren o heyecanla bastonunu almayı unutmuştu ama yalınayak çırkılığını çiçeklerden incinere ayaklarına almadı. Çünkü hediyesi killeren doğurduğu Fidan'ın siluetiydi. İlk defa yaşa diági duy guların yoğunluğu laumut-mamıştı giyilerin dolaştığı yüzü, O yüzün bir zerre-sini, ilk kez keşfedilen geze genin gözemi toprağına benzer bir mahiyetle ezberlemişti. Fidan evden ayrıldıktan sonra odasında kalıp fevkalbeşir bir uğraşla ölümsüzleştirerek istemişti anının kazanımını. Bu tahayülü, aşkin en safhaya lidi. Çünkü açılmıştı düş denizinin ortayerine.

Hayat, tipki bir deniz gibi siğ yerlerinde pislik, derin yerlerin deduruluk banıydı. Bu yüzden açılmaktan korkmamalıydı insan, açılmalı ve bulmalydı saflığı.

Kili alıp odasına çekildi, inceledi bir süre onu, Karşısına alıp günler önceki anısını yineledi kendi kendine. Tam olmama bile uyuyor du hafızasına. İçine sinmişti.

Sonunda evin kapısı açılmıştı Fidan gelmişti, Ezrak odasına de çıkmıyor ve kapının açılmasını bekliyor du. Hemen yanından da günler önce Fidan'ın oturduğu yerde, mavi örtünün altında Ezrak'ın sürprizi.

Bu esnada Ezrak'ın merakı, kitalarını iş galere yapan yabancıları alımlamaya çalışan yerilerini endişesine benzer bir hisle yanıyor du

Birkaç dakika sonra Ezrak'ın odasının kapısı açıldı, Ezrak sessizdi. "Ben misafirinim," diye girerken içeri Fidan. Sesi yavaş yavaş yaklaşırken Ezrak elleriyle az önce konumlanırdı dijorti yü bulup çekip aldı altın dan sürprizi. Fidan oturduğunda dazattionu, birşey demeden

Kendi siluetini karşısında göre Fidan elleriyle kendi disuratını kapatıp titremeye başladı. Belli ki Ezrak'ın kendisine aşık ol duğunu fark etmiştir. Titremesine neden olan asıl durum ise gözleri görmeney Ezrak'a aşıya şatacak bu hayatı kendisine getirmiştir olduğunu.

Fidan, Ezrak'ın annesi di. Ezrak henüz küçükken ba bası köydeki madende ölümünden dolayı onu köyde kalmaya devam eteden kar deşine emaret edip göçmüştü bu yerden Fidanın yoksullüğünü hissetmemek için o köyden ayrılmıştı belki ama şehirde kendi varlığını yitirmiştir. Şehir hayatının Ezrak için bir cehennem olacağını düşündürse de oğlunun hasreti yillardırsonra kendi yakıp cehenneme çevirmiş güñlerini. Ezrak'ın annesi asla doğum sırasında ölmemiştir. Bu sebece kardeşiyle giriştiği mütenasip bir anlaşmaydı.

Yıllar sonraki pişmanlığını dile getiremedi o an. Hiçkinkenan en gel olamadı. Ezrak'a bir şey diyemedi. Sarıldı, sadece sarıldı. Onun aşıya bulduğuna inanmasını istedi sustu, anlatmadı.

Her insan birülkeydi aslında. Ziraherkes kendi pişmanlık sınından döner durdurdu.

Ezrakkusursuz bir yüz betimlemiştir Fidan'a, bueserin oru kusuru geçmişinden utandıracığını bilmeden. Ezrak kusursuz bir aşk betimlemiştir kendine, dünyadaki kötülükleri görmeden

Yaşamak ile var olmak arasında kocaman bir boşluk var. Çoğumuz orada debeleniyoruz. Dünyanın mecburiyetleriyle başa çıkmaya çalıştıkça; yavaşlıyoruz, azalıyoruz. Hayır, kötü şeylerden bahsetmek istemiyorum. En azından dört nala üstümüze gelen duvarlardan, nezaketsizliklerden, riyanan, korna seslerinden, korkulardan, savaşlardan, siyasetten ya da yoksluktan. Sözün değeriüstüne dönmek istiyorum.

Hadi, Antik Yunan coğrafyasına bir yolculuk yapalım. Çağın en büyük filozofu Sokrates... Sokrates o kadar büyük bir filozofki, Yunanistan başta olmak üzere dünyanın birçok yerinden felsefemerkâlları, Sokrates'in sohbetlerine katılmak şayet mümkünse ondan ders almaktı şanslanın deniyorlar. Elbette bu talep çok fazla olduğu için Büyük Sokrates kimselere ders vermemi ka bu etmiyor. Çünkü ders vereceği tale besini neye göre, han gölçütler doğrultusunda seçeceğini bilmiyor. Bir gün, bir delikanlı Sokrates'eders konusunda pey israr ederinde Sokrates bu delikanlıya "Diğerlerinden farkın nedir?" diye sorar. Delikanlık istekli olduguunu söyleyip ve Sokrates'i ikna etmekte çok astronomik bir ders ücreti önerir. "Size bana vereceğiniz her ders için... ücretodemeyi taahhütедiyorum." deyince Sokrates sakallarını kurcalayıp dersvermeye ka bul eder. Bu ısrarcı öğrencinin adı Platon yani doğudaki karşılığıyla Eflatun, Böylece dersler başlar. Sokrates'in kendinemesken ettiği dağın

başında yemyeşil bir bahçede Platon hocası Sokrates'ten on ay boyunca ders alır. Hem hoca Sokrates, hem de öğrenci Platon aralarındaki ilişkiden ve dahi derslerde yaptıkları uzun münaşaşlardan bir haylikeyif alırlar. Aradan iki yıl geçince Platon hocasına, "Sizden yaklaşık iki yıldır ders alıyorum, birçok emek verdığımı ve birçokşeyi kavradığımı söyleyorsunuz, buda benim mutlu ediyor. Peki ben ne zaman mezun olacağım? Yani ne zaman kendime bir filozof olabileceğim?" diye sorunca, Sokrates gülümseyerek öğrencisine hâk verir, "Yarın gün doğarken bahçede buluşalım. İmhahör sunorun hazırladım. Eğer bu soruyu bilsen filozof olduğunu ispatetmiş olursun." deyince Platon büyük bir heyecan basar ve evine gidip sa baha kadar gözünü kırpmaz. Günaydınlanmak zereyekensolu hocasının bahçesinde alır. Bahçeninkapısını ittip içeri girince, bugün emsallerine arkeoloji, tarih müzelerinde rastlayacağımızturdan üç tane Roma heykeliyle karşılaşır. Hocası Sokrates heykellerinden nadümətessim bir şekilde öğrencisini bekliyor. Platon şaşkınlığından heykellere bakınca Sokrates gür bi sesle; "İste sınar sorun evlat. Bu üç heykelden biri diğer ikisinden farklıdır ve farklı olan değerlidir. Senin işin bu üç heykelden han gisinin farkı olduğunu bulmaktır. İyi düşün, dikkatli ol. İpucu sözünde degeridir." der. Platon şaşkınlığınaara vermeden, hocasının söylediklerini kulağından dinledikten sonraraigir adımlarla heykellerin yanına gider. Üç heykele de tek tek dokunur. Kendisinden iki boy uzun,

bu beyazerek suretindeki Roma heykellerine iyice bakar. Üç heykelin boyu milimetrik olarak aynıdır. Ağırlıkları, renkleri, kıvrımları, omuzlarının genişliği, saçlarının uzunluğu, ağızları, sakalları, burunları, kulakları, kolları, bacakları kısacısı her şeyleriymi kalıptanmış gibi birbiridir. Platon, heykelleri enince aynılığını kadar tetkik etmeye hanlığının farklı olduğunu tespit etmek için çalışmaya başlar. Sokrates kollarını birbirine kavuşturur duvar di binde mağnur bir edayla öğrencisini seyre koymur. Gün batana kadar Platon'un canını takipheykelleri ölçüp biçimeye devameder lakin hâlinde heykelin farklı olduğunu bulamaz. Bu vaziyetesi gün, ondan sonraki gün ve bir hafta boyunca devam eder. Yemeden, içmeden, uyumadan sorunun ceva bin bulmaya çalışan Platon sonunda iyice yorgun düşer ve soruya cevap veremeyeceğinden emin olduktan sonra büyük bir hayal kırıklığından, başı önde evinin yolunu tutar. Kendisini eve kapatır ve soruyu oradadığını söylemeye devameder. Bu esnada Platon gibi başarıları bir öğrencinin busuruyacevap veremediği haberî tez zamanda tüm Yunanistan'a, oradan da sınırları aşıp tüm dünyayı yayılır. Haberi duyan yüzlerce filozof adayı bu imtihanı girmek ve Platon'u alt eden imtihanın ne olduğunu öğrenmek için aklın aklın Sokrates'in bahçesine gelirler. Çoklu filozof adayı Sokrates'e imtihana katılmak istedğini söyler. Sokrates itiraz etmeden imtihana katılmak isteyen herkesi kabul eder. Yüzlerce kişi imtihana girer fakat kimse Platon'unvardığı, daha doğrusu varama-

dığı sorucun tötesine geçermez. Elbette sorunun ceva bin bulmayanlar çekip gitmek yerine ba hemen birkösesine geçip "Acaba biri bu soruyu cevaplayacak mı?" diyerken orada beklemeye başlarlar. Soru herkesin deli gibi merak ettiği birhâl almıştır artık. Bir gün bir delikanlı daha bu imtihanı girmekistedigini söyleyince Sokrates üçheykeli göstererek sınavsorusunu tekrarlar ve delikanlı şevkle, heycanla başta Platon ve diğerlerinin yaptığı gibi heykellerin yanındadonüp durur ve sonunda bir sonuca varamayacağını düşünerek tam çekip gitmeye karar verdiğines nadiapucunu, yani "sözünden degeri"ni düşürür. Heykellere daha yakından hissederek baktığı vakit, bu üç heykelin de ağız ve kulak deliklerinin açık olduğunu fark eder. Hemen bakır bir tel bular. Elindeki bakır teli evvela birinci heykelin, sonra ikincisinin ve üçüncüsünün kulağına sokar. Aynı anda gözleri ıslayarak, büyük bir mutlulukla 'Buldum!' der. Sokrates başta olmak üzere bu delikanlıyı merakla izleyen herkes şaşırır. Sokrates; "Söyle" der. Delikanlı heykelleri gösterecek; "Üç heykele de yakından baktığım vakit, bunların ağız ve kulak deliklerinin açık olduğunu fark ettim. Gördüğünüzüze re elime bir tel aldım ve teliilk heykelin kulağına sotktum. Tel heykelin bir kulağından girdi, diğerinden çıktı. Bu degersiz bir sözü temsil eder; yani siz birisine bir söz söyleşirsiniz onun kulağından girer, diğer kulağından çıkar. İlkinci heykelinkulağından teli sotktum, bu kez tel kulaktan girip ağızdan çıktı. Bu daha degersiz bir sözü temsil eder yani siz

birisininkulağına eğiliip ona bir sır verirsiniz o da sizinona verdığınız sırrı gidip başkasına söyler. Ama üçüncüheykelin kulağından telisotkuğumzaman, tel bir süre gittikten sonra durdu, artık hareket etmedi. İşte bu heykelin kulağındantelli çakın kulak ile telingittiği yer arasındakimesafeyiölçünce, bu mesafeninkulak ve kalp arasındaKİmesafeyle teku bül ettiğini gördüm.İşte farklı ve değerli olan heykel budur e fendifim.Siz birisine bırsız söylersiniz, onun kulağından gırıp kalbine gider." Sokrates afallamış bir şekilde: "Doğru" der ve ardından ekler. "Adın nedir senin evladım?", Delikanlı "Aristo," der.

Bu hikâyeyi anlatmak istedim çünkü belki de söyle, edebiyata, kitaplara en çok ihtiyaç duyduğumuz bir çağdan geçiyoruz. Ne yazık ki söyle, güzel konuşmaya önem vermiyoruz. Kendimizi ifade edemiyoruz. Son zamanlarda kitap okuma oranının arttığıyonunde araştırmalar yapılsada, ortada büyük bir nitelik sorunumuz var. Bu nitelik sorunu da haliyle sosyal medyanın devşirdiğimiz konuşma biçimleriley birleşip diliimize siziyor. Artık kendi aramızdaki konuşmalarımız otuz kırk kelime üzerinden yürüyor. Hülasa modernizm, sırtını yasladığı teknoloji ile birlikte "iletişim" adı altında bizi iyice birbirimizden uzaklaştırmışvayızette.

Kim bilir belki de amaç zaten buydu. Geçen gün birkafede otururken etrafındaki insanları izledim. Kan kocalar, sev-

giliiler, dostlar. Herkes elindeki akıllı telefonlara odaklı olmuş durumdaydı. Birbirimizle iletişim kuralları diye var olan bu cihazların en yakın insanların da hiyini masada bir birindenuzak tuttuğunu bir kez da hakavramış oldum

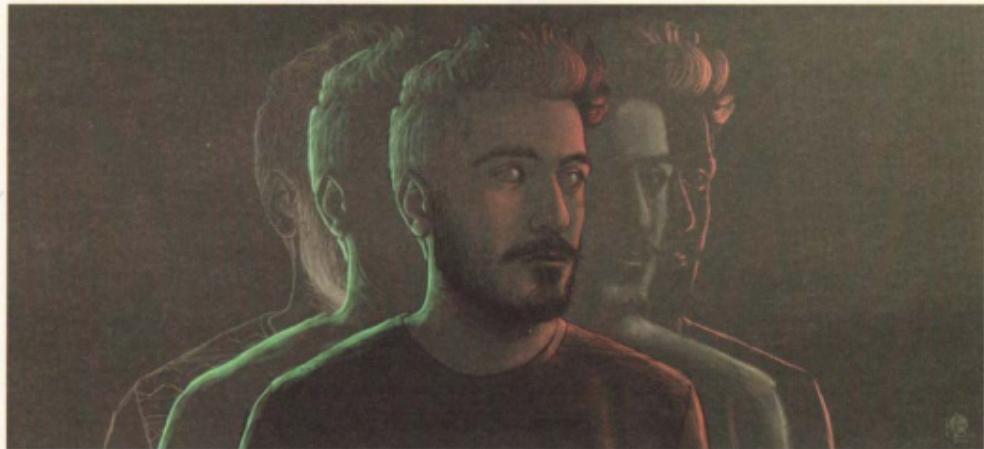
Neyse uzatmayayım 'Nerde o eski zamanlar.' diye girizgäh yapan dedeme dönüşmeden bu mevzuya başka zaman konuşmak üzerekenarakoyalım. Ben unutursam hatırlatin lütfen.

O gün kafeden çıkcıkçukkuzenimi göresim geldi. Baktim bahçede kitap okuyor. Beni görünce koşup yanımageldi. Heyecanla birçok şedyen bahsetti. Sonra dalgingözlerle ölen muhabbet kuşunu bahçeye nasıl gömdüklerini anlatırken, "Toprağı kazıp onu ektik." dedi

Üzüldüğümğürünce; "Meraketme yakında bir kuşağacı çıkacak burada." diye ekleyerek teselli etti beni. Öyleinanarak söylemiş ki, ben de inandım. Yukarıda anlatığım Sokrates, Platon ve Aristo'nun hikâyesini anlatmış ona. "Ben Platonunyerinde olsam en baştan heykellerindisine bakmak yerine içlerine bakardım." dedi. Gülmüşdim. Onunla tatlı sohbetimizden sonra oturup bu yazısı yazdım. Veonunla konuşurken fark ettim ki küçük dilinden kankelimelerin sayısı, özgünlüğü ve el bette derinliği bizim kirlenmiş kırkı konuşturma döngümüzden çok daha iyi.

Mengene

BURAK KARADUMAN

Hakan Baser

Enseme bir soğuk dolanıyor ve beniyatağa çekercesine siki sıkıya kavnyor derimden. Çok geçmeden yirmilik bir esmer eli gi ürekçe dolaşıyor vücutumdada. Yerlerde, kavak ağacının polenleri gi bi topak topak koşturan tozlar yorulmaya, yavaşlamaya başlıyorlar. Inceden onlan izliyorum ama umrumda değil. Rahatsız etmeden, usul usul yokluju dinliyorum şimdi. Tok bir ses bu, biraz yeşilliğin karanlığına benzıyor rengi ama umrumda bile değil. Yetim bir çocuk kadar mahzun gözükse de rüzgâr kadar kalabalık ve ağlamaklı. Üzeri yosun bağılmış bir kayaya benzıyor bu. Yüzyıllardır orada, herkesona farklı farkı seslenmişve bir şeyler istemişler ondan. Yokluk ne vere bilir ki insana? Sadakatlarıyla bayağılaşınca ucuzlatmışları onu. Naşılı yanı, kimse yokluğu duymuyor mu? Hiç bir şeyi duya biliyorum, görbeliyorum hiç kimseyi. Yarın olacaklar hiç bi şeydi ve dün gördüğüm suratlar hiç kimse. Katrankadar yapışıştıyapraselerine ve kapi kildilinin yuvasını hırpalamasılaçıkarlığı mahkûmiyet tonuna vermek istiyorum. Tekrar yürümeye, hatta koşmaya baslayın o kavak polenleri. Neye yarar? Oradada hiçbir şey yok. Nağmeyi düşünmeye çalışıyorum, annesinin gaza bindan kilayıp kurtuldugum Pınar', dedeminolduğu günü. Kötü şeyler getirmeye çalışıyorum aklıma ama daha çok farkına varıyorum o zaman ve iyi şeyler de bulunuyor beni. Karadon'daki bahçede yediğimiz börekler, ba-

ligeağıktığımız geceerde yoroz taşının patlatlığı su damaları, okulun kantininde okşadığım bacaklar. Olmasığereken şeylerdi bunların hepsive oluporada kaldılar. Eterileyle, kanganıyla, kemikleriyle ve hisleriley. Oldukları an birsey ola bilirliler belki ama şu an hiç bir şey değiller. Neye yarar? Onlar bile hiç bir şey degilmiş baksana. Yangın ve ipler, Her alev külé ge bedir. Alevalev yanıyorlar, cayır cayrı yakıyorlar ve yokluğunuçurisinden eriyip gidiyorlar. Peki ya hareketlerim? Ellerimi yorganın altından çıkarıp havaya kaldırıyorum ve gövdemeli de. Kan, et, yağı, kemik ve bok. Boş versenel Söyledim, baktım ve onlar da çekip gittiler işte. Üşümüşorum artık, hatta haddinden fazlasıck içerişi. Boş ver, Banyoya gidip aynaya bakıyorum, yüzümü yıkıyorum ve ellerimi. Yüzümü yıkadığım için ellerimi de yıkamış oluyorum. Tekrar yatağa dönüyorum. Yokluya çokça anlam yüklediğim zamanlar olmuştur elbet, hatta yine olacak. Anlamsız olduğunu düşündürmekle de anlam yüklemiş olmuyor muyum? Oldukları vakitlerde yokluk, her şeymiş gi bi kavnyor bedeni. Sevişmek, acı, heyecan, sıcak, para, korku ve hepsi. Peki ya sonra? Peki ya şimdî? Meraklı bidoju okşadığında, cevap sadece kafas'ker, Tavan saydamlaşıyor yavaşyavaşa, paslı donatılan ve üst katı görmeye başlıyorum. İş, hiçbir şey. Toplantı, hiçbir şey. Parmaklar, hiçbir şey. O seslerde terimler ve işçiler, hiçbir şey. Ama şu an hepsi aklımdalar. Yokluk, düşünüldüğü zaman bir şey midir? Hiç bir şey değildir ama bir şey olduğunu da söyleyemem. Şekil verip oynuyorum sadece onuna ama elimden bırakıdım an gergin bir plastik parçası gi bi kendine gelecek. Dalgalar ve kumsallar. Boş ver, biraz uyumam lazımlı

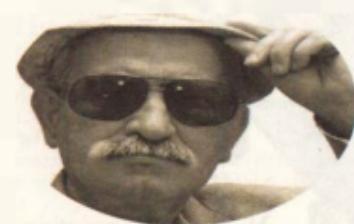

Bir başkası yok diyorsun ya, öyleyse gel.
Düşmanın değilim senin, akraban değilim.
Köşe bucakçaçma benderi, birazzamanver.
Gelindir kalkanınnı, kılıç yok elimde
Gel, hayır diyecek çok şey var, onlara savaşalım birlikte,
Dost olmayalım, Arkadaş olmayalım. Ruh ikizi hiç olmayalım
Bırakalım adını meraklınlıkoysun.
Bu sevгинin içinde hepsineyvar, gel.
Kızımayalım, kışkanmayalım. Yormayıp yorulmayaşım.
Raki içip sohbet edelim, yeni yeni fikirlerüretelim.
Dikenleri okşayıp yaprakların seyredelim
Suya hatır edelim, gel
Senin üzerinde takım elbisem, benim üzerinde çiçekli
elbisem,
O ilk, yumuşacık havada, meydanlarda dans edelim, gel.
İnsan başka ne ister?
Şimdidi sen;
yorgun, uykusuz onca yolu gelip banakavuşan

ayaklılarını kesip atryorsun,
simsiksısan kollanni nereye koyacağın,
meraklıave şefkatle bakan gözlerini nereye kaçıracacağını
bilemiyorsun ya.
Bırak, onlar da gelsinler.
Tamlarını bırak, Yaraların, eksiklerin de gelsinler.
Cesaretinin bırak orada. Dile getirmekten korktuğun
özlemelerin, korkulanın gelsinler.
Güveniriliğini bırak, güvenemeyişi umursuyorum ben
Umarsızlıklarını, umutsuzluklarını da al, gel
Birlikte iyileşelim.
Bu ne biliyor musun?
Bu sevilmeyen bir kadının sev giliye çok açık mektu bu.
Bu bir teklif, bir çağın,
Bu bir itraf. Bir kavuşma umudu.
Hadişimdi, şu an, her neredeyesen kalk gel.
Hadi be,
Sıkılıncı gidersin

Öyle şeyler vardır ki,
bunları onarmak için
en azından bir devrim gereklidir.

Kara parçalarından biktim.
Dünya benim vaktimi alıyor, alsın!

Herkesin ruhunda
kendi gizli derdi vardır.

Artık insanlar arasında değil,
bir gölgeler dünyasında yaşıyoruz.

BERGER

AYHAN

TOLSTOY

CAMUS

Gölge

ASLIHAN UYSAK

'Korktuğum şey tamamen o değil aslında, onun etkisiyle bilinciminbanayansittıklarıdu düşündürüm hep.' Saatlercehapsoldugum bu zifiri karantika görebildiğimtek şey, zaror sebebildiğim bir gölgedenibaret. Gözlerimsayıdamlamış, kendi adımı unutmama çok az bir zaman kalmışken bile sessizliği yenilmiyor, konuşmaktan yılmıyorum. Karşımızdakiyabancı ısesakin, öylece oturmuş, tepkisiz bir şekildebana ağızından çıkanher kelimeyioncesinden biliğini hissettiyor.

Kim ki bu karşısındaki? Yoksa şeytan mı? Yok yok, olamaz. Şeytan karşısında otursayı anıldım herhalde değil mi? Tanık bir yüz mü? Bilmiyorum

"Ki düşününce bir bakıma insanın en büyük korkusu kendişindenmidir? Yagıyoruz, buradayız, farkındayız sinyoruz fakat hâlâkendi özümüzde, ruhumuzda kontrol edemediğimiz şeylerin kalıtsını bulabiliyoruz. Olmadığımız düşünümüz, olmaktadır kaçtığımız şeylerle gözümüzü kapadığımız her anda karşılaşmaktan korkuyoruz."

Annem yüzümüllerinin arasına almıştı. Bana umudumu asla yitirmeyeceğime dair söz verdiymişti. Ah annem, temiz yürekli annem. Çaresizlikle geçen hüzün dolu onca yıl... Kabullenmişlikle bikkinkilik arasındaki bir bilinmezlikte yaşayıp gitti işte. Ben annemin gitmesine üzülmek istemedim hiçbir zaman, hatta bazen keşke gitse diye de düşünüp oldu. Çünkü alıp verdigi her nefesle ruhundan bir parçaya veda eder gibi yaşıamiştı hayal kırıklığından ötesi olmayan hayatını. Benliğinin kendisini terk etmesine izin vermesinin arkasındayatan teksebep ise beni ne pahasına olursa olsun korumaktı. Gözlerinde masumiyetten başka bir şey okurmayan o küçük kızını. Ben ki bana sevgiyle bağlı bu kadriyayıptığı fedakârlıkları mirnetle karşılamayan, kendi eksikliklerinin etkisindebir bahane halinegetiren. Ben cildim, karşılkıszısevgiye karşı olan inançsızlığım beni bu kanya vardran şeydi. Bencillikten uzaklaşma istemelerim ise beridaha acinası hale getirmekten başka birsey yapmıyordu.

Aslında annemi hayat dediğimiz bu kafese kilitleyenşey korkulan oldu. Sadece içeriden açılan bir kapı vardı karşısında, elinde de anahtar. Anahtarın dışarı fırlamıştı çünkü kafesindisiansındaki dünyadan herşeyden daha çok korkuyordu.

"Bir insanın karşısında yitip bitmesini izlemek ve hiçbir şey yapamamaktı benim cezam da diye düşündüğüm de oldu. Fakat o zamanlar pek bir şey bilmiyordum sanırım." Bilmiyormuşum!..

"Peki yasisz? Siz bilir miydiniz?"

Kalktım ve gölgeye yaklaştım. Tek kelime bile etmiyordu. Ona yaklaştıkça daha da belirsiz bir hâl aldı. "Biliyordunuz herhalde demek isterim, ama bu durumu pek ol聃aklı görmüyorum. Bir saniye, yanlış anlamayın, sizin bilgeliginize de geldiirla firm, bilgelik denensöz yanılmasınadır."

Bu sıradı karanlığın içinde yarattığı zıtlık köredecekkadar göz yakın bir ışık, küçüğük bir alanı aydınlatmıştı. Ağaçla, ama bomboş bir yoldaydı. Çok tuhaf... Belki de burası bir meydan. Pekineden bu ışık bir yatakokadasını aydınlatıyor?

Biradam yoktan belirdi odada, yatakta ise bir kız vardı. Bu yüzü kapkarankadın adamın gözlerinden keyifi bir ifade okuyordu. "Başına kötü şeyler gelmesin sonra." Adamın karşısındaki kız kaç yaşıydı? On dört mi? On beş mi? Adamızın korkudan sapsarı kesilmiş tazecik yüzünü üleyile çercevelemiş, memnuniyetle ve aslında belli belirsiz bir nefretle inceleyordu. "Kaçmaya çalışma! Ne yaparız bizseniz? O zaman kiminle oynarız bu oyular?" Kız bir nefes dahayakınlaştı, yüzündesinsi bir ifadeyle kızınsaçlannıokşarken tamseçilemeyenkelimeler fisildiyordu.

Kız, yavaş yavaş adama döndü ve aniden nefretle suratına tükürdü. Ve adam kızı saçından tutup yerefırlattı. Kızın masum ve küçükellerini kalınca bir iple sımsıkı bir şekildeve hiddetle yatağın başına bağıladı.

Sağır edici bir tokat sesi, odanın duvarlarını paraparça edebilecek bir kuvvetleyankılandı. Duvarlar, artardaaldıkları darbeleredayaramadı ve küçük odanın çerçevesini bir ormana bırakmak durumunda kaldı. Gece o kadar soğuk, o kadarkarlıydı ki sabahkalmadan ormandaki tüm fidalar doğamadan köklerine kadarçırılıp gidecekti. Bu soğuk, öyle üşütecekti ki onları, hiç gün ışığıylatanışmamış en küçük tohumlarbile karşılığı toprağı gecenin acımasız soğuyluştanıştıracaktı.

Bu sıradadakı ışıklardaha da parlakbir halegelmiş, bu alâkâca oyunun aktörleri karantik maskeleriniçikarmak zo-rundakalmışlardı.

"Yeter!"

Bu vahşet sahnesinearkamıdöndüm
"Anladım, yeter artık."

Etraftekrkarantıa boğuldı. Çığlıklar beynimdeyankılanıkça düşümne yetimi kaybediyor, tek yapmam gerekenin onları dirilemek olduğunu hissediyordum.

"Biliyorsun. Nasıl biliyorsun peki? Her şeyi biliyor musun?" Küçükbiralandaha aydınlandı, ben ise bir şeye takılmışsol-

maliyim ki bir anda kendimi soğuk zeminden buldum.

"Tamam, anladım diyorum size."

Elimegelenne varsaşığa fırlatmaya çalıştım, isabetsiz her atışmda ışıkda da aydınlanıyor ve hattabütün meydana yayılmaya başlıyordu.

Bir anda kendimi kalabalığın ortasında buluyordum, sık giyimli insanlar ve bir ellerindetelefonları, diğer ellerinde ise çantalaryaylaştırmalar gereken biryer varmış gibi koşturuyorlardı. Kahkahalar, sohbetter, reklam panolarındaki mükemmel kareler, yukarılarda bir yerdeki büyük, parlak afişte mutluluğu çerçevelenmiş bir ailenin tablosu. Her şey ne kadar da güzel! Dün akşamki futbol maçının tekrar ve tekrarı yapılan yorumları, şu televizyon programındaki meslek kadının güzel kıyafteler içindeyken çekilmiş olduğunu bir fotoğrafı sergileyen devasa pano. Tüm bunların yanından de bu acelerin altında kalmış, kalkmaya her çalısmamda daha çok ezmeye mecbur kalacağımı fark etmeden tüm gayrimile bu soğuk zeminden ayrılmaya çalışıyordum.

Babamın da düşüneceği gibi, belki de hak etmiyorumdur kurtulmayı. Başkalarının ayakları altındakalmayamamak istemem. Özellikle de babamın. Ayağa bir kere kalkabilsem bile ayakta durabilmem için yeteri gürüm olmayacaktı belki. Yani ne olursa olsun bu benim çukurumu ve hiç kimse nin yapacağı bir şey beni daha derine itemezdi. Babam da dahil...

Gözlerimden istemsizce akan birkaç damla gözyaşımı ve eylemde alıp ifadesiz bir şekilde kalabalığının mezarını kazmasının bekliyordum. Gerçek benim mezarım zaman yollar önce kazılmıştı, sadece yararlanabilecek en son parçamın da tükenmesi bekleniyordu benim o mezara itilmem için.

Bilincsiz bir şekilde, beynimde yankınlığını sandığımızı ilklerde eşlik etmeye başlamış olmamış ki yine kendimi saatlerdir yaşadığım o kara bulutun içerisinde buldum.

Vazgeçebilmek gibi bir seçimim olup olmadığı hakkında bir fikir olmasa da istemsizce irademin yerini gözyaşlarımla söyleklamlarım almış, iki büklüm olmuşum. Sonuçta ben bundan ibarettim, hep annemden miraskalan çaresizliğin bir esiri olacaktım.

Tıpkı baştaki gibi hareketsiz fakat bu sefertamamen savunmazı bir şekilde yereyiğmiş gibi durangölgeyededa da yaklaşmak istedim. Atlığım her adıma hızlanan kalp atışları beni buruk bir korkaklığa sürüklüyor. Sonu belli olan bu savaşta gölgenin kimliği açığa çıkmıştı.

Aklımda idrak etmektede zorlandığı bu sahneyi midem idrak etmiş olacak ki bir anda kusmaya başladım. Artık zihnim de bulunduğu tam boşluğun yenik düşüğünden, görüşüm kesişmesine, bedenimin titremesine bir seyirci gibi dışarıdan tanık oluyordum.

Kaskatı kesilmiş bu ölü bedenin banaait olduğu gerçeğiyle yüzleşmeye çalışıyorum.

Zaten hiçbir zaman açıklanamayacak olan gerçeklik kavramının dahada soyut bir hâl aldığı bu dünyamın kâbusundan ibaret olduğunu düşünüyorum, biraç danyatağımda kanterice risinde deyidirlik bir sabah gözlerimi açacağım anı bekliyorum.

O an gelmedikçe békentilerim duygularını içinde boğuluyor, bu kargaşa içerisinde tek bir düşüncenin tek bir düşünceneye odaklanıyorum. O da sadece ve sadece bu oyundan çıkmak ve bu oyunu bir daha asla oynamamak. Tipki onlarım benimle oynadığı oyunlarda olduğu gibi.

Bu düşüncelerimi bölen şey, midemin bir kez daha bulunduğum duruma tepki göstermesi oluyor. Bir anda ağızmda yabancı bir şey hissediyor, ardından bunun bir kâğıt parçası olduğunu anlıyorum.

Bir an elimdeki kâğıt parçasını yırtmak, yok etmek istiyorum içinde yazan mı daha korkunç olacak benim için yoksa içinde yazan asia bileyemem mi, bir şekilde karar vermeye çalışırken birden yanındaki cansız bedene ve benim üzerine bir ışık daha yansıyor. Bu aydınlığın yeniden yüz üstüne gitmeye karabileceklerine karşı olan korkumun bilincaltılmış netleşmeye elimdeki kâğıdın sakladığı kelimeleri birbirer birakımıza kiyıyorum. Ben bu kelimeler karşısında kalakalmışken etrafım da sefer beni köredici bir aydınlatılabas başabırakma ya hazırlıyor.

"Sevinme, henüz daha ölmemedim."

MERVEÖZDOLAP

HER ŞEYİ YAKMAK İSTEDİĞİM İÇİN ÖZÜR DİLERİM...

Fatma Ganger

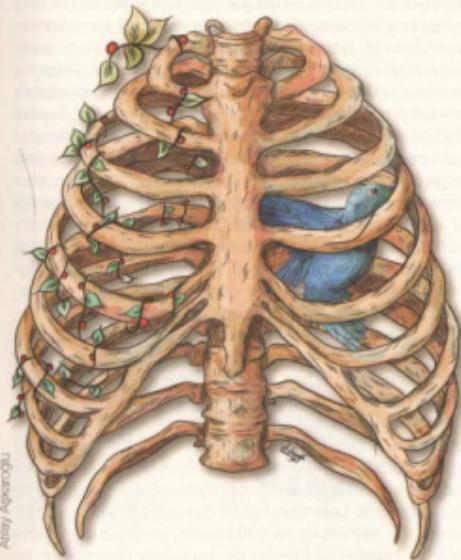
Hiç söndürülemeyen yangınlara alışmış ormanın benim. Tek bir canlı bile sağ çıkamamış içimden. Közlü sıyahtan başka renk kalmamış, yalnızca dibi tutmuş kaybedişlerin kokusu var gökyüzünde. Yanık otlara uzanıp şekiller at-fettigim dumanları, gökyüzümü bulutları. Hiç doğmayan güneşim saklanmış yeryüzüme, gezegenimin çekirdeği artık güneş. Yalnızca işi veriyor şimdî, ışık yok. Hiç yıldızsız evrerimde, kayan yıldızları yakalama peşindeyim. Hâlbuki kilden yıldızlar dökülmüş topraklanma, hepsini gömmüştüm. Yanıp bitmişim,..

Tüm bu harabeden içinde, bir Anka kuşu gibi küllerimden doğup tekrar uçmama sebep olacak tek şey masumiyetin Kendine yakıştırmazsanı bu sıfatı benden duysan, bilirim. Sen de kendindenizindakılardırılmış, yara almış, gizlenmiş oturuyorsun. O enkazait olduğuna öylesine inanmışsan ki kimse görmüyor açık yarani, temizlemekten yorulmuş ama ses etmiyorsun. Keşke ben de görmeseydim onlar gibi ama buluşuyor örük gözlerimiz. Görünmek istemeden biliyorum ama bana benziyorsun, görürüm. Bu yüzden nefret dalgalan, sevgi denizimdebütüyor, büyüyor, kıyılarımavuruyor. İçimde bir kaos başlıyor. Hem istiyor, hem kaçıyorum. İlkimize ait devrimi yapmak için kargaşayı ayakta tutuyorum; zarar veriyorum istemedim kendime

Sen herseyden habersizgülümseyerek kırılısunuyuyudum- lıyorsun, bense elinde bir tükfeçilik koşuyor, tepende dolanan kara kuşları vuruyorum. Kara, yumuşak bir göl oluşuyor ayak ulaşırımızda. Dörtü üçü koyu kumşalarla kaplı beyazbedeni siyahlığa uzatıyorsun, yanına uzanıyorum. Bir uykuya adalıyoruz. Hikâyelerimiz dövüşüyorduğularımızda; hangımız daha güzel kaybetmiş kavgası. Sonunda anlıyoruz kaybedişlerimizin önemi yok, aynı yerlerden kırılmış çunku. Beyaz bir göge uyuyoruz, karakuşlar biz olmuşuz

İki kara kuş; senile ben, tesadüfen şanslı çocuklanabilir- dik aslında. Saçma sapan bir yerde, sıradan bir biçimde kanat çırparken aynı dama konabilirdik. Kara kişi birlikte atlattıktan baharı düşlerdik sonra. Bize hiçbir zaman gelmeyecek olan... Belki yine gelmezdi, olsun. Göğmen kuşlardan değilidik zaten, evimize ihanet etmezdi. Senile ben, farklı olabildik. Ama ne senin mecalın vardı, ne benim takatim. Kuru otlarımız arasından yeşeremezdi fidanlarımız, her yer kupkuruydu. Hepsini yakıp nadasa bırakmadık gerekiirdi topraklanızı, gücmüzyoktu. İki kırık kara kuş, bir dalda oturduk yine de. Ben dayanamadım, kendimle birlikte her şeyi yakırdım.

ATILAY AŞKAROĞLU

Atılay Aşkaroğlu

Hem, göğüs kafesinde hapsolmuşken ne kadar özgür olabilir insan! Bu hayat taboşluğa sarılabilme de mümkündür birçoğu için. Hızlı giden bir arabadan elini camdan çıkarıp havaya iavuçlarında hissetmek gibidir böyleleri için yaşamak. Hissedersin birçok şeyi, ama tarif edemezsin

Yalnızlık; kişi sultuğunda değil, konuştuğunda başlar.

Uzun bekleyişlerin arasında, bir akşam vakti los işıklarla süslenmiş o ajaçın gölgelerini görebileceksen bulursunken. Soğuk havanın, soluk borunu yaktığını hissederek nefes alabilir, konuşacaklarında konuyu bir kenara itti rereksadeceduygularına yoğunlaşırın

Hi slermiş hayatı anlamlı kılar.

Bunu ölü olarak uyandıığın o ilk günde derinden hissedersin. Sonrası ufak detaylarda aradığın duyuların, gündelik hayatı içerisinde sana bir biçak gibi saplanıp kanatmasıyla geber. Hem, ölüler için saat mevhumu yoktur. Ama aşık olabilir ölüler de. Tipki yalnızlar gibi... Toprağı delerek çıkan renkli bir çiçeğin yaydığı kokuya gizlidir onların aşkını. Anlatamadığı onca duyguya ve

ÇOK UZAKLARA GİTSE BİLE İNSAN, KENDİSİNDEN KAÇAMAZMIŞ.

düşle, değerli gördüğü kişilerin hayatı bir yerden çarpımış ve şimdi öylece boşlukta salınır; bir akşamvakti los işıklarla süslenmiş o ağaçın gölgelerinde.

Ve yalnızlar da aşık olabilir, tipki ölüler gibi...

Yeşil renklerin hakim olduğu bahçenin sakin ve tepe bir köşesinde, kimsenin keşfetmediği o bankta oturup, yapışıp, çizip gökyüzüne gösterdiği o notlarda gizlidir onları da aşk.

Öyle ki, heraryılısta söylemesi gereken binlerce kelime vardır. Oysasusar insarı giderken, bir parçasının kalabilmesi adına. Bir parçadaha yaşayabilemek için gider insan kimi zaman. Kimi zaman, bir parça olebilmek için... Yürüdüğü kaldırımlarda yakalayabildiği kaldırımlı çiçeklerinin, göğüs kafesinde açtığını düşünen bordofuları kızın al yanaklarından süzülen göz yaşları büyütürür hundakiağacı. Öyle ypranır ki ruh; hiçbir yarapağı kalmadığında açıacak, los işıklarla bağlar dallarına. Bir parçadaha yaşadığını hissedebilmek için
O zaman nihai sessizliği duyabilirsin
Çünkü yalnızlıktanınca susarak kaçabi lırsın.

BÜŞRA BİÇER

Ozan'ın annesi, sevgili hocam
Gülşah Kopuzoğlu Şişman'a...

Zeki Demirkubuz'un "Yeraltı" filminde absürt bir hazznesi olarak patates

Zeki Demirkubuz'un yazıp yönettiği, 2012 yapımı Yeraltı filmi, bir 'karakter analizi' olarak yönetmenin minimal sinema anlayışına yeni bir soluk getirdi. Demirkubuz'un bir reyodaki yaklaşımında uç noktayı teşkil eden film, diğer filmleri ile kıyaslanıldığındatek/anakaraktere odaklanıp, imge ve nesneleri oynanıçarak modern insanın 'kalabalık alınlığı'nı çarpıcı bir soğuklukla işlemeyi başarmış. Filimde, ayna, su, sigara gibi pek çok göstergede, ana karakterin içinde bulunduğu yoğun yalnızlığı daha doğrusu 'yitmişliği' gözler önüne sermektedir. Filmin öznesi komutandı Muharrem'in, pantolonunadışen sigarakuluñ, şeklibütünlüğünü bozmamaya gayretederek alma çabası dahi yönetmenin için sinematografik bir耕耘urmuştur. Zira Demirkubuzsineması bütüncül bir başkılı anıtlarınlabilen bir olgudur, yönetmenin filmlerde sürekli sigaraiçen kahramanlar ve sigaradumanının yoğunluğu içerisinde geçen iç diáloglar, seyircinin bilinçlilikini bir 'iç sıkıntısı' na davet etmiştir.

Tam anlamıyla tekinsiz bir insan olan Muharrem, hayatı istediklerini elde edememiş, kurduğu hayallerbaşarısızlıkla sonuçlanmış, başkalarının gölgésinde kalmış bir karakterdir. Geçmişinde, ebediyat ve sanata ilişkin bir baþarısızlığı yüzünden yara alan egosu hayatının ileriki döneminde onu toplumun dışına itmiş, başkalarınca tuhaf, takıntılı olarak nitelenmesine neden olacak davranışlar sergileyen bir bireyhâline getirmiştir. Sıradanlığı tüm çiplaklı ile yaşıyan Muharrem, başı başına bir 'absürt' örneğidir. İnsanlar arasında ilişkileri 'çırkâcılık' olarak gören Muharrem'e göre saçmaolmayan bir şeyyok gibidir. Takıntı, şiddet eğilimi ve kışkırtıcıları yüzünden arkadaşça çevresitarasından dışlanmasını onu kuşkucu ve yalnız bir adam haline getirir. Öyle ki, TV'de izlediği 'Mürekkep Balığı' belgeselini küfretmesi, bu derin yalnızlığı, tüm acımasızlığıyla ortaya koyan sahnedir. Muharrem'in geceleri okaklardayaptığı amaçsız yürüyüler, bu yaralı kahramanı, Orhan Pamuk'un, Kara Kitap romanındaki 'Galip' karakterinin tasviri ile aynı boyadola sabitler. Filmede Muharrem'in dış dünya ile kurduğu iletişimdenziye de duyuslu taşımaları önemsenmemiştir. Karaktere ait diáloglar iç monolog şeklinde kuşatıcı bir bakışlaaktarlar. Arkadaşı Cevat'in roman ödülli almasya duyduğu kışkırtıcılık, kahramanımızın wasat- memur- hayatının kozaşını yırtar böylece Muharrem'in içindeki bastırılmış antikarakter dışarı çıkar. Muhtelif zamanlardataksiyleyoçlu-

luk ederken görüntülenen kahramanın, pencereye ters yansyan görüntüsü, Muharrem'in ötelediği karakterinin imlenmesidir. Kahramanın kışkırtıcılık nedeniyle nüksede hastalıklı kişiliğin belirdiği ve yaşadığı zamanlar da gecelerdir. Gündüz, düzenli-rutin hayatın getirisolarak kahvaltısını yapıp takımı elbiselerini giyerek işe, kendi söylemi ile 'memuriyete' devam eden Muharrem, geceleri ise cadde, bulvar ve özellikle alt geçit gibi tekinsiz yerlerde, obsesif bir var olusun öznesikonomuna gelir. Muharrem'in geceleri dışında olduğu sahnelerin bir özelliği de arkaplanın ışıkları olmasıdır, teknolojinin sunduğu imkânlarra rağmen ınsan yalnızlığında kurtulamamış bila-kis daha da yalnızlaşmıştır. Cevat'in aldığı ödülü kutlamak için tertiplenen akşam yemeğinde, Cevat'sı seven medikleri halde ona 'iyi görünmek' kabasında olan Sinan, Feridun ve Tariк ile suni davranışlarının verdiği rahatsızlığı tek başına omzulamak zorunda olan Muharrem'i aynı masaaya oturan yönetmen, modern ınsanın ikiyüzlülüğe dalyı ilişkilerini altında yatan derin yalnızlığı ırdeleder. Muharrem'in yemek masasında söylemek/ yapmak istedikleri ile söyledikleri/yaptıkları, kendi kışkırtıcılık ve yalnızlığına uydurduğu 'dürüstlük' kırıftan başka bir şey değildir. Araçların hızla aktığı, şekillerin, renklerin ve görünürlülerin giderek belirsizleştiği bir dünyada insanın yapabileceği tek şey akrep ile yelkovanyan umarsız koşusuna seyirci olmaktr. Muharrem de, bu duygularının en belirgin örneğini oluşturur. Filmede döneme ilişkin bir ibareyoktur, zamansını ise, yalnızca gündündeliklerde gecelerin art arda dizilmesi ile günlerin isminin zikredilmesi şeklinde yapılır. Bu haliyle zamanının içinde zamansız bir filmdir Demirkubuz'un ürünü. Hizmetçisi Türk'an'dan aldığı bilgilere göre, 'köpek gibi uluduğu' söylenen sakat ve agresif komşusunu birkaç kez ziyaret eden Muharrem, Cevat'ın kutlamaya yemeğinden döndükçe gitgit oteledeki hayatı kadınına köpekgibi hırayıp ulurken görüntülenir. Muharrem tuhaftıbulduğu adamkarşı kendine itiraf edemediği bir yalnızlık duymaktadır. Bu adama karşı hissettiği merak bir süre sonrayerini dönüşüm/değisme bırakır (Değişim/Dönüşüm 'Kara Kitap' romanından Galip'in Celal'in yerine geçmesi şeklinde ortaya çıkar). Muharrem, apartman boşluğununda, yahut bir gece yarısı pencerede köpek gibi ulur. Kahramanın hapsolduğu çıkmazdan kendifce kaçma çabası olarak ale alınablecek bu durum bir başkaldırıma zarzusun da dışa vurumu olarak düşünülebilir.

Zeki Demirkubuz, ana karakteri, tutarsız ve deyinceken bir kimlikhâline getrerek izleyicisinin tutum geliştirmesini zorlaştırmaktadır. Yönetmen, kendi dünyasına hapsolmuş, makineleşmemeyenleri gösteren insannesinin hasta-

ılık ruh dünyasını Muhammet'in tuttuğu aynayayansıtır. 'Obsesif Kompülsif Kişi Bozukluğu' olarak tanımlanabilecek davranışlar sergileyen Muhammet'in yumurta ve patates gibi nesnelerle yakın ilişkiler kurduğunu gözlemlemek mümkündür. Sabah ve akşamları yumurta yerken görüntülenen karakter tüm günlere yaydığı yumurtaya me faaliyeti ile yumurtayı bir obsesyon nesnesi haline getirir. Yüksek sesle müzik dinleyen komşuların uyarılması gereken durumda ise yumurtanın çaresizliği üzerine patates ile amacına ulaşır. Pencereye fırlattığı patatesin, camı kırılmış ile gürültüden kurtulan karakter için patates, ilk etapta silah ya da kurtarıcı haline bürünür. Kendisini böylesine olumsuz bir durumdan kurtaran patates, ertesi gün kahvaltı masasının ikinci kişisi olarak masada yer almaktadır. Bu olaydan sonra Muhammet'in bir nesne olarak patatesle çeşitli duygusal ilişkiler içerisinde olduğunu görüldür

Patatesin ikincikçe ortaya çıkış ise, cinsel uyarım ve kendini tatmin aracı olarak kullanıldığı bir sahnenindən, Muhammet'in elinde bu yardımcı nesne ile umeşasıyla gerçekleşir. Muhammet'in içinde bulunduğu trajik durum aynı zamanda acınası bir gülünçük de ihtiyaç etmektedir. Demirkubuz, bu durumu, estetik yoksun ve absürt bir nesne olan patates üzerinden aktarır

Bir sanat eserine konu olamayacak kadar sade, gülünç ve sıradan bir nesne olan patates, özünde sevimli ve tatlı bir yiyecektir. Fakat bu öze irilebilmesi için çamurlu olan kabuğundan kurtarılması gereklidir, zira patates en nihayetinde yeraltında, bir bitkinin kökü olarak yetişir. Muhammet de tipki bir patates gibi dışa kapalı/kabukluudur. Onu böyle olmaya zorlayan şey dünyanın bayaklısı ve insanların sahte tutumları karşısındakitahammülsüzlüğüdür. Çünkü Muhammet'e göre: "Çamuru battmanın bille bir anlamı olmalı"dir. Zaten bu uyuşsuz karakter de: "...Sonra da başımda krallığını tacı yeraltına dönyorum" cümlesini sarfedecek kadar, içinde bulunduğu topoluma yabancılaşmıştır ve kendini yer altına atır bir nesne gibi görür, bu nedenle bulunduğu alçak yerlerden sürekli yukarı bakarken görüntülenir. Yukarısı Muhammet için özlenen, hayal edilen 'erdemeli' hayatı.

Patatesin üçüncü ve asıl işlevi ise kendisi için bir arzu nesnesine dönüşmeye başlamasıdır, Muhammet, aynı patatesi koklarken görüntülenir. Bu nesne onun toplumca kabul görmeyecek, çirkin ve utanç verici seyerek karşı duyduğu söndürülemez arzunun tanığı ve sırdaşıdır. Patatesi koklama davranışını ilk kez bu sahnede kendini gösterir. Ardından Muhammet tarafından sindürkli hale getirilir. Kutsanan patatesi koklayan diğer kahramanlar ise hizmetçi Türkler ve onun oğludur. Bu şahslarda Muhammet'in koltuğunu üzerinde unuttuğu patatesi kutsal bir nesneyi tutar gibi ellerine alıp bir süre koklayacaktır. Böylece yönetmen, patatese koklanmak için yaratılmış da, hak ettiği değeri görmeyi başarmışcasına farklı bir gözle bakar. Sergilediği saldırgandırınışlarından patatesi koklayan Muhammet için bu nesnenin bir 'annidirici' ve 'sakinleştirici' olduğu muhakkaktır. Dostoyevski'nin "Yeraltından Notlar" kitabını okurken çok beğendiği bir pasajın ardından heyecan patlaması yaşayan Muhammet'in elindeki patates, bu seferde sanatçıya özgü, 'sanatsal yaratım' ediminden kendine pay alacaktır

Cevat'in onuruna düzenlenen akşam yemeğine giden Muhammet, patatesi de yanında götürür, bu fetiș nesne, Muhammet için sahip olunamayan bir dostun da yerini alır. Hayatında eksiksliğini hissettiği ne varsayıne, yanından ayırmadığı patatesin maddi varlığını koyacak kadar bütünsüz bir nesne ile. Patates, Muhammet'in dünya ile kurduğu ilişkinin nesnesi haline gelir. İlk etapta minnetduyusundan doğan arzu, yerini duygularıercümânu ve anı durum değişikliklerinden sonra sınınlıracak bir liman olma haline bırakır. İlgili sahnedede de patates ayrı bir kişilik gibi Muhammet'e yoldaşlık eder ve onunla Cevat'in akşam yemeğine gider, hatta yemekten sonra gitte

gi oteldeki kadının elinde Muharrem'in patatesi vardır. Patates Muharrem'in duyugunuşunun bir anahtar gibi kadının elindedir.

Kendi içinde sanatkârduyılığa sahip ve hassas bir insan olan Muharrem, bir nesne olarak patates ile tezat teşkil eder. Herşeyin ziddi ile bütün olduğu fikrine ulaşır bu durum, aynı zamanda Muharrem için bazı farkındalıkların ortaya çıkmasıyla bir dönemin de kapılarını aralar. Modernbireyin, çığ gibi büyüyen nefesini karşısında olağanlaşan müzmin yalnızlığı da, bir patatesten başka hiçbir şeyesi olmayan adamın hikayesini karmaşık olmaktadır. Filmin arka planındaki pek çok mesajdan biri de, "insanın toplum içerisinde toplumdan soyutlanarak yaşadığı yoğun yalnızlık, onları nesnelere karşı minnettar ve saplı bir hale getirebilir" fikridir. (Burada minnettar kelimesini kullanmadımın nedeni, Muharrem'in patates ile ilk karşılaşma anının bir minnetin sonucu olarak ortaya çıkmasına.)

Muharrem, patatesi kendisi ile birlikte işe götürür, artık ayrılmaz bir bütün haline gelmişlerdir. Muharrem ile patatesarasında bütünlük ve karmaşık bir benzerlik olur, yanı Muharrem, gittikçe patatese dönüşür. Sürekli yanından ayrılmadığı bu nesne kendisinin bir minyatür haline gelmiştir. "Ben neden böyleyim acaba, değerli olanın farkına vardıkça neden bataklığma daha çok gömülmüyorum?" sorulamasının yapılması da bu duyguya denk düşer. Freud, hysterik bireylerin sergileiği bedensel değişimlerin özellikle de taklidin bir anlam taşıdığını belirtir. O halde Muharrem karakterinin yazının başında da söz ettigimiz gibi, hasta adamı uluyarık ve hırlayarak taklitetmesi, adam ile ilgili gerçekliği öğrenmekten sonra sergilediği davranışların onun izlerini taşıması, adamın karakteri ile özdeleşmesi hysterik ruh durumu-

nun bir sonucu ise, aynı durum filmin sonuna doğru Muharrem ile patates arasında kurulan ilişki için de söz konusu olabilir. Yanından ayırmadığı patatesi bedeninin bir parçası haline getirmeye çalışan ve gittikçe bu garip nesne ile benzeşen Muharrem için bu nesne hysterik ruh halinin yeni odağı haline gelir.

"...düşünsene toprağın altındasın,
bir de yetmiyormuş gibi çamur, su...
İnsan cıldırır"

Muharrem'in "yeraltı" algısını oluşturan cümlelerin asıl duygusu korku ve yalnızlıktır.

Korku ve yalnızlıktan kaçış ise, kendinden olana sığınıştir. Böyle bir ruh durumuna sahip olan Muharrem'in kendinden olan ise elbette bir patatesten başkası değildir.

Yani, patates, bir Muharrem imgesi veya aynası, belki de bizzat kendisidir.

SELCAN AYDIN

Aymer Şanlırk

Kalbinin yorgunluğu bedenine ağır geliyordu
Ağr aksak adımlarla yaşamını sürdürmeye çalışıyordu artık.

Değişmek istiyordu çünkü şimdîye kadar neyi doğru yaplığını düşünse yanlış çıkmıştı.

Neden heponun başına geliyordu?

Neden hep üzülen o oluyordu?

Demek ki yanlış yoldaydı.

Değişime kendinden başlamamalıydı.

Aynaya baktığı yüzü, saçları, bakışları, bedeni sevmiyordu artık. Oysa nasıl da emindi kendinden şimdîye kadar, nasıl da doğru yolda olduğunu sanıyordu.

Saçlarını dokunan elleri unutmak için işe saçlarından başladi. Önce kesti, sonra yetmedi boyadı saçlarını griye. Hiç de sevmezdi griyi aslında. Ona göre ya siyah ya beyazdı dünya. Ona göre gri karakterler bir renkti, arada kalmıştı, nerede duracağını bilmiyordu.

Dedim ya...

Doğru bildiği şeylerin tersini yapmaya and içmişti adeta.

Sonra bir bir sevdiklerini bıraktı. İşini, eşini, ailesini, evini.. Şimdîye dek sevilmemiğini, mutlu olmadığını hissettiği her şeyden koşarak kaçtı.

Ardına bir kez olsun bakmadı.

Bakarsa geri dönecekti, bakarsa kiyamayacaktı geçmişine, biliyordu.

Herkesleşmek ona iyi gelecek sanıyordu.

Bencilleşti.

Yalnızlaştı,

Artık aynada gördüğü kişiyi tanımiyordu.

Ama en azından başına gelenlerin şebebini bildiği bir hayata sürdüyور ve bu duyguya belirsiz bir süredaha yaşammasına olanak sağlıyordu.

EMREPOLAT

Son yirmi dört saat içinde üçüncü defa bayılmıştı ve bu durumdan artıksıkılmaya başlıyordu Rıdvan. Hemen yanı başında gördüğü zarfa uzanırken en azından birkaç gün boyunca bılıncı yitirmeyle ilgisi olan aktivitelere katılmamısının sağlığı açısından iyi olacağını düşünmekteydi. Zarfi açtı ve içindeki nota ulaşdı

"Stratej salonunda be kleniyorsunuz." -R.

Henüz nereye gideceğini bilmese de, nereye gitmeyeceğinden emin olmuştu böylelikle. Yattığı yerden doğruldu ve kapıya yöneldi. Bu sevimsiz yerde pas yerine adeta hüzün tutmuş kapının önüne varmasıyla açılması bir oldu. Nihayet şansının döndüğünde inanmayı seçen Rıdvan, yüzündeki tediğin tebessümle birlikte, engin koridorlarda kendiliğinden kayarak açılan üzgün kapıların eşinden bir bir geçerek dakikalar boyunca ilerledi. Beg esik ka dar önce yole olmayaya yüz tutan ümidi, son kapının da açılmasıyla tamamen yitip gitti. Karşısında muhtemelen görmek isteyeceği son insan, insan demeye gönüzlü razı olmuyordu bir türlü, kollarını göğüsünde kavuşturmuş kendisine bakıyordu. Başraporcu Rimmey'den başkası değildi gördüğü.

Rimmey kollamı dostane bir şekilde açarak "Bir an hiç ge lmeye ceksiniz sandım Rıdvan Bey" dedi ve hemen ardından geriçe bir masanın etrafında toplanmış güruru işaret ederek kendilerine katmasını istedi. Koridorlarda edindiği tecrübe sonrası bu sektörde yaşanan hiçbir şeyin kendi rızasıyla gerçekleşmeyeceğini kavrayarı Rıdvan, boynunu bükerék söyleneni yaptı. Yanlarına vardığında, masanın aslında muazzam boyutlardaki dijital bir ekran olduğunu fark etmişti. Ekranda sektörler olduğunu tahmin ettiği numaralandırılmış kümeler gördü, savaş halindeki ikinci ve dördüncü sektörler diğerlerinden biraz daha on plandaydı görüntüde. Çevresindekiler gelinse hiç aldmış görünmüyordu, savaş planları hakkında bitmek tükenmek bilmeyen stratejler üretiliyorlardı. Akıllı olduğu her halinden belli olan ekran, her yorumun ardından simülasyonu oynatıyor ve olası sonuçları özetliyordu izleyenlere. Bütün her karmaşa ya kendini öyle kaptırmıştı ki, yanında beliren Rimmey'i konuşmaya başlayana kadar görmedi. "Bura da tanık olduğularınız Rıdvan Bey, B plan oluşturma ça bas ve simülatörümüze göre, ki kendisi bu güne dek hiç yanılmadı, sonuçlar fakat tehn öteye gidemecek." Bakışla nn endişeyle izlediği simülatörden Rıdvan'a çevirdi. "Neyse ki eli-

mizde sizin gibi bir A planımız var." Rıdvan kendisi hakkındaki pozitif yorumu bir anlıguna şaşkınlıkta sonra konuşabildi, "Benden ümitli olduğunuzu düşünmüyordum açıkçası." Başraporcu çevresindekiler söyle bir baktıktan sonra söylediklerinin duyulmayacağından emin olmak için Rıdvan'a bir adım yaklaştı. "Şimdî be ni iyi dinlemenizi istiyorum." Konuşmasını sürdürken Rıdvan'ı iki omzundan da sıkıca kavramıştı. "Size güvenmiyorum ve asla güvenmeye ceğim. Ancak bilinen tüm evrenlere la net olsun ki elimizde ki tek ka yda değer şan sızsınız. Beni ta kip edin." Sert bir şekilde arkasına dönüp yürümeye başladı, arkasından ve içinden bilinen tüm dünyadı varlıklarla eşsiz kükürler savuran Rıdvan geliyordu

Yürülerken Rimmey her zamanki burnu havada tavryla sektör yapılanması hakkında genel bilgiler aktardı. Sektörlerin Dünya gibi bir gezegen yapısında olmadığını, gezegenlere hükümden üslerden ibaret olduğu hakkındaydı ilk ders. Kurulan ilk sektörün, yani Birinci Sektörün üstünlüğünden ve aslında sektörlerin birbirileri ile nasi süreki bir üst basamağa tırmanmak adına oğu手上の戦争は、Rimmyが他のセクターに比べて何よりも優れていることを示す。彼は、他のセクターがまだ開拓段階にある間に、既に高度な技術水準を達成している。彼の言葉によると、他のセクターはまだ「土居」(土台)段階で、彼らは「木造」(木造)段階である。つまり、他のセクターはまだ基礎的な構造を築いており、一方でRimmyのセクターは既に複雑な構造や機能を持った状態である。これは、Rimmyのセクターが他のセクターよりも先進的で、より高度な技術水準を有していることを示す。Rimmyのセクターは、他のセクターがまだ開拓段階にある間に、既に高度な技術水準を達成している。彼の言葉によると、他のセクターはまだ「土居」(土台)段階で、彼らは「木造」(木造)段階である。つまり、他のセクターはまだ基礎的な構造を築いており、一方でRimmyのセクターは既に複雑な構造や機能を持った状態である。これは、Rimmyのセクターが他のセクターよりも先進的で、より高度な技術水準を有していることを示す。

"Sizi bu nsiz görevde hazırlama k için ne yatkı ki fazla va ktmiz yok Rıdvan Bey. Ancak ga laksilere hükümeden sektör yapıla nmısının tahmin ettiginizden çok da ha az kura li var, sa de ce bir la re." Şimdî bir kapının önünde durmaktaydılar. "Sizin anla ya cağıñ dilden konuşacak olursam buna 'mekanik ba ğ' diyebilirim. Biz sektör ya şa yanlarının canlı olmayan her varlığı kontrol etmesine ya ra yan bir bağ ve kişideki bu bağın gücü, hiyerarşik yapıda yükselseken öne mli bir rol oynuyor. Sa bah kapla nn önünüze art arda açılmasını sağlayan be nim irademedi." Kapıya döndü ve eliyle işaret etti. "Sira sizde. Unutma yn, laboratuvara k gibi. Sa de ce zihinizle değil, tüm duyulannızla..."

Laboratuvara geçirdiği zamanı hatırlayınca urperen ve aynı baslığı üzerinde hissetmek istemeyen Ridvan elinden geleni yapmaya kararlıydı. Odağını kapının üzerine yönlitti. İlk başlarda işe yaramıyor gibi görünse de, kisa bir süre sonra kapıda hareketlenme başladı. Kapı milim milim kayarak hareket ediyor, bu hızla devam ederse aşağı yanan yanın saat içerisinde tamamen açılmış olacağını müjdesini veriyordu. Alın, korumaya çalıştığı konsantrasyondan ter içinde kalan Ridvan başarısına övünmeye hazırlanırken, Rimmey'in onaylamayan hormutlarını duyar gibi oldu. Aynı esnada elini cebine atan Başraporcu, cebinden çıkardığı nesneyi Ridvan'ın kalçasına saplayıp içerisindeki sıvıyı enjekte etmeye başladı. Kalçasındaki belli belirsiz acıyi görmeden gelmeye başarılı olan Ridvan, içinde yükselen tarif edemediği gücü ise fark etmeden edemedi. Vücutu fırın gibi yanıyor, kanını kaynadığını hissediyordu. Tam da o anda, aymak üzere odaklılaşmış olduğu, yolu nereyeşe yanalış kapı hareket etmeye bıraktı. Ne yapması gerektiği konusunda kararsızlık yaşıyor gibi göründü bir süre. Ardından kararını vermiş olacaktı ki, namlusundan ateslenmiş bir mermi hızında harekete geçti.

Kulaklı tırmalayan bir patlama sesi duyuldu, toz dumandan göz gözü görmeyordu. Toz bulutu ortadan kalktığında kapının gereklili hareketi sağlayıp açılmış olduğunu gördüler. Sıkıntı ise olması gereken ters yönünde hareket etmiş olmasının. Hemen hemen tamamı duvannın içine saplanıp kalmıştı. "Kapı için üzgünüm." dedi Ridvan manzarayı görür gormez şansılık içerisinde, durumun nasıl gerçekleştiğine dair en ufak bir fikri yoktu. "Kapıyı dert etmeyin lütfen, bu biraz da benim hatamı." dedi elindeki minyatür şırıngayı göstererek. Ridvan kalçasında hissettiği acıyi anımsadı, eli istem dişi o noktaya gitti. "O da nedir?" diye sordu bir yandan kaba etini kaçırmayı sürdürürken. "Bu Ridvan Bey, kişideki bağın sınırlarını testpit etmemize yarayan bir akselator." İşlevini yitirmiş kapıya dönerek "Potansiyelinizin tahminimin çok otesinde olduğunu söyleyem gerer, ancak beceriksizliğiniz konusunda yanılmamışım."

Önlerindeki bir hafta boyunca Başraporcu Rimmey ile Ridvan egzersizleri sürdürdü. Bu sure zarında Ridvan sayısız kapıyı, birkaç hizmet robotunu ve iki idman sahanını tanınmaz hale getirdi. Mekanik bağı hayli güçlendi ve günbegün daha da iyiye gidiyordu. Ancak bu gücün kontrolü söz konusu olduğunda aynı seyi söylemek pek mümkün degildi doğrusu. Görevi ile ilgili bilmesi gereken detayları Rimmey aktarırken görev esnasında diğer sektörlerden bireyle karşılaşması ihtiyatname karşın sektör sosyologundan da ders almaktaydı. Zorlu bir haftanın sonunda, Ridvan'ın görevi gidermek için aktarım alanında toplantılar yapılmıştı. Teknisyenler son alarmaları gerçekleştirirken aktarım koordinatörlerin savaş planlarının bulunduğu gezegene ayarlanmıştı. Rimmey Ridvan'ın yanına yaka laştı. "Kendinizi hazır hissediyor musunuz Ridvan Bey?"

"Etmemiği siz de biliyorsunuz."

"Doğrusunu söylemek gerekirse, ikinci Sektor'un kaderini sizin gibi düşük seviyeli bir yaşam formuna teslim etmeye ben de hazır değilim." dedi Rimmey cümlesinin sonunda hafifçe tebessüm ederek. Ellerini arkasında kavuşturdu ve içini çekti. "Ancak başka çarem yok." Başraporcuğun sözünü sakınmayı alıcı etmemeyi artık öğrenmiş olan Ridvan gülmüşti. Aklında sevdikleri ve yüreğindeki heyecan ile aktarım çerçevesinde yerini aldı.

"Sizi tanımak güzeldi Rimmey." Gobek deligindeki karıncalanma- dan aktarımın başladığını anladı ve hemen ardından görünürden kaybolup gitti.

Buğday Tanesi

Sayı 17 | Anlatı

ERAY YASİN İŞİK

Oncan Çatık

Bir buğday tanesiydim başkata. Döküldüm dene oldum. Elden ele saklandım, güzde toprağa tohum oldum. Hendek hendek dağıldım. Karakışta üzüdim, Veysel'in yarına sarıldım. Baharda filiz oldum, yeşerdim. Boy attım serplidim. Rüzgârda horon teptim, her Türkiye ıslık çaldım. Ölene ağıt yaktım, şenlikte halaya durdum. Üçsüz bucaksız bozkırda, dalgalandım şahlandı. Güneşi gördüm sarardım. Sarardıkça çoğaldım. Bir taneydim, şimdi koca başak oldum. Toprağa emanet eden ele, mahsul oldum, yüz güldürdüm. Ekin oldum, tırap yedim, orak gördüm. Sap sap toplandım deste oldum.

Değirmende yıkladım, paklandım, ezildim. Bağırmataş bastım, un oldum. Suyumu içtim, hamur oldum. Yavaş yavaş yoğruldum, mayalanmayı bekledim. Firında piştim, aş oldum. Sofradı ekmeğ oldum. Bazlama oldum yuvarlandım, yufka oldum iriceldim. Zengin dilim, fakiresusakoldum

İskender'in yanına bulgur, pilavın süsü şehrîye oldum. Kebabalaşoldum. Keloglan masalında tarhanaydım. Cankız'ı uyandırdım meşhur oldum. Ekmek bulamayana pasta oldum. Yere düştüm nimet oldum, üç kere öpülüp alna konдум..

Keşkek oldum, düğünlerde döküldüm. Kavurga oldum, avuç avuç dağıldım. Aşureye girdim, konu komşu gezdim. Makarna oldum, kıtlık içen saklandım. Manti oldum, teker teker büküldüm. Bisküvi oldum, çayın yanına döküldüm. Nişasta oldum, hamur içinde kalmadım. Tütkalı girdim, yaşıdım. Kağıt oldum, yazıldım. Dinlerde bereket, mitolojide tanrıydım. Ademoğluna yaren oldum..

Birbüğday tanesiydim, insanla yoğruldum... Bebekken ona mama, büyündükçe lokma... Ölünceardından; kavurduğu helva oldum.

Kendime Ait Bir Oda

ESRAPULAK

Sayı 17 | Aforizma

**BEN SANA BİLMEDİĞİN BİR ŞEYİ DEĞİL,
ÇOK İYİ BİLDİĞİN AMA UNUTTUĞUN
BİR ŞEYİ; -KENDİNİ- HATIRLATMAK
İÇİN ES'TİM.**

*Benden nefret edecek kadar çok sevme beni;
i stemem!

*Gel de yüreğime su serp, hadi! Kalbim yanıyor.

*Kalbi n bana güneşin bir armağanı gibi...

*Canım gönlüne varmış bir kere, çarem de sensin,
çaresizliğim de.

*İki, birden evladır.

*Hiç kuşkusuz tüneller,
önce kaybolman sonra tekrarkendini bulman içindi.

*Dolan ay dedi,
Sev dedi,
Tam vakti dedi.

*Ya öyleydi ya böyledi, sahi; önemli olan ne idi?

*Özledi gime kavuşunca özlemimi maviye saldım,
kalbim yeşile çaldı..

*Tüm sınavlanmı verdim, bir senden kaldım.

*Kuşlar da şahit; doğdu güneş, gölgeledi bulut

*Ben kendi mi en çok sende sevdim.

*Bahar çiçekleri deyip geçme, gönlü pembedir onların.

*Sensin bahar...

Ne vakit yeresiği bastım, o vakit yerdenyükseldim.
Hayal ettiklerimi gerçekleştirmek için ihtiyacım olan tek şey,
kendime ait bir odaydı, kalbim'dı.

NAZLI BAŞARAN

O, herhangi bir insana, ustaya benzemez. Onun yaşamaktan aldığı zevk ve yaşama tutunuş biçimini size öyle bir güç verir ki... Beni iki yıl boyunca evinde misafir etti. Sabah kahvaltısında yumurtayı nasıl yediğimi bilir, neye nasıl tepki vereceğimi anımdan daha iyi tahmin edecek kadar da mütahiş gözlemcidir. Geceler boyu bir masanın başında birlikte kitaplar okuyup, üzerine tartışıp, şiirler yazıp, okuyup öteki sabaha insana düşünecek bambalıka şeyleri verebilen bir kadından bahsediyoruz. Bundan tam yedi yıl önce içim titir titreren tanıştığım bu muhteşem kadına birlikte büyündüm, keşfettim ve bir yola çıktıım. Onunla tanışmış olmak bir nevi yolda olmak halidir. Yol boyunca keşifleriniz devam eder. Onu aslında hepiniz tanıyorsunuz. Ben bu sefer onu, ögle arası bir kahve molasında cana yakın sohbeti ile tanının istedim. Bu yüzden "ustadan çirağa bir kahve molası" koyduk söyleşiminizin adını. Kahvenizi içeren okuyun, tavsiyemdir.

Merhaba hocam. Öncelikle röportaj için çok teşekkür ediyorum.

Ben teşekkür ederim, gençlerle iletişim kurmayı çok seviyorum.

Sizinle röportaj yapmak istedığımı söylediğimde: "Bana basmakalıp sorularla gelme, kendi merak ettiğin şeyleri sormak için gel, diğerleri her yerde yazılı, açar okursunuz." dediniz. Uzun yıllardır sizinle çalışan bir öğrenciniz olarak merak ettiğim şeylerin listesinin hâlâ çok uzun olduğunu söyleyebilirim.

Merak duygusu mühim bir duygudur, insanı genç tutar.

Gençliğiniz sırı burada mı yatıyor?

(Güler.) Gençlik için bir şey diyemeyeceğim ama yaratıcılık kısmı burada yatıyor.

Uzun zamandır üzerine düşündüğüm bir konu ile başlamak istiyorum o zaman. Sizinle çalışırken en çok üzerinde düşünmemizi istediğiniz konu; yaratma edimi ve yaratıcı insanı. Bu yüzden size ilk sorum çağımızda "yaratıcılık ve yaratıcı insan" nasıl olmalıdır?

"Her insan yaratıcı doğar sadece bunun farkında değildir."

İnsan zaten yaratma edimi ile doğar. Uzun yıllar Prof.Dr. Süleyman Velioğlu ile çalıştım. Kendisi "Kim ki yaratma edimi içindedir, onun adı insanıdır." demiştir. Neden? Çünkü insan ölüceğini bilir. Bu yüzden insan ne kadar yaratıcı olursa ölüme karşı o kadar büyük bir direnç göstermiş olur. İnsanların çoğu, ölümsüz olmayı arzular. Bu hangi kırmızı, işe ve bakış açısından sahip olursa olsun böyledir aslında.Çoğu kişi yaratma edimini sadece sanatta yaratıcılık olarak algılıyor. Oysa "iyi, güzel ve estetik olanı arama ve arzulama"nın çıkış noktası Platon ve Aristoteles'in düşüncelerine kadar uzanır. Onlar, bu konuyu, insanından yola çıkararak ele alır. Ve biz insanların denemek ve vazgeçmemekte gizlidir.

Büyük bir kaosun içinde gibiyiz. Umutsuzuz. Nezaket ve muhabbetten yoksunuz. Peki yaşadığımız bu modern çağda, yaratıcı insanı nasıl varolabilir?

Ona modern çağ demeyelim. Çünkü modern demek bir nesvi modası er ya da geç geçecek demek, dolayısıyla çağdaş denmekdahayerinde birkullanır olur. Çağdaşlık sadece bu andan ibaret değilidir. Aynı zamanda "şimdî buradan geriye bakmak" ve "şimdî buradan ileriye bakmak" olarak yorumlanabilir. Tabii ki geriye ve ileriye bakarken senin çağdaşlık olarak gördüğün, edindiğin ya da kendine kattıkların da önemli... Mesela sen, kendini şu an nerede görüyorsun?

Sanırım bizim neslinen büyük dertlerinden biri de bu. Biz "an" dakalıyoruz. Brakanburadangoçmeye geleceğe bakmayı, şu anda neredeyim ve ne yapıyorum sorulannın cevapları bile muallak. Bu yüzden bu konuda çok fazlafıkirim ve sorum var. Kendimi yolum çok bağındagörüyorum. Yol da çok uzun. Kafam da yol boyunca çok kangışır.

Çünkü çok fazla uyarıcı var etrafınızda. Sosyal medya veya elektronik aletleri yaratıcı kullanmıyorsunuz. Araştırmayı yapmak, tüm geçmişin öğrenenebilme veya gelecek hakkındaki tâhminlere ulaşabilmek şuan o kadar kolay ki... Düşün, bize eskiden bir oyun çıkaracaksak onuna ilgili bilgi toplamak için ansiklopediler ve kitaplar okur, yurtdışından metinler getirir, günlerce çeviri yapardık. Birkıtın bipotlannınbile al-

tin çizerdik, meraklıydikanlayacağın. İnsanların meraklıları yok artık çünkü herşey çok cabuslaşıp olabiliyorlar. Bunuleştiirmiyorum, sadece ortaya çıkan bir ürün yok. Elindeki imkân-ılar ile ne yapıyorsun? Ne üretiyorsun?

Üretemiyoruz işte, sadece tüketiyoruz.

Mesela sana çok küçük bir örmek vereceğim. Azra Erhat, Mitoloji Sözlüğü kitabını yazmak için Lyonca öğrenmiştir. Çünkü eski metinler aslında Lyon dilinde yazılmıştır. O dönemlerde bu bilgiyi edinmek yine zorlu bir araştırma süreci demekti. Birde o işi haklarıyla yapmak için o dili öğrenmek... Bu da büyük bir emektir. Bu bir zihniyettir. Bir şey düşünür veya üretirken Nicolai Hartmann'ın, "Varlık Ontolojisi"nde de bah-

Tam olarak nasıl kolaylaştırıyor?

Fenomenleri birbir ile karıştırmıyorum. Bunu bir yaşam biçim haline getirdim. Mesela ben 80 yaşındayım. Unutkan olmam lazım ama ben bu zihniyeti kullanarak umutuyorum. Bu, felsefenin uzun uzun tartışıldığı masalardan, gündelik hayatı kahveyapılan cezveye kadargider. Anlayacağın felsefeyi, düşünmeyi, yaratma edimini gündelik hayatımızda da pratiğe dökmüş olsaydık sanırım çok daha sağlıklı ilişkilerimiz olurdu.

"Bildiklerimi, zihnimde bir köşede kilitli tutmam ben. Benimle beraber yaşamalarını isterim. Yaşaarsa, gelişmeye devam ederler çünkü."

"Yaratıcılık; yorulmadan denemek ve vazgeçmemekte gizlidir..."

settiği gibi, fenomenleri doğru saptamak gerekiyor. Herhangi bir düşünce ya da iş için basamaklar doğru çıkılmalı. Neye, ne kadar ve nerede ihtiyacım olacak diye düşünmeye fayda var.

Kesinlikle çok büyük bir emek... Bu arada bildiklerinizi günlük hayatınızda kullanış biçiminiz gerçekten çok şaşırtıcı.

(Güler) Belki ama bildiklerimi bu şekilde kullanmak yaşamımı kolaylaştırıyor.

Buna "Gelişme sürecinde insan" diyebilir miyiz?

Kesinlikle diyebiliriz. Gelişme sürecindeysen algın açıkta. İşin aslı şu ki; dünyaya başka gözle bakmak mümkün.

Kolektif bir şekilde üretmeyi ve geliştirmeyi desteklediğinizi biliyorum. Bu aynı zamanda sizin yaşam biçiminiz haline gelmiş.

Elbette öyle. Tiyatro kolektif bir sanattır. Teknik ekibin, ses teknisyeninin ve yakaipa bilet satışı yapan kişiin olmadıktan

sonra senin sahnedeki oyunculuğun eksik gözükür. Hayat da tipki bu dergi gibi kolektif bir süreçtir. Çünkü herkes bilmeli- dir kisenin kalktığını masaya senden sonra başkası oturacak, senin yürüdüğün yollarda senden sonra başkası yürüyecek. Kisacası; kendinden sonrakini düşün ona göre davranış, paylaş ve hattaşa! Ayncabunun illesanat, bilim ve yadebitiyle ilgili olması gerekmeyir. Günlük hayatında bile kendinden bir sonrakini düşünürsen iliskilerinin gelişğini ve düzeldiğini göreceksin. Eğer prava yaporsanız o mekanını işin bittiğinden sonra temizlemelisin. Temizlerken de el ele ve rİp yapmaksun bu işi. Eşim Beklan Algan: "Başrol sadece sahnebeğardır, gereksetuvalet detemizler, yerdepaspalar" derdi. Ekip ruhuna inanınır ve bu bilinçleştirdi. Kendi limitlerini ve çalıştığı oyuncunun limitlerini sonuna kadar zorlardi. Yaratıcılığı ile hayran bırakırı kendine.

Ben kısaca Beklan Algan'danda bahsetmek istiyorum. Beklan Bey ile evlendiğiniz gibi Amerika'ya gittiniz. Sonranasıl oldu da işler böyle gelişti?

Beklan'ın mühendislik eğitimi için gitmişik aslında oraya ama tabii ki işlerölyi gitmedi. Önce Beklan, sonra ben New York Actor Studio'da sahne eğitimi aldı. Muhsin Ertuğrul Bey'in çağdaşlığı Türkiye'ye döndükve şehir tiyatrolarına girdik. O zamanlar Muhsin Bey, yurdısında eğitim alan sanatçılara destek olmak için onları ziyarete gider, yardımcı olurdu. Bizi de o şekilde buldu.

Muhsin Bey sizi bulup ne dedi de siz ülkeye dönmeye karar verdiniz?

Okulda son yılımızdı ve mezun oluyorduk. Bize "Kendinizi nerede görürorsunuz? Bundan sonrasında ne yapacaksınız?" dedi. Biz de düşündük ve ülkemize dönmeye karar verdik.

Peki Amerika'dan Türkiye'ye döndünüz ve nasıl hissettiniz?

Heyecanlı hissettik. Muhsin Hoca bizi şehir tiyatrolarına alıma sanılmışın ki bunlar Actor Studio oyuncusu diye başrol yaptı hemen. İlk başlarda bildiğin sadece provaları izleme iznimiz vardı. Her gün provalarla gelir kontrol ederdi bizi geliyor muyuz saatinde diye. Daha sonra LCC, Bilsak, Tepebaşı Deneme Sahnesi derken en son seri de yetiştiğen Tiyatrosa Araştırma Laboratuvarı'ni (T.A.L.) kurduk.

Bir şeye tutku ile bağlı olmak, ona emek vermek ve geliş-

meye devam etmek... Ben, Tiyatro Araştırma Laboratuvarı'nda bunu öğrendim. Ayrıca kolektif yaşamın insana neler katabileceğini de orada fark ettim. Sizin bize tüm gün sürekli provalar için yemekler yapmanız, zihin ve beden olarak bir mekânda saatlerce çalışmamız... Bunlar kendimi şanslı hissettiğim şeylerin başında gelir.

Boyle hissetmen ne güzel. Bu bir farkındalık anıdır. İnsanlar, sanatın ya da başka herhangi bir meslek dalının sadece o işin içeriği ile alakalı olduğunu sanıyor. Oysa içeriğin ile alakalı olduğu kadar kendi içini keşfetmen, farketmen ile de alakalı.

Serüven gibi görüyorum bunu. Kendini, insanı, doğayı ve dahasını sevebilmek. Yollar bulmak, çabalamak ve üretmek ile ilgili bir serüven.

Bizeski den birbirimizi severdik. Böyle sen, ben yoktu. Bizi vardi, biz. Biz böyle yetiştik. Komşularımızı severdik. Kimin neye ihtiyaci varsa karşılıksız yardım ederdim. Hangimizene bir oyun çakartıyorsa yanında olur, desteklerdim. Sonra ne oldu ve nasıl oldu bilmiyorum ama mutsuz, gergin ve birbirinin yüzüne bile bakmayan insanlar oluverdi.

Buna katılıyorum, Toplu taşımada, sokakta, ikili ilişkilerde hep bir gerginlik mevcut. Hani sanki böyle yağmur yağmadan önce bunaltıcı bir hava olur ya... Ona benzemiyor mu?

Senin şu betimlemelerin... Bence yazmak konusunda çok güzel bir yoldasın.

Bunu yazamam yanlış anlaşılır hocam.

(Gülüşmeler) Neden yanlış anlaşılır ki? Bak sana bir anımı anıtabacağım. Bundan yıllar önce Helene Weigel bizi Berliner Ensemble'in çalışmalarını izlemek için Berlin'e davet etti. O zaman sanatçılar mekan zaman farketmeden birbirlerinin işlerini izlemeye, eleştirmeye ve o işten bir şeyler öğrenmeye giderdi. Helene Weigle o sıralar "Ana" oyundan başroudü. Kadını sahnedede izledim ve ne kadar yaşlanmışlığı düşündüm. Ertesi gün beni çalıştığı yere davet etti, gittim. Bir de baktım gencek bir kadın. Onu çok beğendiğimi hatta bu kadar genç olduğunu görünce şaşırdığımı söyledim. O da teşekkür etti ve oyun üzerinde konuşmaya başladık. Bana bir zaman sonra: "Sence sen nasıl bir oyuncusun?" dedi. Bende bizim usul, biraz önce senin dediğin gibi: "Fena değilim." falan dedim. Bize bu tarz şeyler ayıplanır ya, ken-

dini övmek gibi görülür. Bu bana birden kızdı ve: "Sen sana-tında nasıl ve nerede olduğunu bilmiyor musun?" dedi. Bir an düşündüm ve dedim ki: "Sahi ben neredeydim? Kendime hangi noktadan bakıyorum? Nerede olmak istiyorum?" Ve sonra: "Gelişmek istiyorsan kendini iyi gözlemele misin." diye ekledi. Bu yüzden sana diyorum ki; eğer kendini bilmesen gelişemezsin. Kendinin farkına var.

Bu bir tavsiye mi?

Bu bir istek. Mütevazı olmak ile kendine haksızlık etmek aynı şeylerdir. Lütfen bu aynıyi yapalım. Gençlerle çalışıyorum çoğunun kendi gücünün, güzelliğinin, yeteneğinin far-

da benim iki tane öğrencim yazıyor" dedim. Seni ve Ezgi'yi (Ayvalı) söyledim. Sizden bahsettim. İnsanın öğrencileri ile gurur duyması çok güzel bir şey. Yaz bu kısmı mutlaka.

Tamam yazacağım. Hocam gerçekten daha mutlu olamadım. Çok teşekkür ederim.

Benteşkkür ederim yılmadan çabaladığınız için. Size çok saygı duyuyorum.

Ben bu sözlerinizin verdiği enerji ile dünyanın etrafında iki tur atar gelirim şimdi hocam. Klasik olacak ama okurları zasonolarakneler söylemekistersiniz?

"İşin aslı şu ki; dünyaya başka gözlerle bakmak mümkün..."

kında olmadığını düşünüyorum. Keşke farkında olsanz! Me-sela şu yaptığınız işin güzelliği... Hem de böyle bir zamanda. Çok takdir ediyorum böyle işleri. Yılmadan yürümeye ve üretmeye devam etmeliyiz. Bu ülkenin daha çok edebiyata, tiyatroya ve sanata ihtiyacı olacak.

Öyle umut verici konuyunuz ki bizi okuyanların da içini ısıtacaktır böyle düşünüyorum bu sözler. Herkes adınasınız bir kere daha gönülden teşekkür ederim.

Ben sizin dergiyi Assos'ta deniz kenarında kaç yıllık komşumun elinde gördüm. Dergiyi çok beğendiğini söyledi. "Or-

Baya şey söyledim ama bir şeyin altın çizmekte yarar var. Ben gençlikten çok umutluyum. Cidden umutluyum. Bu gençlik, tüm bu yaşanılan şeylerin arasında hala bir yerden tutunup tiyatroyapmaya, edebiyat dergisi çıkarmaya, okuma-yaya, kısacası bir şekilde deyakta kalıp kendini ifade etmeye çalışıyorsa umudumu yitirmem ben. Yitirmemeliyim de. Siz de yitirmeyin.

Umut etmek güzel şey ve onu kim ne yaparsa yapın elinizden alamaz. Buyüzdenumut etmenin keyfini çıkarın!

Sevgiyle kalın! İyiki varsunız!

MUSTAFA SİLİCİ

Adamaklı hatırlayamadığım bir gecenin sabah. Gözlerim aralınlı ve odadaki ışığı içine çekti. Belki de ışık gözlerimi emdi, tam bilememi. Yanı başındaki zigon sehpada duvak izleriyle dolu bardaklar, tüketmek üzere doldurulmuş ama ya hevesizlikten ya da başka bir şeyleri tüketmek için vazgeçilip içinde yarılm bırakılmış içecekler. Atıklar, atıklar. Kütl tablasından neredeyse taşacak; ihtiyaçtan yahut zaman içerisindeki durgunluğa eylem katmak için iki de bir dedulkular götürülüp emilen, soğurulan sigaralar. Hatta kullanılmış olmanın yarattığı yeni bir tanımlamaya izmaritler. Hemen birkaç kanş aşağıda, yerde, o günkü görevini tamamlamış, ülterenip üstे geçirirken yüklenmiş misyonunu kötlene-reksionlandırmış çamaşırlar. Pantolon, çorap, bir başkaçışçı çorap, saat, takılar, toka, sütyen. Sahiplerinin gölgelerinde, sevişmeye, kanşmaya mecbur bırakılmış hizmetçiler.

Sırtında garip bir sıcaklık. Buz gibi bir sıcaklık. Sokaktan geçen hiç tanımadığın birine birdenbire: "Seni çok özledim." demek gibi. Arkamı döndüğüm ama sırt çevirmeme rağmen beni istemisz sarıp sarmalamış başka bir beden. Tenim fazlaıyla dokunuşmuş. Terlemiş, öpülmüş, emilmiş, okşanmış. Bardağın dibinde kalmış içecekler gibiyim, kütl tablasındaki izmaritler, katlanmadan ötelenmiş kokmuş çoraplar. Nasıl bir sabah Tanrı?

Daha doğrulmadan, sessizce, uydurdurmadan sırtmadakini, ellerimi sağlarımı götürdüm. Bulduğum ilk çatlağa tırnakları nemi geçirip yırtmaya başladım kendimi. Gözenekler bu noktada hep içimi kolaylaştırır. Bir fatura gibi koşandan çubuk ayırr, yırtılmaya yardımcı olur delikleri. Alnından burnuma, ağızından boynuma sıyrılmaya başladım dışarı. Bir yılan gibi soyundum. Öpülmüş yerler üstüste geldi, belinden ayak parmaklarına kadar sıyrırdım bütün tenimi. Yeni bir gün gibi, odaya doğdum sonra. Işıklar saçtırm, henüz bir gözbeğeni emmeden yahut içine girmeden. Doğruldum, paketten el değiştirmiştir bir sigara çektim, yakdım. Arkamı döndürümde sevişilmiş bir mahal bıraktığımı gördüm geride

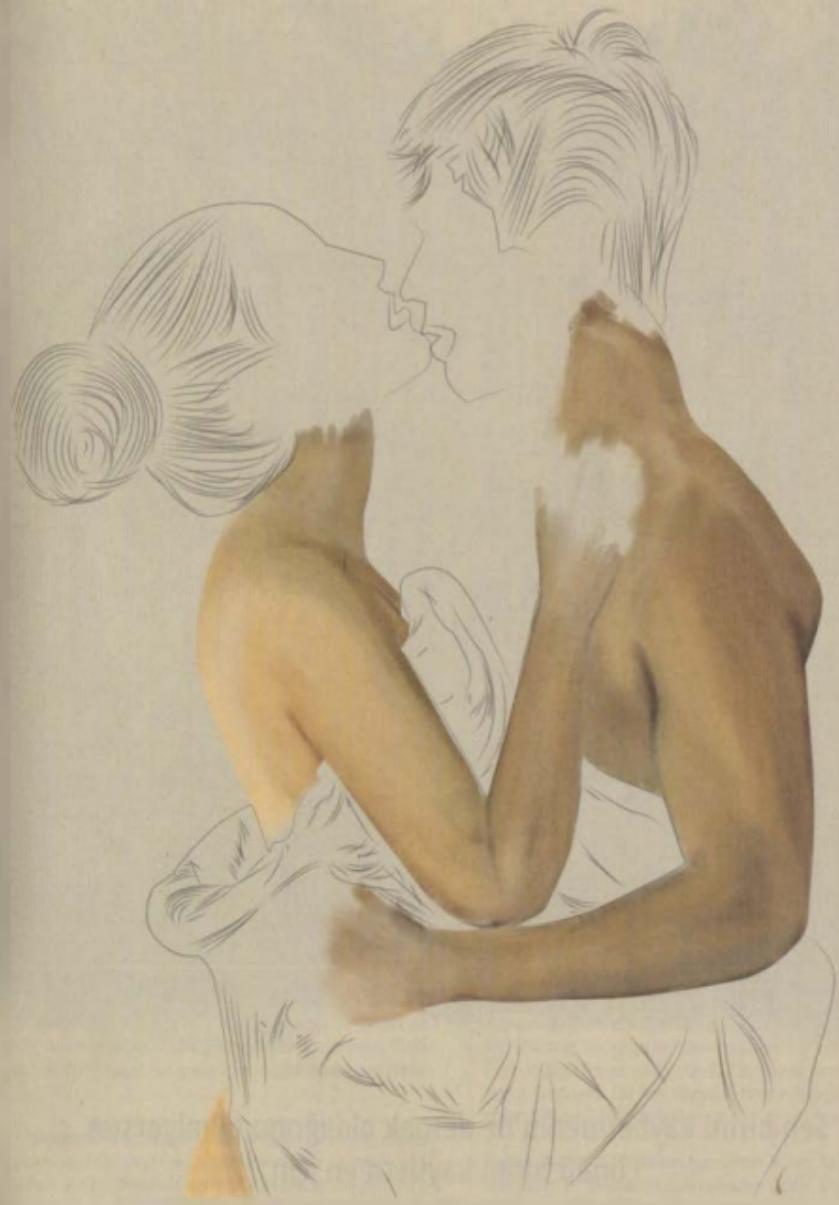
Sevişilmiş.

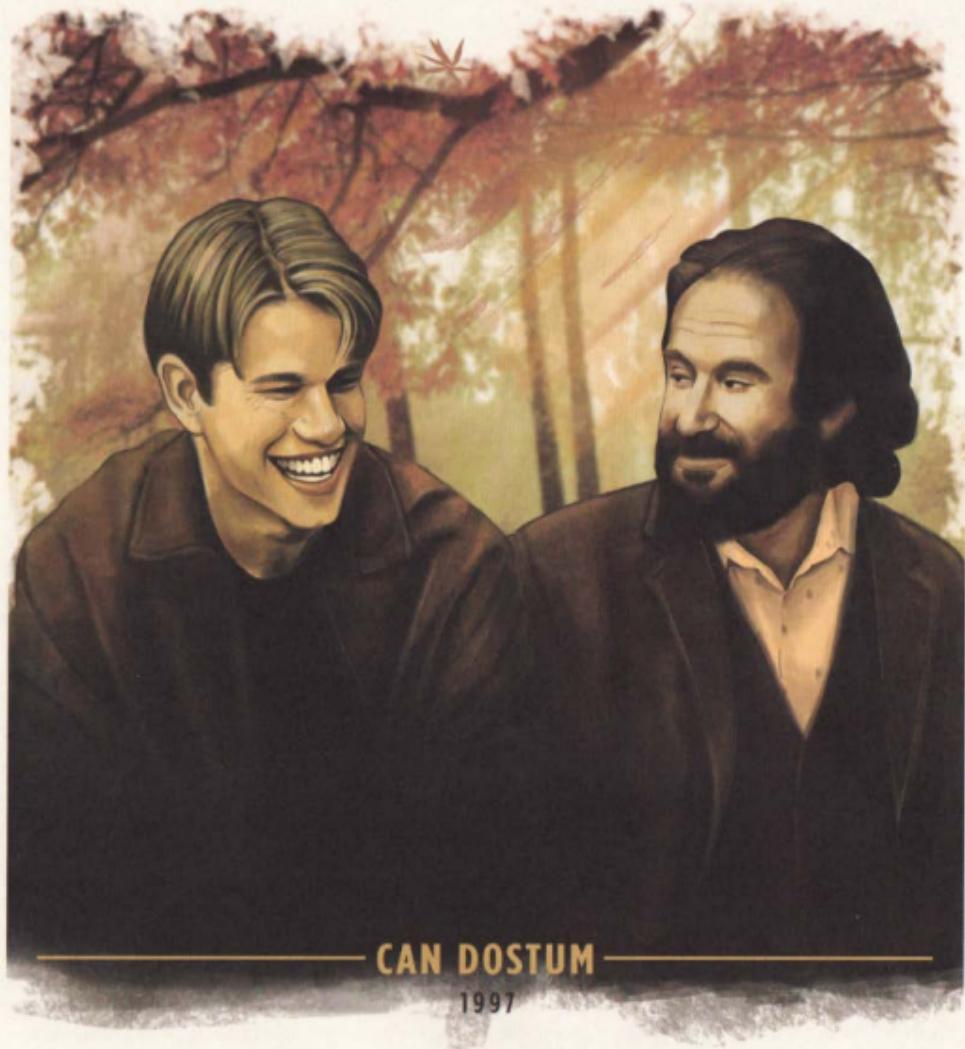
Sevmeden, sever gibi yapılmış. Sevmek. Sevişmek. Sevişilmek. İlk ikisi özgür irade sonucu türeyen bir eylem iken, sonucusu mecburiyeten gibi. Hani hep deriz ya; "İhtiyaçtan". Neyin ihtiyacısya?

Hiç konuşmadan uyanışını, toplantıını, giyiniğini ve sessizce gidişini izlemelerle geçiyor sevişmelerimiz. Hatta çoğu zaman uyumadan gidsin istiyoruz. Aynı yastığa baş koymamaya özen gösteriyoruz birkaç saatliğine de olsa. Oysa o yatağa birlikte girebilmek için dünyaları ateye verdigimiz, kılıktan kılığa girip karakterlerimizi yerle bir ettigimiz zamanlarımız var. Küçük boy market poşetine topladığımız sıyrılmış deriler, izmaritler, peçeteler, geceden kalanlar... Çöp kamyonları onları da toplayor başkalannın çiçek ambalajlarının, sevgi sözleriyle mest edilmiş akşam yemeği atıklarının yanı sıra. Hepimiz kanşıyoruz çöplüklerde. Sevişenler ve sevişenler.

Gün, sıfırlanmış teninizde, herüz cevap verilmemiş kısa mesajlardaki yeni kurlarla devam ediyor. Cilvelerin çoğunun sonu sevişilmek, ya da sevişmek için sevişilmemek. Yani bazıları zamana yapıp daha sağlam olduğu inandığı birlilikler yaşamak istiyor. Biz ise her ne kadar şikâyetçi de olsak kısa zamanda deri değiştirmeye yönelik adımlıyoruz yolları. Aynı mesajlar, aynı cevaplar, aynı bedenler... Aynı hiç edilmiş ruhlar. Gün boyu, testosteron oluyor adınız. Onun bizi ele geçirip, uyumadan hermen önceki zamana rezervasyonlar yapıyoruz. Genelde kahve bahanesiyle. Ben, kahveyi çok sevdigimden onu bu gibi şeyle alet etmemeye çalışıyorum. Sayı duyuyorum ona, kendime duymadığım kadar. Yemek yiyeşim diyyorum mesela, belki bir şeyler içelim. Sevişildikten sonra birkaç dakika bile harcamadan yanından kaçmaya efor sarf ettigimiz bedenlere rüşvet teklif ediyoruz düşünsene. Aptali oynadığımız yemek masalarında, bar taburelerinde sürekli ne zaman kalkıp eve geçeceğimizi düşünüyoruz. Gündüzleri ve geceLERİ, bir kere çözümek kopçalarla rühsuzlaşıyoruz

Ne yazık ki; nöronlarınızdaki elektriklenmeler aşınmış kanalları tercih etmeye mahküm olmuş. "Dur" diyemiyoruz arzularla. Alışılışlı da sevişilmek gibi zorunda kalınmış bir şeysi aslında. Alışmaya mecbur bırakılmışlık. Bir başkası tarafından ıhanettin, güvenmemeye adanılmışlık. İşte hep bir başkası tarafından. İşte bu yüzden kendimi pek suçlu ilan edemiyorum. Sadece bütün bu gerçeklikler, bütün bu sahbetlik tiksindirim zamanlar oluyor. O da güzel bir kadından gelen: "Akşam n'apıyorsun?" mesajıyla son buluyor. - Bu akşam için plan yapmadım daha... -

CAN DOSTUM

1997

"Sen birini kaybetmenin ne demek olduğunu bilmiyorsun.
Çünkü birini kaybetmen için,
onu kendinden daha fazla sevmen gereklidir."

DİDEM YILDIZ

Yağan ufak bir damlayla okyanusları arasında ne farkvar? Bence bir fark yok. Üzerimize okyanus yağıyor. Batan küçük gemicili hissedebiliyorum. Çiçeklerimi duyuyorum kaybolmak üzere olan her bir hayatın. Üzerimize çiçeklaryagyıyor. Kavanozlar doldurmak mümkün olسا yağmurun sesini, raflarında çeşit çeşit kavanozlarsıralanır. Onun yere yağmurun kendisini saklıyorum kavanozlarında. Belki bir gün benden başka biri çıkarıcındezgizli hikayeleri duycak.

Nasıl hissesdersin yağmuru? Oruveydigi söyleyip, o saçları okşamaya başlayınca şemsiyenin altria sığınmak olamaz bunun yolu. Sokaktaki aceleci adımlardan değilim neye ki. Yere düşen her bir okyanus parçasındabirinin hikayesi gizliçinkü, biliyorum. Yoksayağmur, anı sahiplerinin

gözyaşlarının hatırına mı ıslak? Anıları basmaktan çekinirim. Hiçbir enstrümanın, yağmurun sesi kadar güzel telfafız edemediği anıları...

Yağmurda üzümremiz, anıların acılığından midir? Kim bilir kaç çocuk öldü şimdî. Çok çok uzak memleketlerde savaş var. Yıkılmış surular şehrinden hayalperest bir gezgin, dün-yayı değiştirmeye karar verdi. Okyanus, onun içen ölü bir çocukgönderdi sahile: "Benden başla değişime, en büyük acılar bende." Gezgin vazgeçti.

Yağmur yağıyor. Çiçekleri toplamak lazım, aceleci adımlar saygısızlık edip anıları üzerinde basmadan. Üşüyorum. Raflarındaki çiçekler beni uyutmadı. Uzaklarda başka bir çocuk daha öldü. Yağmur hızlandı.

Yağmurlu Hava Güncesi

SUMRU UZUN

Yağmurlu bir günün sabahında, gözlerini araladı. Ağır hareketlerle kipirdadı yatağın içinde. Kalkıp hazırlanmayı, sonrasında işe gitmeye hiç istemiyordu. Mecburiyet hissettiği her şeye bir kez daha söylendi. Bu içten bir söylemenmeydi çünkü konuşmaya bile takatini olsadığını hissediyordu.

Yataktan çıkışması on dakikasını aldı. Yüzünü yıkayıpsaclarını topladı. Askida asılı duran beyaz gömleğini ve lacivert kumaş pantolonunu giydi. Aceleyle kaprı kilitleyip süslü anahtarlığını çantasına attı. Ayakkabısının bağıklärları bağlarken asansör uğultulu bir şekilde altıncı kata dardu.

Necla, asansöre binerken saatine baktı. Trafiğin yoğun olmamasını -işe yetişmesi için buna ihtiyacı olacaktı- dileydi Apartmandan çıktığında yağmur yağığını fark etti. Adımlarını hızlandırdı. Arabasına bindi, çantasını yan koltuğa koyup arabayı çalıştırdı. Otoparktan çıkanlar radyo açtı Şarkıların içinde gitgelen duyguları yakalamayı, onları vakit geçirmeyi seviyordu. Bazı şarkılara zamanı makinesi etkisi yaratlığı bildiğinden, radyoyu açtığında rastladığı şarkının onu bir sonbahar gününe götürmesine izin verdi. Ajda Pekkan, 'Sensiz Yıllarda' şarkısını seslendirirken, Necla üniversitenin son yıllarındabuldu kendini

En sevdiği parkın içinde, bir bankta oturuyordu. Sonbaharın sansasını giderek daha da yoğunlaştığı yapraklar hüzünlü bir şekilde dallanıp duruyor ve yere düşüyor

"Tipki hatırlar gibii!" dedi. Kökü sağlam olmayan her hatırla, zamana yenik düşüyor ve sanki hiç var olmamış gibi silinip gidiyor. Oysa yaşamışlık taşıyorlardı içlerinde Necla, hatırlarına sahip çıkmayı, onları canlı tutmayı önemsiyordu. Bulanlığın içinde, rüzhârın daha şiddetli esmeye başladığını fark etti. Hava biraz soğumaya başlayınca oturduğu yerden kalktı. Yurda dönmek yerine, tramvaya binip şehrin merkezine gitmeye karar verdi. Sıcak bir şeyler içmek için iyi bir fırsat olabiliirdi!

Durakta kısa bir bekleyişin ardından gelen tramvaya bindi. Birkaç durak sonra şehrin en hareketli caddesine geldiklerini belirtir anonsun ardından tramvaydan indi. Bu caddeyi avucunun içi gibi biliyor, buradaki her detaynamutluluk veriyordu. Necla, kulaklılarından ruhuna akan şarkının etkisiyle sahafı gitmeye karar verdi. Sahaf cadde üzerindeki en büyük pasajın, en alt katında yer alan dükkânlarından birindeydi. Havanın kararmasıyla yanımıya başlayan sokak ışıkları, sonbaharaksamasına ışılıtı bir romantiklik katıyordu. Necla pasajın ağır kapısını itti ve içeri girdi. Merdivenler

den inmeye başladı. Sahafin sahibi Kenal Bey, dükkânının dışındaki ahşap sandalyede oturuyordu. Gramofondaki taş plajın huzur veren etkisiyle müzik dinliyordu. 74 yaşındaki Kenal Bey, sakın yapıp, tonton biriydi. Tanrıkkıkları Necla'nın üniversite için bu şehrde ilk geldiği zamanlara dayanyordu. "Keyfin daim olsun Kenal Amca." dedi Necla. Necla'yı görmen Kenal Bey'in gözleri parlardı. "Necla kızım hoş geldin! lice İhmal ettinsen beni!" derken sesi biraz sitemliydi

Necla, şehir dışına ailesinin yanına gittiğinden, gitmişen tatilini biraz üzüttünden bahsetti. O sırada çay ocağından ince belli bardakta, tavşankarı çaylan da masada yerini almıştı. Sicakbir sohbetin ardından, Neclakoleksiyonunu yapmış eski kartpostalardan gelip geldiğini sordu "Geçen hafta bir aile geldi, yeni taşındıkları evde buldukları bir kutuyu buraya bıraktı. Mektuplar, kartpostallar ve fotoğraflar var demiglerdi. İçine bakmadım, sen isterse kutuyu yanına al. İçinde ne var ne yok bir bak." dedi Kenal Bey.

Necla, dükkânın iç kısmında, kapının yan tarafında duran kutuyu büyük bir merakla aldı. O sırada Kenal Bey, gramofona yeni bir plak yerleştirdi. Elindeki kutuyu masanın üzerinde koynan Necla, yeniden müziğe kulakverdi. Ajda Pekkan 'Sensiz Yıllarda' şarkısını söyleyordu. Kutuya açtı ve içindeleri özenle çökarmaya başladı. Saman iplerle birbirine bağlı duran zarflar, eski bir fotoğraf makinesini, birkaç tane siyah beyaz fotoğraf ve kapaklı ypramış beş adet kitabı masanın üzerine koydu. Kutunun içinden aldığı her eşyaya içindeki hayecan artıyordu. Bu eşyalara bir zamanlar sahip olan insanların izinleri olmadan hayatlarına dâhil olduğu hissine kapısa da, hatırlarını yaşıttığına inandığı için içi rahattı.

Mektupları okudu, fotoğraflara baktı. Fotoğraftaki ciddi duruslu adamın, iş için gittiği Fransa'dan eşine yazdığı mektupları bular. Kadın her birini saklamış, hatırlarına sahip çıkmıştı. Birbirine sevgiylesarılıp poz veren çift yılının içinde Necla'ya gülimsiyordu. Fotoğrafın arkasında; "Bir gün hatırlanmak umidile..." yazıyordu. Eski kitapları incelerken arasında bir kartpostal buldu. Bir tebrik kartıydı, bütfenin bebeği olduğu için sevinen tanıdıklarının gönderdiği anlaşıyordu. Necla "Ne güzel yıllarımız!" diye geçirdi içinden. Fotoğraf makinesinin içinde bir film olduğunu görünce de şaşradı. Fotoğrafı tab ettermek için makineyi almak istiyordu. Kenal Bey, kartpostalı ve fotoğraf makinesini Necla'ya armağan etti

"Bu sefer arayı çok açma Neda kızım, yine gel." dedi Kenal Bey.

Necla, "Geleceğim..." dedi
Birbirlerinesanalarak vedalaştılar.

İş yerinin otoparkında arabasını park ederken o yılan bir kez daha anımsadığı için mutluluk duydur. Kemal Beyihastalanıp, hayatı kaybettüğü o güne dek sahafaya gidip gelmemeyi sürdürmüştür Necla. Sıklıkla gittiği sahaf onaduyguların samimi olduğu kıymetin, emeğinin sevgisinin yanınsadığı bir dünyasının kapısını aralamıştır. Birşarkının içine hapsolan o günlere minnetle andı. Necla, Kemal Amca'sını da hiç unutmadı. Aklına sahafta bulduğu bir fotoğrafın arkasındayazanızigeldi:

"Birgün hatırlanmak ümidiyle..."

Bazı anılar hatırlanmaya değerdi...
Necla从 abadan indi. Yağmur damlalarının içinde gizlenenduygulan alında işyerine doğru yürüyordu. Şarkıya minıldanmaya başladı...

"Yağmurlu bir gündü
Tipki bugün gibi..."

Yeni gün,
anıla eşliğinde varoluyordu.

Kitaplardan Filmlere

NURDAN BAYSAL

DİSTOPİK FILMLER

Distopya nedir? Tarihçesine bakacaksak, ilk kez John Stuart Mill tarafından kullanılan Yunanca bir terimdir. Kelime anlamı olarak, ütopyanın -olması hayal edilen güzel yer- karşıtı olarak totaliter ve baskıcı toplumu ifade eder. Teknolojinin yükseldiği, insanların giderek teknolojiye bağımlı hale geldiği bir düzен ve dejşmeyen, dejşse de diğeriyle aynı olacak üst yapı, gerçeki bir şekilde ele alınır. Devlete karlıksız itaat söz konusudur. Suçun hüküm sürdüğü, yeniliklere yenilen bir toplum ve karamsar bir gelecek; yani ütopyanın hayalperestliğine bir tokat gibidir, distopya.

İnsanlığı, bu denli karamsar ama bir o kadar da gerçekçi bakış açısına yönelten; ikinci Dünya Savaşı ve sonrası yaşanılanlar baskıcı rejimlerdir. Toplum bilimine ait bu terim zamanla kitaplara, daha sonra da filmlere konu olmaya başlamıştır.

Bilim kurgunun bir alt dalı olarak ele alınan distopik filmler kendi arasında; apokaliptik, post-apokaliptik, sahte ütopik, totaliter, siberpunk, yaratık tabanı vb. türlerere ayrılr. Aslında hepsi apokaliptik (kiyamet sonrası) edebiyatınınadır. Ve sonuç olarak hepsinde kaosun olduğu bir toplum anlatılır.

Kitaplardan uyarlanmış distopik filmler denilince akla birçok film gelebilir ama naçizane benim aklıma üç film geliyor: George Orwell'in 1984 (Nineteen Eighty-Four)'ü, Kafka'nın Dava'sı ve Anthony Burgess'in Otomatik Portakal'ı.

GEORGE ORWELL - 1984 (Nineteen Eighty-Four)

Büyük savaşlar sonundan dünya üç kutuplubir yapıya ayrılmıştır: Avrasya, Okyanusya ve Doğu Asya olarak. Ve bunlar sürekli bir savaş halindedirler. Başka Büyük Biraderde Ingiliz sosyalizm partisi büyük bir korku imparatorluğu kurmuştur. Eski tamamen unutulmaya çalışır. Film'in başkahramanı W. Smith farkında olmadan tarihin yok edilmesine yardımcı olur. Bunu farkınavardığında kendini sorulamaya başlar. Çocukların babalarını dahi düşününce suçandan şikayet ettikleri bir toplumda, cinsel dürtüler tamamen yasaklanmıştır. Baskı rejimine rağmen W. Smith, Julia aşık olur. Ve içindeki yıldızağının bir başkaldırı dönümü için O'Brien'le yolları kesişir. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmaya cağıtrır.

"Geçmişe ve geleceğe, düşunce özgürlüğünün olduğu 'Big Brother' çağından, çift düşün çağından ölü bir adamdan, selamlar." diye yazar Winston Smith, her daim gözü insanlığın üzerinde olan dev ekranları görmediği küçük bir köşede. Bir şeyler yanlış gidiyor. W. Smith farkındadır ama harekete geçmeye mecalı yoktur. Ta ki Julia ile karşılaşana kadar. Cinsel dürtülerin dahi yasaklandığı, insanların bir makine gibi görüldüğü George Orwell'in 20'li yılların danbatına ışık tuttuğu "1984" romanı, 1984 yılında Michael Radford tarafından senaryolaştırılmıştır. Romanda anlatılan dönemde ilk başta 1980'li yıllar olarak seçilmiştir. Ancak Orwell'in hasatalığı yüzünden romanın tamamlanması gecikmiştir. Orwell romanı 1948'ın son iki rakamını değiştirmek romanın zamanını 1984 olarak belirlemiştir. Kitabın ismi de bu şekilde ortaya çıkmıştır. Orwell romanda ince ayrıntıları ve insanın yaşadığı duyguya o kadar güzel anlatmıştır ki, kitabı okuduktan sonra filmi size biraz eksekif gelebilir. Kitapta filme uyarlanan senaryolarda büyük eskilıkların olduğu herkesin bildiği bir gerçektir; ancak film konununa bağlılığı ve anlatımdaki yoğunluk gönülne alıp kitapta ayrı bir senaryo eskeinde gözetirse bizede daha çekici gelebilir. Bu, özellikle 1984 filmi için su götürmez bir gerçekdir. Kitapta yer alan bazı bölümler filmde yoktur. Mesela; Julia ve Winston Smith'in birbirlerine zorla ihanet ettiğimden sonra ilk diyaloglar degistirilmiştir. Kitapta daha yoğun söylemler vardır. Yine filmde Winston Smith'in karamsar havasından olarak verilememiştir. Ama hakkını vermek gerek, bence başroldeki John Hurt filme çok yakışır. Ayrıca dönemin şartlarının zorluğu ve romanınızda tansal balık açısından senaryolaştırılmasındaki zorluk göz önüne alındığında film fena sayılmaz. İlk sistemde kullanılan tekniklerleyansıtılık karamsarlığa da göz önüne alındığında izlenmeye değer distopik bir film

Film, 1985 yılında İstanbul Film Festivali'nin ilk Altın Lale ödülünü kazanmıştır. Yakın bir zamanda tekrar çekilmek istemiştir. Ancak henüz bununla ilgili bir çalışma yoktur.

KAFKA - DAVA (THE PROCESSION)

Josef K., bir sabah kalktığından işlediği bir suçtan tutuklamanın üzere kaldığı pansiyona gelen iki memurla karşılaşır. Oysaki kendisi bir bankada çalışan zararsız bir memurdur. İlk başta bunları bir şaka zanneder ancak öyle olmadığını öğrendiğinde işler karışır. Çünkü neyle suçlandığı belli

değildir. Üstelik kendisini savunacak bir mahkeme dahil ortada yoktur. Tutulanmıştır. Ancak rahatça günlük hayatın devam ettirebilir. Josef, Zamanla bir saplantı hâline gelen davasının gerçek mahiyetini anlayabilecek midir? Asılında dünyanın koca bir mahkeme olduğunu kavrayabilecek midir? Kafka'nın kaleminden çıkışın ve Orsan Welles tarafından senaryo değiştirilen Josef K.'nın absürt öyküsünü izleyelim.

Fransız, İtalyan, Alman ortak yapımı olan film, Orson Welles tarafından senaryodaştırlıp, siyah beyaz çekılmıştır. Kafka'nın kalemineki karamsarlık Orson Welles'in kullandığı öremli tekniklerle hayat bulmuştur. Filmin giriş sahnesi üstten çekilmiştir. Böylece hayatın büyükliği ve insanın küçüküğü vurgulanmıştır. Ve bunun yanı sıra bütün filmin siyah beyaz olması, hayatı boyunca babası tarafından kararlaştırmaya yaranan Kafka'nın netlik konusunda ki kilemeye gönderme yapmıştır. Benice başarılı oyuncusu Anthony Perkins'in filmin başından sonuna kadar Kafka'ının romanındaki ruh halini başarıyla canlandırmış. Film boyunca yaş glammak için bir mahkeme arayan Josef K. adetinde otelinde rejmeye karşılık vermektedir. Ancak zamanla düzeni kabullenir. Ve yargılanmak için beklemeye başlar. Filmin distopik filmlerle bağlantısı da tam bu noktada devreye girer. Kitabın sonunda Kafka: "Utanç bizlerle ve bizden sonra yaşamaya devam ediyor." cümlesiyle distopyaya yenilmişliği daha da vurgulanırken filmin sonunda Orson Welles jenerik sesiyle, alışmamaya, korkmamaya sevk eden söylemleri ve etkileyici eserler, insanlığı distopyaya karşı şıkmaya çağırır. Film boyunca anlatılmak istenen bir nevi Aytmatov'un manzurlaşmış insanın modelidir. İnsanlar bir makine haline getirilir. Ve nedolursa dsus sistem haklıdır. Sonuç olarak yok olan sistem ve insan eleştirisini başlangıçtakide yansitan film, kitaptan uyarlanmanın orluğuna rağmen dönemin şartları da göz önüne alınmadan izlenmeye değer.

ANTHONY BURGESS - OTOMATİK PORTAKAL
(A CLOCKWORK ORANGE)

İnsana ait değerlerin yokluğu bir gelecekteki dört arkadaşın cinsellik ve şiddet eğilimleri anlatılır. Bir süre sonra grubun başı Alex'ın yakalanır. Ve insanlığa aykırı bir yöntemle cezalandırılır. Bir şiddet deneyine kobay dur. Deney sırasında serbest bırakılır ve suçlu meyil ettiğinde insanlara yaşıtlıklarını kendi de yaşa maya başlar, işler öğrenden çok kar. Antalya Burgers'ın da dediği gibi; dünya Alex'i için o matik işleyen bir makine haline getirme başlamıştır.

"Tüm hayvanların en zekisi, iyiliğin ne demek olduğunu bilden insan oğluna sistematik bir baskı uygulayarak onu otomatik bir makine haline getireninle kılıç kadar keskin olan kaleiminle saldırmaktan başka hiçbir şey yapamamı orum." diyen Anthony, sosyal kehaneti, karabasan geceleri ve sistemin bulduğu insanlık dışı çözümleri başarılı şekilde de almıştır. Anthony'nin bu distopiyası ile Kubrick'in başarılı yönetmenliği birleşince kültür film ortaya çıkmış. 1971'de kitaptan uyarlanan Otomatik Portakal'ı distopidan haberlesiz izlerseniz, içerişindeki şiddet ve cinselik size fazla gelebilir. Ancak filmle distopya gerçevesinden bakarsanız taşlar yerine oturacaktır. Kitapta kullanılan yakın geleceğin argosu şu an ki toplum yapımıza bağlılığında bize fazla gelmesede o dönemde için büyük yenilikler. Görüntü kalitesi ve gelecek zaman vurgusu adına kullanılın renkleri saçılı, uzay görünümü koltiler, filmi kitabıyla klasikleşmiştir. Buna karşılık sırada filmde kullanılan müziker dayanı da gerçeği kılmıştır. Ayrıca basideki dört karakterin suç işlerken beyaz giymesi, suç ve otomatik makine arasında tezatlıdır. Günlarımızın Acaba kim sunlardır? Alex ve arkadaşları mı yoksa onları ve dünyayı otomatik makine haline getiren sistem mi? İyi bir distopya izlemek istiyorsanız Stanley Kubrick'ın imzalı Otomatik Portakal tam da size göre

@sahinaybke

@dragonna88

@emeldrgn

@derenazapoglu

@kitapkahvetutkunu

@artemiskitapları

@ipek_ten

@gezgin_yazar

@busra.arslanyilmaz

@gmzbegi

@minervalikitap

@tundalince

@oblado

@welatwelat20

@muzlumarsmallow

@ayse_feride

@dusuncelerdenizli

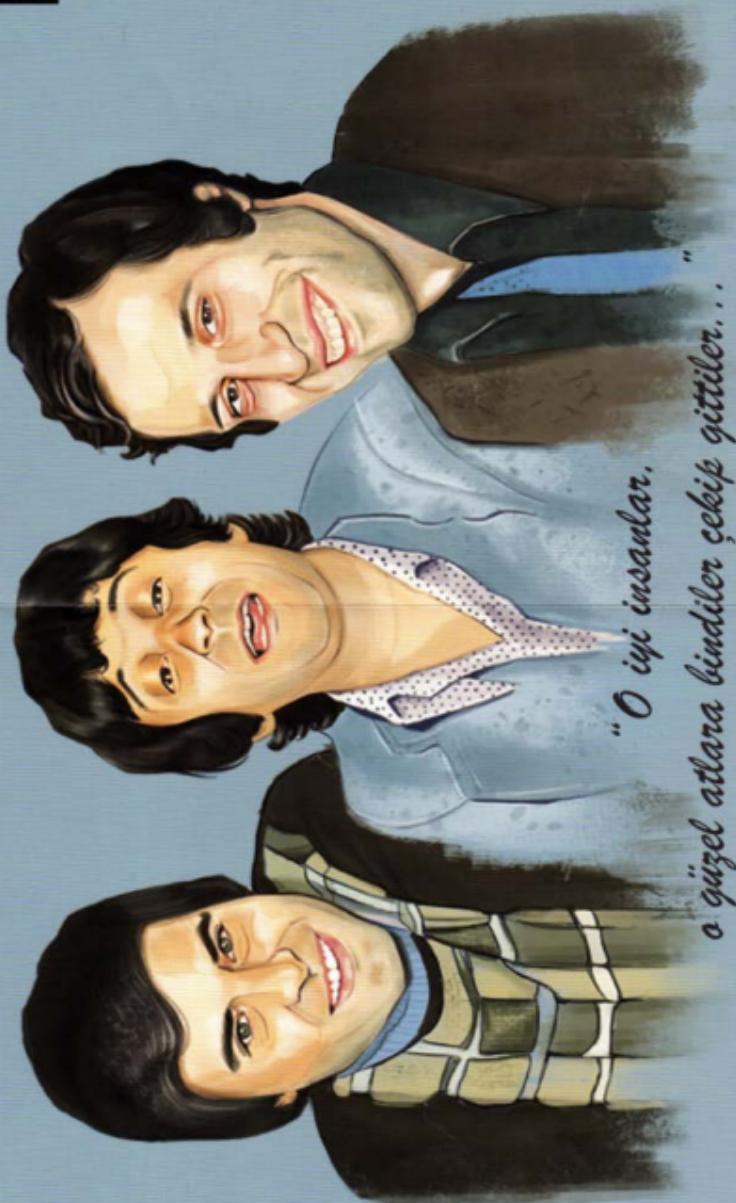
KAFKA DÜKKÂN

Kafkaokur Dergisi ürünlerine

www.kafkadukkan.com

adresinden ulaşabilirsiniz.

Not: minimaldukkан.com isim değişikliği ile kafkadukkan.com olmuştur.

“O iyi insanlar,
a güzel atlara bindiler çekip gittiler...”

Yaşar Kemal

Hasan Ali Toprak